

EMERSON DODŽ

DOK HOLIDEJ

CENA 150 DINARA

BROJ 182

DOŠAO JE TIHO
I UŠAO U LEGENDU

KORAK DO VEŠALA

★ **DOK HOLIDEJ** ★

BROJ 182

EMERSON DODŽ

KORAK DO VEŠALA

NIŠRO FORUM OUR MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA
DOK HOLIDEJ
Broj 162

V. d. glavnog i odgovornog urednika:
Slavko DRAGINČIĆ

Urednik:
Zorka ĆIRIĆ

Naslov originala:
Emerson Dodge
THE MISBEGOTTEN

Recenzija:
Radomir MILOSAVLJEVIĆ

Adaptacija i prevod:
Dragoslav MILOSAVLJEVIĆ

Lektor:
Sava DAMJANOV

Tehnički urednik:
Valerija ŠREDER

Naslovna strana:
Ferenc BARAT

Korektori:
Margit HORVAT-HARANGOZO
Agota VIRAG-BOGNAR

Stampa: 26 VI 1986.
Tržište: 7. VII 1986.

Izdaje i štampa NIŠRO FORUM — OUR MARKETPRINT, Novi Sad, Vojvo-
de Mišića 1. V. d. glavnog i odgovornog urednika: Slavko DRAGINČIĆ. Ured-
nik: Zorka ĆIRIĆ. Naslov originala: Emerson Dodge — THE MISBEGOTTEN.
Copyright: UNIVERSUM PRESS

Oslobođeno osnovnog poreza na promet, mišljenjem Pokrajinskog sekretarijata
za obrazovanje, nauku i kulturu SAP Vojvodine, broj 413-279/73. od 10. maja
1973. godine.

Bleda svetlost na horizontu pretvorila se u srebrnast, a zatim zlatasto-srebrnast sjaj, da bi konačno iza zupčastih vrhova planine Vip Lok izronio okrugli Mesečev disk i jasno osenčilo crne siluete borova koji su se dizali pored retko korišćenog puta. Nagoveštaj slabog povećarca iz tame kanjona urezanog između neravnih litica zašumeo je u lišću retkih breslova, hladneći oznojeno čelo čoveka koji je umornim korakom hodao putejkom vodeći za sobom konja koji je hramao. Taj čovek bio je visok, mišićav, širokih ali ne glomaznih ramena, vitkog struka i dugih nogu. Obod šešira skrivao mu je lice i tamnu kosu koja mu je padala do vrata, a samo povremeno, kada je dizao glavu da bolje osmotri put pred sobom, odsjaj mesečine zaigrao bi u njegovim čeličnoplavim očima.

Povećarac se šumoreći šunjaao između tankih grana drveća do tri zlokobne siluete skrivene iza borovih stabala i dalje kroz tihi pro hladnu noć. Do ušiju mračnih senki ljudskog oblika dopro je batkopita i šumno dahtanje bangavog konja, i ruke ljudi u zasedi čvršće su stegle drške revolvera. Prigušen stiskom šake, u noći je jedva čujno odjeknuo metalni zvuk zapinjivanja obarača, ali ga je spremno uho okasneog putnika, izoštreno dugogodišnjim iskustvom i borbom za opstanak, ipak uhvatilo. Dok Holidej se trgao i pružio ruku ka revolveru, ali bilo je kasno.

— Stoj i ruke uvis, šaljivčino!

Holidejeva desna ruka zadržala se na nekoliko santimetara od njegovog „kolta“ sa drškom od slonove kosti. Odmah zatim na putu ispred njega našao se krupan, gojazan ridobradi džin, kome je širok obod nisko navučenog izgužvanog „stetson“ šešira skrivao oči koje su pri sve jačoj svetlosti mesečine opasno sijale, kao oči gladnog vuka.

Dok Holidej je lagano digao ruke i ridobradi je promumlao. — Uzmi mu revolver, Flete.

Holidej je tada ugledao i ostalu dvojicu, od kojih je jedan bio mršav, ušiljenih dignutih ramena, mršavog lica i upalih obraza, a drugi, onaj koji je prišao da mu uzme revolver, vretenastog tela i bedara oko kojih je nosio duple ukrštene opasače sa revolverima.

— O kej, junačino — procedio je ridobradi kroz zube odstupivši korak nazad. — Napraviš li jedan pogrešan pokret bićeš hrana za lešinare.

Holidej je ćutke stajao. Na njegovom licu nije bilo ni traga straha, već samo čuđenja i izvesne napetosti. Uistinu, Holidej je bio iznenađen tim noćnim prepadom, iako slučajevi pljačke na putevima u tim krajevima nisu bili nikakva retkost.

— Pa lepo, hoćete li mi najpre reći u čemu je stvar? — začuo se miran, skoro ravnodušan Holidejev glas.

— Ni reći. Ja ovde postavljam pitanja.

Umoran od pešačenja Holidej je

očajnički pokušavao da dokuči šta se u stvari događalo. Prešao je planinu Vip Lok i ušao u oblast Čok To s nadom da će pred sumrak stići do Krater Krika. Ali, sudbina nije htela da tako bude. Kada su iza njega ostale već mnoge milje, konj mu je odjednom počeo hramati i sa svakom predenom miljom hramao je sve više i više. Naprsila potkova povredila je kopito i ako nije hteo da konja sasvim upropasti, morao je nastaviti pešice. Pešice po kamenitoj pustari, sa suncem koje je pržilo kao u loncu? No, izlaza nije bilo. Hodao je miljama zamišljajući hladovinu, po-vetarac i šum čistog planinskog potoka kojeg nigde nije bilo. Zalazak Sunca za vrhove borova i po-vetarac koji je ubrzo doneo večernju hladovinu, došli su mu kao dar s neba. Umoran do kostiju, nastavio je da hoda sve u nadi da je čiji negde blizu i kada je naišao na puteljak, živnuo je verujući da će ga put odvesti u Krater Krik, koji više nije mogao biti daleko. Na njegovu nesreću, put ga je doveo u ruke trojice drumskih razbojnika.

— Idi dovedi konje, Grekse — naredio je ridobradi glasom nalik na mumljanje.

— Odmañ, Endi — višljasti čovek mršavog lica udaljio se u mrak. Onaj drugi, debeljko po imenu Flet, pošao je prema Holideju držeći u ruci namotaj konopa. Izgledao je ružan sa spljoštenim svinjskim licem, izvijenim usnama povijenim na niže i plavim vodnjikavim očima duboko usađenim u sitne očne duplje ispod gustih čupavih obrva.

— Šta to smerate da učinite s tim konopcem, debeljko? — zapitao je Dok Holidej mirno.

— Miruj! — prasnuo je Greks sa

samouverenošću čoveka koji u rukama drži sve adute.

Holidej je koraknuo korak nazad i digao ruku, a pri tome su mu oči ljutito zasijale.

— Niko mene neće vezati — rekao je i pogledom presekao ridobradog. — Bolje bi bilo da mi kažete šta imate na umu, mister... bilo kako da se već zavete.

— Brenon — predstavio se džin dok je Flet neodlučno zastao. — Pretpostavljam da ti to dosta objašnjava, nevaljalče? U redu, sveži ga, Flete.

— Samo trenutak — rekao je Holidej oštro. — A zašto bi meni vaše ime nešto značilo. Nikada nisam čuo za vas, Brenone... niti za vaše gadne prijatelje.

Endi Brenon se osmehnulo. — Bojim se da to nećemo moći da progutamo, nevaljalče. Hajde svršavaj s tim, Flete, nemamo celu noć na raspolaganju.

Sa konopcem u rukama Flet je opet pošao napred. Holidej je sada stajao rezignirano klonulih ramena. Prljave ruke su ga zgrabile i do njegovih nozdrva dopro je zadah kvarnih zuba, duvana i viskija, a onda kada je konopac omotan oko njega, Dok je spustio desno rame i svom snagom udario Dika Fleta pesnicom u pleksus, tako da je ovome šešir sa glave poskočio uvis.

Flet se presamnio u pojasu i Brenon je besno zaurao. Holidej je levom šakom kao sekirom zasekao Fleta ispod potiljka, a istovremeno pružio desnu ruku da mu izvuče revolver iz futrole, ali revolver se čvrsto zakačio za sigurnosni kaiš. Izustivši kletvu, Holi-

dej je pustio revolver i Flet se srušio na zemlju, a Dok se okrenuo : zadao žestok levi kroše Brenonu u lice. Potres od udarca preneo mu se od pesnice kroz ruku sve do ramena i leđa, a kapljice krvi prsnuše su iz Brenovog nosa i usana. Brenon se zaneo unazad i zakolutoao očima.

Holidej se odmah okrenuo da dočeka Fleta, koji je začuđujuće brzo ustao sa zemlje. Strahovit direkt zadat iz ramena pogodio je debeljka u lice i on je kriknuvši poleđuške pao na travu. Holidej se ponovo okrenuo Brenonu... ali delić sekunde kasno. Samo za trenutak sagledao je okrvavljeno lice rido-bradog pre nego što mu se cev revolvra spustila na slepoočnicu. Pred očima mu je blesnula munja, kolena su mu kleknula, kroz mutnu izmaglicu svesti mahinalno je digao desnu ruku u jadnom pokušaju da se zaštiti, a onda ga je još jedan onesveščujući udarac poslao u carstvo tame.

Osvestio se i otvorio oči, ugledao sjaj Sunca i osetio omču oko vrata. Zažmurio je da bi amortizovao talas bola koji ga je prostrelao kroz glavu i počeo se prisećati šta se desilo. Sedeo je u sedlu na leđima svog konja, ruku čvrsto vezanih na leđima. Na levoj strani lica osećao je skramu sasušene krvi.

Nečija gruba ruka udarila ga je po drugom obrazu.

— Ajde, nema više glupiranja, revolverašu — začuo je nečiji poznat glas. — Moraš da budeš svestan i da vidiš šta će ti se desiti.

Ispravivši se u sedlu, Holidej je otvorio oči. Pred njim se ukazalo crveno, ridom bradom obraslo lice Endija Brenona. Zatim mu se pogled izbistrio i on se žustro osvrnuo oko sebe.

Nalazili su se na jednom uzvišenom mestu, na putu koji do tada

nikada nije video. Iznad njega videlo se veliko pamukovo drvo sa jednom jakom granom koja se preteći nadvijala nad njega nekoliko stopa iznad njegove glave. Flet je stajao nekoliko koraka dalje i držao kraj konopca čija je omča bila namaknuta oko Holidejevog vrata. Fletovo lice bilo je podnadulo i mestimično modro, a desna ruka bila mu je obmotana primitivnim zavojem. Sasvim blizu, pored jednog debelog polutrulog panja stajao je Leo Greks pored svog konja, sa upola dopušenom cigaretom koja mu je zalepljena visila sa donje usne. Izlazeće Sunce kupalo je rumenilom Greksovo ružno lice i njegovo dronjavo i iscepano odelo i šešir.

Holidej je sve jasnije zapažao svet oko sebe, koji kao da je počeo da se budi. Kapljice jutarnje rose blistale su u travi pored puta, a u dolji su još lebdeli jastuci magle. Negde iz granja početela je ševa mašući šumno krilima, šojka je svadijivo prigovarala iz žbunja, zlatna vuga je osluškivala, a crvenperka je uzvraćala šojkinom cvrkutu. Zvuci i predmeti izgledali su dvostruko jasni i razgovetni, možda i zbog toga što ga je omča oko vrata podsećala da su to, iz razloga koje čak nije mogao ni da nasluti, poslednji trenuci njegovog života...

Pogled mu se vratio do Brenona. Džin je izgledao kao da ga je mazga udarila kopitom u lice.

— Zašto? — zapitao je Holidej.

— Još uvek se praviš lud, je li, revočverašu? — Brenon je zavrteo velikom glavom. — Ostavi se toga, šaljivčino. Obesićemo te ovde gde će psalmopojci koji su te najмили moći da te nađu i da iz toga izvu-ku krupnu pouku... Prema tome, mogao bi mirno da prestaneš sa glupom igrom.

— Revolveraš? — ponovio je Holidej. — Ja nisam revolveraš i niko me nije najmio.

— Vešt lažljivac, zar ne, momci? — nasmejao se Brenon. — Predstavlja se kao nevinašce.

— Završimo već jednom s tim, Endi — rekao je Flet i pogled njegovih sitnih zlobnih očiju zario se u Holideja. — Ja tom lupežu dugujem dosta na ime ličnog obračuna.

— Čekajte — rekao je Holidej. — Recite mi bar zašto. Čovek ima pravo da zna zbog čega treba da umre.

— U redu, lupežu — rekao je Brenon — utoliko se slažem s tobom — naslonio se rukom o kuk i nastavio. — Desilo se da smo saznali da su psalmopojci iz Testamenta najmili nekog revolveraša i stavili mu u zadatak da dođe za mnom i za mojim prijateljima u Krater Krik i da od nas otme negu glupu statuu, za koju oni veruju da smo je ukrali. Zbog toga smo mi pošli u susret tom šaljivčini... i naišli na njega. I sad nameravamo da tog šaljivčinu obesimo kao upozorenje tim nevaljalcima iz Testamenta da ljudi iz Krater Krika nisu mačiji kašalj i da ih ne treba dirati. Šta misliš o tome, revolverašu? Da li ti to poznato zvuči, da li te podseća na nešto?

— Naišli ste na pogrešnog čoveka — rekao je Holidej. — Nikada nisam bio u nekom mestu koje se zove Testament. Nikada nisam iznajmljivao revolveraške usluge. Šta više, ja...

— Tebi je na čelu ispisano da si revolveraš — presekao ga je Brenon. — Uostalom, kako se zoveš?

Holidej je u magnovenju shvatio da ne sme reći svoje pravo ime, koje bi ovim ljudima moglo biti dokaz da su u pravu i rekao je pravo ime koje mu je palo na pamet.

— Ja se zovem Džim Batler. Došao sam ovamo da se u Krater Kriku nadem sa jeunim prijateljem. Do vraga, da sam ja revolveraš koji je pošao sa ciljem da nekoga uovi, bio bih mnogo oprezniji i ne bih dozvolio da me tako lako skieptate. Kažem vam, ljudi, da nikada u životu nisam čuo za vas.

Izraz neodoumice po prvi put je preleteo preko Brenonovog lica. — Koga si to hteo da sretnes u Krater Kriku? — zapitao ga je.

Holidej se zamislio. Posao koji je trebalo da obavi u Krater Kriku bio je tajna, ali trebalo mu je samo nekakvo sekundi razmišljanja da shvati kako u ovom momentu tajnovitost sebi ne može dopustiti.

— Sem Gater — rekao je.

— Nikada nisam čuo za njega — rekao je Brenon — a poznajem svakog majčinog sina u gradu.

— Čekaj malo, Endi — rekao je Leo Graks i prišao nabirajući obrve. — Sem Gater? Cini mi se da sam to ime čuo. Šta taj čovek radi, revolverašu?

— Tuca kamen — rekao je Dok.

— U svakom slučaju, tim poslom se bavio poslednjih pet godina.

— Šta je on? Zatvorska pučica?

— zapitao je Brenon iznenađeno.

— Da, izdržavao je kaznu u Ram Riveru.

Trojka je izmenjala poglede. Ona da je Brenon rekao. — Ne znači da ti verujem, revolverašu, ali reci nam kakvog ti posla imaš sa tim robijašem?

— To ne mogu da vam kažem.

Brenon se ispravio. — Šta je, znači li to da ti je ponestalo laži?

— Naravno da mu je ponestalo laži — umešao se Flet. — Hajde, Endi, vreme odmiče.

— Da, izgleda da je tako — promrmljao je Brenon i Holidej je zapazio da je senka neodoumice nestala iz njegovih crvenih vučijih

očiju. — U redu, hajde da završimo s tim.

Holidej je stisnuo usne kada je Flet bacio kraj konopca preko krive grane pamukovog drveta. Postojalo je hiljadu stvari koje je mogao reći, ali znao je, poznajući krvožedne tipove kao što su ova trojica, da bi sve bilo beskorisno. Oni su došli u podnožje planine Vap Lok da obese nekog revolveraša za koga su verovali da ih ugrožava i bili su odlučni da tu svoju želju sprovedu u delo. Slučajnost da su u rukama imali pogrešnog čoveka nikako nije bila povod koji će ih lišiti tog zadovoljstva.

Holidej je pogledao preko njih poslednji put upijajući širom otvorenim očima svet oko sebe: sunce koje se dizalo sve više iza horizonta, zupčaste planinske prevoje, plavičaste litice i zelenom travom obrasle padine, tamnu pozadinu borovih šuma koje su se spuštale do podnožja, konjanika koji je dolazio putem...

Holidej se trgao i u istom momentu oštro Brenonovo oko takode je ugledalo konjanika.

— Sto mu muka! — procedio je džin kroz stisnute zube upozoravajući ostale. — Ko je sad, do đavola, ono?

Imali su vremena da bace samo letimičan pogled pre nego što su konj i konjanik nestali sa vidika u nekoj vododerini, ali i taj kratak pogled bio je dovoljan da sva četvorica zapaze kako je taj konjanik neka vitka devojkica. — Šta da radimo, Endi? — zabrinuo se Flet.

— Pazite na ovoga šaljivčinu — naredio je džin i poterao konja niz padinu prema putu.

Nekoliko trenutaka kasnije devojkica je izronila iz dolje na domašaj pogleda i Holidej je video kako je pobledela u licu kada je Brenon sa

„koltom“ u ruci iskočio iz zaklona iza jedne stene i preprečio joj put. Bacivši pogled, devojkica je zapazila sumoran prizor ispod pamukovog drveta i pokušala da okrene konja u bekstvo, ali Brenon je bio previše brz. Zgrabivši vodice njenog konja, naredio joj je da sjaše, a onda je s naperenim revolverom poterao uz padinu ka mestu događaja.

— Znaš li ovu suknju, Grekse? — zapitao je Flet nervozno pokazujući pištoljem devojkicu.

Leo Greks je nabrao čelo. — Ne, ali sudeći po njenom izgledu, mora biti da je jedna od onih psalmopevaca iz Testamenta.

Pokazalo se da je Greksova pretpostavka tačna. Kada je sa devojkicom stigao do pamukovog drveta, Brenon je obavestio svoje saučesnike da je njeno ime Kes Voker i da je iz Testamenta u dolini Pajm Noć. Kad ga je pogledala i primećivši omču oko njegovog vrata, širom razrogačila oči, Holidej je zaključio da je vrlo vitko i skladno građena i da ima oko dvadeset dve godine. Na prvi pogled nije se moglo reći da je lepa, ali je posedovala neku zdravu jedrinu, čist svež izgled, dugu plavu kosu i jasne plave oči koje su je činile privlačnom.

— Šta da radimo s njom, Endi? — izustio je Flet skrivajući nespojstvo.

— Šta drugo nego da je pustimo da posmatra — odgovorio je Brenon bez kolebanja. — Na taj način bićemo sigurni da će nas ljudi iz njenog mesta ozbiljno shvatiti — pružio je ruku i uhvatio devojkicu ispod brade. — Jesi li ikad videla kad nekog nevaljalca vešaju, sestrice?

Trgnuvši se od dodira Brenonovih prstiju, Kes Voker je zapitala. — Ko je taj čovek? Zašto hoćete da ga obesite?

— Hajde, hajde, nemoj se igrati žmurke sa nama, sestro — rekao je

Brenon. — Ti dobro znaš ko je ovaj šaljivčina i vraški dobro znaš zbog čega će omastiti konopac.

Devojka je pogledala džina sa iskrenim čuđenjem. — Nemam pojma o čemu to govorite. Nikada do sada nisam videla tog čoveka.

— Mislio sam da vi slatkorečivi psalmopevci iz Testamenta ne ume- te da lažete — izustio je Brenon resko. Debelim kockastim prstom pokazao je na Holideja. — Znamo da je ovaj čovek revolveraš koga je vaš grad poslao u Krater Krik da se dočepa one davolje statue koju mislite da smo mi ukrali. E pa lepo, mača moja, mis psalmopevko, svidalo vam se to ili ne, sad ćete videti kako se mi obračunavamo sa takvom vrstom...

— Ne! — zavapila je devojka. — Ne, za ime boga, to nije taj čovek.

Brenon je u nedoumici trepnuo jer je devojčino odricanje sadržalo veliki stepen ubedljivosti. — Ne pričaj mi kojekakve gluposti, sestrice. Ovo mora biti taj revolveraš.

— To nije taj čovek.

— A ko je onda?

Devojka je pogledala Holideja i njemu se učinilo da se u njoj vodi neka unutrašnja borba. Onda se ona okrenula džinu i rekla.

— Čovek koga tražite je moj brat.

— Vraga, šta to kažeš!

Kes Voker je sklopila oči i klimnula glavom. — Molim vas, skinite mu omč usa vrata i dopustite da vam objasnim.

— Najpre nam objasni... a onda ćemo skinuti omču — rekao je Brenon i odmah dodao — to jest, ako poverujemo u tvoju priču.

Devojka je zatrepkala očima, a zatim progovorila tihim i smirenim glasom trudeći se da izdrži Brenonov uporan pogled.

— Pomenuli ste statuu naše bo-

gorodice, što znači da očigledno znate da je ukradena iz naše kapele u Testamentu. Vama je takođe, bez sumnje, poznato da su lopovi viđeni kada su odjahali i da su identifikovani kao ljudi iz Krater Krika. Dakle, pošto u ovoj pokrajini nema predstavnika zakona, smatrali smo da nismo u stanju mnogo da učinimo obzirom da smo mi miroljubivi ljudi, a da ste vi iz Krater Krika vešti na oružju i...

— Izostavi nepotrebno pričanje — rekao je Brenon — i pređi na stvar. Čuli smo da ste vi milostivi samarićani iz Testamenta poslali protiv nas nekog revolveraša. Gde se on uklapa u tvoju priču?

Kes Voker je duboko uzdahnula. — Moj brat Mort došao je da me poseti posle krađe statue. Mort nije jedan od nas, on ne pripada našem bratstvu; on je temperamentan, malo usijana glava i žalim što moram reći, zna da koristi revolvere i pesnice. Sve do poslednje noći, kada sam otkrila da je Mort nestao, nisam znala ništa o tome, a onda mi je rečeno da su neki ljudi iz našeg bratstva, bez znanja našeg starešine Džeksona, platili Mortu da ode u Krater Krik, da vrati otuda ukradenu statuu i ako bude moguće, kazni lopove. Čim sam za to saznala, shvatila sam da je život mog brata u velikoj opasnosti, pa sam onda pojahala u želji da ga nadem i da ga odgovorim od preuzete obaveze i odlaska u Krater Krik... — tu je devojčin glas malo uzdrhtao. — Tražila sam tragove njegovog konja u trenutku kad ste vi... kad ste vi... — glas joj je zamro u grlu.

Snažni Endi Brenon dugo vremena je u potpunoj tišini netremice zurio u devojku, obrva skupljenih na sredini čela, duboko zamišljen. Onda se prostački počeo po trbuhu, promumlao nešto sebi

u bradu i okrenuo se svojim saučesnicima.

— Šta vas dvojica mislite o ovojme? Mislite li da devojka govori istinu?

Dik Flet nije bio siguran šta da misli, ali je Leo Greks klimnuo glavom i rekao. — Meni se čini da govori istinu, Endi. Ne poznajem te psalmopojce bolje od tebe, ali u svakom slučaju znam da nisu lažljivci.

Brenon je neodlučno pogledao nemog Holideja pre nego što se ponovo obratio devojci. — Taj tvoj brat, kako reče da se zove, Mort? Kažeš da je dobar na revolveru?

— On misli da jeste. Ali u stvari, on je tek odrastao dečak. Uverena sam da Mort veruje da će ti me što nam pomaže učiniti nešto plemenito, ali on u stvari...

— I u ovom momentu taj tvoj svojeglavi brat je na putu za Krater Krik, dok se mi ovde zamlaćujemo, je li tako?

— Da, ali ako mi dopustite da podelim sa njim, uverena sam da ću ga nagovoriti da se sa mnom vrati u Testament.

— Mi ćemo ga naći umesto tebe — rekao je Brenon kratko. Prekinuvši devojčin odgovor nestropljivim pokretom ruke, džin se onda obratio Holideju. — Ovo na celu stvar baca sasvim drukčije svetlo, šaljivčino. Izgleda da je moguće da si sve vreme govorio istinu.

Nada je odjednom razgrejala Holidejeve grudi, ali on je to svoje osećanje prikrrio i progovorio mirnim glasom. — Kako bi bilo onda da mi presećete ove konopce?

— Šta, sto mu gromova? — usprotivio se Flet. — Šta ako on nije tip koga tražimo, Endi? On je i porred toga zaslužio da se oblačunamo s njim, to je više nego sigurno.

— Ne možete sad obesiti tog šo-

veka — rekla je Kes Voker. — On je nevin.

— Da, ali tvoj mali bratić nije -- odvratio je Brenon. — U redu, Batlere, smatraj da si najsrećniji čova na teritoriji države Utah. Leo, preseći mu veze. Flete, dovedi ovamo naše konje, treba da pređemo priličan put.

Mrmljajući nezadovoljno sebi u bradu, Flet je pošao da dovede konje, a Greks je jednim zamahom oštrog širokog bovi noža presecao Holideju veze na rukama. Holidej je počeo masirati utinule zglavke ne skidajući pogled sa Kes Voker, koja je prišla Brenonu i uhvatila ga za ruku.

— Dopustite mi da nadem svog brata — rekla je molećivim glasom. — Kunem vam se da ću ga odvesti nazad kući, kunem vam se.

Brenon možda nije čuo njene reči, a i ako je čuo, one su ostale bez efekta. Otklonivši nienu ruku sa mišice, obratio se Holideju. — Da, gospodine moj, ti si sigurno najsrećniji čova u ovoj pokrajini, šaljivčino. Ali, ne kušaj suviše sreću. Ako bi hteo da prihvatiš jedan dobar savet, onda ti kažem da se držiš što dalje od Krater Krika. Takvi kao što si ti nisu nam potrebni. Jesi li me razumeo?

— Čuo sam — rekao je Dok. N. — je mu ni na kraj pameti bilo da poslušao Brenonov savet, ali pošto je samo čudom izbegao smrt, nije mu takođe na kraj pameti bilo da pre više kuša tek doletelu sreću.

Flet se vratio sa konjima i razbojnici su poiahali praćeni bojažljivim pogledima Kes Voker. Još jednom je devojka uputila Brenonu reči molbe, na koje ovaj kao i ranije nije obratio pažnju i pošto je poslednji put mrko pogledao Holideja, džin je poterao svog konja i doveo svoje saučesnike prema zapadu.

Kada su se nasilnici udaljili, Dok Holidej je odahnuo... — Ivala vam mis Voker — rekao je. — Za ovo ću biti vaš dužnik.

— Ali, moj brat — zajecala je devojka. — Šta će biti sa mojim bratom?

— U ovom momentu ne možemo ništa učiniti za vašeg brata. Kao prvo, ja sam ostao bez oružja, a drugo, konj mi hramlje — stavio joj je nežno ruku na rame. — Hajdemo, vratimo se vašoj kući.

— Ali, Mort...

— Mort će morati sam da se pobrine za sebe, kao i svaki drugi čovek koji iznajmljuje revolver. Hajdemo.

— Zar nema baš ništa što mogu učiniti?

— Možete se moliti — rekao je Dok tiho, ali nije mogao da ne pomisli kako će mladom Mortu Vokeru, ukoliko dopusti da ga trojica siledžija iz Krater Krika uhvate, za spas života biti potrebno mnogo više od obične molitve upućene nebu.

Uostalom, to je bio problem Morta Vokera a ne njegov. U ovom momentu Dok Holidej je sa puno strasti uživao u osećanju da je živ posle veoma bliskog, možda najbližeg u životu, sastanka sa smrću.

II

Dok Holidej nikada nije video nešto tako divno i spokojno kao što je bio Testament u dolini Pajn Noć.

Dolina je ličila na malu ali neverovatno zelenu kotlinu, okruženu jarko crvenim liticama. Devojka sa kojom je sve vreme puta razgovarao da bi joj misli držao zaokupljene, rekla mu je da se dolina Pajn Noć nalazi pet hiljada stopa iznad užarene kamenite pustare na zapadu. U njoj je vazduh bio prohladan i redak, ali lak za disanje i ispunjen mirisom bujnog rastinja.

Samo naselje sa velikim zdanjem koje je služilo kao crkva i dosta drugih manjih, po izgledu sličnih kućica koje su bile kao kontrast velikom zdanju u sredini, nalazilo se u sredini kotline. Dizalo se na obali male rečice koja je vijugala kroz dolinu da bi na kraju nestala u dve stotine stopa visokom vodopadu, iza koga je ponirala u crvenu liticu.

Odmañ iz grada pružale su se bašte sa povrćem i voćem, a još dalje polja kukuruza, ječma i žita. Još dalje od toga, u dosta širokom prostoru ograđenom bodljikavom žicom, na valovitim uzvišenjima i doljama mirno su pasia krda ugojenih goveda. Tu i tamo travne površine bile su prošarane šumarcima pamukovog drveta, breza i topola, a pored rečice nizom vrba umorno opuštenih grana. Sasvim daleko na obroncima kotline dizale su se tamne borove šume po kojima je kotlina i dobila ime.

Plavokosa Kes mu je objasnila da je njihov starešina i osnivač „Bratstva bližnjih” Elder Džekson, kada je pre mnogo godina prvi put ušao u ovu skrivenu dolinu, u njoj odmah prepoznao mesto iz svog sna, istog onog sna koji ga je naveo da skupi svoje sledbenike : sa njima pređe hiljadu milja na zapad, do utočišta u kome „voljena braća” mogu živeti u miru i slozi i negovati ljubav prema svojim bližnjima i svevišnjem bogu. Holidej je u tu priču lako poverovao jer je kotlina zaista bila mesto o kojem bi svaki čovek mogao samo da sanja.

Kes je odvela Holideja do jedne kuće nešto veće od nekoliko okolnih. U njoj je ona živela sa još nekoliko neudatih devojaka, „sestara”, kako su žene u „Bratstvu bližnjih” nazivane. Sve te devojke nisu imale roditelje, ili tačnije rečeno očeve, za koje se u bratstvu nije postavljalo

veliko pitanje ako bi neka sestra izabrala da se ne udaje i da živi slobodno. Deca koja bi se iz takvog statusa radala pripadala su celom bratstvu i svi su o njima vodili brigu kao i o starima i nemoćnima koji nisu imali porodice. Dok se činilo da je upao u neki svet koji je postojao ko zna gde i kada, i u jednom momentu zapitao se da li je i Kes bila jedna od tih koja je potpunu slobodu pretpostavila životu u porodici. No, nije imao vremena da o tome dugo razmišlja jer ga je odmah po dolasku u svoje ruke uzeo jedan član bratstva koji mu je sa neskrivenim ponosom rekao da je lekar i da je pre dolaska u ovo mesto ljubavi i spokoja trideset godina bio notorni alkoholičar, a da posle susreta sa Elderom Džeksonom nije okusio ni kap alkohola.

Sa Elderom Džeksonom Holidej se upoznao jedan čas kasnije u njegovoj kući odmah iza crkve. Elder Džekson je bio izrazito krupan čovek, visok skoro sto devedeset santi metara. Nosio je dugu kosu preko ušiju i vrata i bradu patrijarha, a njegovo lice bilo je čudna mešavina snage i odlučnosti, svojstvenih herojskim generalima i državotvorcima. Pa ipak, uprkos njegovoj nesvakidašnjoj korpulenciji i carskom gospodarskom držanju, Holidej je zaključio da je retko kada sreo čoveka tako pitomog i blagog kao što je starešina „Bratstva bližnjih”. Glas Eldera Džeksona bio je blag i topao i samim svojim zvukom točio je krotkost i bratsku ljubav. No i pored svoje isposničke krotkosti, starešina bratstva bio je dovoljno mudar da razume čovekovu potrebu za uživanjem da u zadovoljenju te potrebe ne vidi nikakvo zlo. Smatrao je da je ljudska radost ostvarenje raja na zemlji i da čovek, budući da je ne samo duhovno već i telesno biće, ne

može postići harmoniju postojanja ukoliko pored zadovoljenog duha nema i zadovoljeno telo. Objasnio je Holideju da zbog toga svojim sledbenicima dozvoljava punu čulnu slobodu, ukoliko se, naravno, time ne vredi nećiti mir ili integritet. No budući da njegovi sledbenici iskreno veruju u ljubav i mir među ljudima, dodao je, njihovo ponašanje nikada nije došlo u sukob sa principima bratstva.

Što se tiče iznajmljivanja mladog Morta Vokera, to su učinili neki od agresivnijih njegovih sledbenika i Elder Džekson nije odobrio tu njihovu akciju, u stvari, on joj se iskreno protivio. Mada je bio uveren da su njihovu statuu ukrali rđavi ljudi iz Krater Krika. Elder Džekson je znao da je nasilje jedini način da se taj dragoceni predmet vrati u njihovu zajednicu, a tu cenu nije bio spreman da plati.

Dok je Holidej utoljavao glad ručkom koji se sastojao od pečne ovčetine, povrća i još toplog hleba koji je ispekla Džeksonova žena, starešina bratstva mu je ispričao poreklo statue. Stauta je poticala još iz prve godine osnivanja sekte u Tenesiju. U to vreme Džekson je bio vlasnik prilično izdašnog rudnika zlata. Motivisan istom vizijom kao i onom koja ga je sa bratstvom uputila na zapad, on je skupio jednogodišnju proizvodnju zlata iz svog rudnika i predao ga jednom članu njihove sekte, zlataru, koji je od tog zlata napravio statuu device Marije visoku nekih pedesetak santimetara. Kada je to uradio, Džekson je prodao rudnik i postao vlasnik zemlje koju je kasnije prodao. Džekson je smatrao da je vrednost statue negde oko deset hiljada dolara.

Konačno, kasno poslepodne ručak i razgovor bili su završeni. Zahvaljujući vešto stavljenom zavoju starog

lekara i ukusno spremljenom jelu misis Džekson, skoro da više nije osećao slabost i vrtoglavicu koji su bili posledica divljačkih udaraca revolverom po glavi. No ipak, Dok se još nije osećao dovoljno sposobnim da putuje u Krater Krik, pogotovo što su ga tamo čekala krupna iskušenja i naponi. Kao da mu čita misli, Elder Džekson mu je predložio da ostane kod njih dok se potpuno ne oporavi.

— Ne znamo ko si, mladi čoveče, ali o ljudima valja suditi po onome kako gledaju i šta čine. Iz tvojih očiju video sam da si dobar čovek, a to su dokazali i tvoji postupci. Mi ti dugujemo zahvalnost što si nam sestru Kes vratio zdravu i čitavu. Da je nisi sreo, samo nebo zna kakvo joj se zlo moglo desiti. Gostoprимство je najmanje što ti možemo pružiti. Vidim da si još slab. Jedna noć ništa ne znači na putu kojim ideš, a odmor i zdrav san vratiće ti snagu i krepkost. Ostani bar do sutra.

Holidej se zamislio. Sastanak koji je čekao pet godina mogao je sačekati još jedan dan. Klimnuo je glavom. — Dobro.

— Mudro si odlučio — rekao je Džekson spustivši Doku ruku na rame. — Videćeš da je ovo mesto u kojem čovek kao ti može naći odmor, spokoj i zadovoljstvo. Pokazaću ti gde ćeš provesti noć.

Holidej se osmehnulo i pošao za Džeksonom. Izašavši pred kuću, osvrnuo se i pogledao crkvu sa zvonom koja se dizala ka već potamnelom nebu, jednostavno obučene ljude i žene koji su se vraćali sa posla u polju, i decu koja su razdragano trčala između kuća. Da, Testament je zaista bio naselje iz raja.

— Ovde ćeš prenoćiti — rekao je Elder Džekson kada su stigli do jedne čisto obojene kućice odmah u

blizini centralne zgrade. — To je dom za namernike koje put nanese u našu dolinu. Smeštaj je skroman, ali udobnost nije najvažnija u životu. Pre nego što pođeš, videćemo se.

Zatim se Elder Džekson udaljio. Holidej je zakoračio na trem i otvorivši vrata, našao da je kućica, koja se sastojala samo od jedne odaye, uredno održavana, a postelja u uglu široka i čista. Sem postelje, jedini nameštaj u sobi bio je umivaonik i sto sa dve stolice, ali ta jednostavnost uklapala se u duh života u naselju. Nešto drugo nije se u Testamentu moglo ni zamisliti.

Zadovoljan onim što je video, Dok je izašao da prošetala pre spavanja. Naselje je imalo samo jednu glavnu široku ulicu i nekoliko kraćih uličica, ali isto tako širokih. Testament se mogao uporediti sa bilo kojim drugim gradom na Zapadu. Ali, nešto je ipak bilo drukčije: duh grada, a pogotovo lica stanovnika. Ta lica odražavala su spokoj i unutrašnje zadovoljstvo kakvo Holidej nigde na drugom mestu nije video. Idući između kuća i dalje pored bašta i voćnjaka, svuda je video isti pečat sklada i harmonije. Činilo mu se da čak i ptice na svom večernjem letu do gnezda mašu krilima u skladu sa tom sveopštom harmonijom ljudi i sveta oko njih. Kao da se sve živo oko njega kretalo u savršenom harmoničnom skladu.

Malo po malo kretanje je postalo sporije, i priroda i ljudi pošli su na počinak nadajući se novom danu. Holidej se vratio u svoj stan i tamo na stolu zatekao poslužavnik sa jelom koje se još pušilo, kao da ga je doneo neko ko je motrio kada će se on vratiti. Kes? Možda. Jedino je ona imala nekog razloga da mu učini prijetnost.

Mada je bio sit od ručka, Holidej je uzeo nekoliko zalogaja i popuživši

poslednju cigaru, pripremio se za počinak. Pomislio je da bi mu čaša viskija jako prijala, ali se nadao da će i bez toga čvrsto zaspati.

Nešto kasnije, ležeći sa rukama pod glavom, Mok je sažimao uspomene od toga dana. Ma koliko zla u početku, sudbina mu je ipak bila naklonjena šaljući svog emisara u ličnosti Kes Voker. Zahvaljujući njoj, bio je živ i ležao je u toj udobnoj širokoj postelji. A gde je sada bila njegov anđeo spasitelj Kes? Sigurno vrlo blizu, jer ih je delilo jedva pedesetak metara i Dok je odjednom pomislio da bi mu prijalo da ju je video večeras kada mu je donela hranu. No, Kes je možda sada snevala u zagrljaju svog izabranika.

Osluškiavao je još neku vreme nepoznate šumove odaje u kojoj je ležao i zaspao uljuljkan monotonim ćukanjem čuka.

Posle neznano dugo vremena osetio je hladnoću planinske noći koja se negde pred zoru uvukla u sobu kroz prozore zatvorene kaptima. Prikupio je čebe i zgrčio se, ali je posle kratkog polusna hladnoća postala još neprijatnija. Pokušao je da se bolje namesti i pokrije, ali bez efekta. Kada je već upola budan hteo da ustane i potraži još nešto čime bi se pokrio, začuo je šum nalik na klizanje bosih nogu po podu i nadomak postelje, u polutami prigušene mesečine, primetio siluetu žene plave kose rasute po ramenima. Tračak mesečine obasjao je deo providne paučinaste spavačice i nagog tela ispod nje, i sekund kasnije jedno čvrsto i toplo telo šmugnulo je pod pokrivač do njega. Pre nego što se sasvim pribrao, šapat tiñ kao uzdah pomilovao mu je uho. — Udvoje je mnogo toplije, zar ne? — oble ruke nežno su ga obgrlile i na svojim usnama Dok je osetio topao vla-

žan dodir devojčinih usana. Sada već sasvim budan. Dok ju je bez dvoumljenja čvrsto obgrlio i zagnjurio se u toplotu njenog tela.

•

Kada se probudio, bilo mu je toplo, ali je u postelji ležao sam. Kroz odškrinuta vrata u sobu je prodirao sjaj ranog jutra, a spoljašni glasovi nagoveštavali su da je život u festamentu već uveliko počeo. Iz zdelice na stolu dopirao je prijatan miris tek pripremljenog jela i Holidej je ustao, obukao se i na brzinu prezalogajio komad toplog hleba i pečene ovčetine, koje mu je njegova nevidljiva dobra vila ostavila neznano kada. Pred kućom ga je čekao potkovan konj i pre nego što ga je pojahao. Dok je pošao da se oprosti od Džeksone. Stari otac bratstva stajao je na verandi svoje kuće, a jutarnji povetarac poigravao se njegovom kosom i bradom.

— Možda ćemo se opet sresti, Džeksone, ali ako se više ne vidimo, hvala na gostoprimstvu.

— Kad god dođeš, bićeš dobro došao, mladi čoveče. Ako želiš da se oprostiš od sestre Kes, ona je još kod svoje kuće — stari vođa bratstva značajno je pogledao Holideja. — Ona je zaista zlato od devojke.

Dodirnuvši prstima obod šešira u znak pozdrava, Holidej se udalio vodeći konja za sobom. Kes Voker je zatekao u pripremanju doručka za ostale devojke, koje su već bile u polju. Pogledao ju je sa osmehom čoveka koji zna nečiju tajnu i zna tu tajnu da čuva, i ona mu je odgovorila kratkim osmehom i pogledom vedrih radosnih očiju. Zatim se uozbiljila. — Jutros pre vašeg odlaska molila sam se za život mog brata. Nadam se da će me nebo uslišiti — rekla je.

— Ja odlazim u Krater Krik — rekao je Dok. — Pokušaću da pomognem vašim molitvama.

— Moliću se i za vas — dodala je na to Kes.

— Hvala. Ja ne umem da se molim, ali ću misliti na vas — odgovorio je Dok i dodirnuvši obod šešira, okrenuo se i vinuo se na konja. Pomislio je da će zaista pokušati sve što može da devojci uzvрати dobrotu koju je prema njemu pokazala. Bio je čak u iskušenju da pokuša i nešto više, nešto u vezi s ukradenom statuom, ali je izbegao da se pred samim sobom na to obaveže. Učiniće što može, ali ne po svaku cenu. Ako ga je Kes obavezala svojom ljubavlju, obaveza prema bratstvu bila je daleko manja.

Ophrvan tim osećanjima Holidej je izjahao iz tihog grada. Na jednoj visokoj tački puta, skoro milju daleko, okrenuo se u sedlu i bacivši pogled nazad, ugledao vitku siluetu Kes Voker, koja je još uvek stajala pred svojom kućom. Osetio je bol oštar kao ubod. Preleteo je pogledom po zelenoj valovitoj dolini i izgovorio tiho, tako da je jedva sam sebe čuo. — Tako je to, Holideje, kada u gorkom životu ne bi bilo povremeno neko zrnice sreće, ne bi imala nikakvog smisla živeti.

Klimnuo je glavom, pipnuo usne, i dodirom peta opomenuo konja da krene. Desetak minuta kasnije stigao je do brdskog prevoja i dolina Pajm Noć sa svojim zelenim poljima i šumama, jednostavnim stanovnicima i devojkom milog lica i slatkih zagrljaja, koja je ostala iza njega.

•

Holidej je zategao vođice i ždrebac je, zvoneći uzdama, zatresao glavom željan da krene dalje. Ali, Holidej je zadržao vođice zategnu-

te i pogledao uz padinu do velikog pamukovog drveta koje se jasno ocrtavalo na popodnevnom suncu.

Dodirnuvši mahinalno vrat kao da ga još uvek steže zamišljena omča, Holidej je osetio plimu ljutnje u sebi. Da nekim slučajem Kes nije naišla, on bi sada visio na tom drvetu i ljuljao bi se na vetru.

Finim negovanim prstima dodirnuo je praznu futrolu revolvera. Pri pomisli na Endija Brenona, Dika Fieta, Lea Greksa i čoveka za koga je Elder Džekson rekao da njih trojica rade, a koji se zvao Hank Kordrej, izraz njegovih očiju postao je hladniji i tvrdi. Kao što je trojici nevaljalaca rekao, Holidej zaista nije bio revolveraš, ali to nije značilo da ga surove godine života na Zapadu nisu naučile veštini potezanja revolvera. Sada mu je odjednom na um došla ideja da bi po dolasku u Krater Krik trebalo izravnati račune sa tim ljudima.

Neko vreme, dok je konj pod njim nemirno trupkao kopitama, uživao je u toj pomisli. A onda je snagom volje podsetio da osveta nije nešto čime se valja naslađivati i da kadgod je to moguće, zlo treba predati zaboravu. Podsetio je sebe, takode, da je cilj njegovog puta u Krater Krik završavanje jednog specijalnog posla i da, kada taj posao bude završen, njemu predstoji odlazak iz pokrajine Čok To. Brenona, Fieta i Greksa, a sa njima i Hanka Kordreja, prepustiće osveti nekog drugog čoveka.

Kasno popodne zateklo ga je u podnožju brežuljaka, blizu mesta gde je noć pre toga bio napadnut. Nastavio je putem kroz šumu da bi stigao do ravnice Čok To baš kada je mrak pao.

Ulogorivši se jednu milju daleko od brda, večerao je hladnu večeru od sušenog mesa i komada hleba, a

zasio sve to vodom iz čuturice i gutljajem viskija koji je čuvao za vanredne potrebe. Proveo je noć sa jednim otvorenim okom, zavučen u duboku suhu pecinu.

Sa izlaskom Sunca nastavio je put. Njegov susret sa Semom Gaterom u Krater Kriku nije bio vremenski tačno određen, ali želeo je da bude tamo kada bivši osuđenik stigne i da sa njim što pre obavi potreban posao.

Jutro je bilo prohladno i konjska kopita su odzvanjala o kamenito tlo. Na nebu su se zvezdice gasile, a bleđi Mesec gubio svoj sjaj sve više ukoliko je novi dan na istoku postajao svetliji. Sa juga je duvao povetarac, nemiran povetarac promerljivog smera, koji je nosio pramenove magle kroz vrhove borova koji su ivičili uzani put sa juga. Odjednom je sunce izronilo iza horizonta i jarkim bojama osvetlilo vrhove planine Vip Lok. Izgledalo je kao da zupčasti vrhovi plove po nebu, kao fantastični plameni jezici.

U tom momentu konj je frknuo i kratko njisnuo. Nekih stotinu stopa ispred njih nalazilo se nešto što je uplašilo životinju. Sa sumorne grane jednog suvog brešta, šest stopa iznad zemlje, na konopcu vezanom za granu visio je obešen čovek.

Holidej je zategao vođice i oštrim okom obuhvatio okolinu. Zatim je oprezno, utrobe stegnute grčem jeze, pojahao kroz maglu i zastao u blizini obešenog.

Izbuljene, slepe oči zurile su prema izlazećem suncu. Obešeni je bio mlad čovek, najviše dvadeset jednu godinu star, sa gustom svetloplavom kosom. Prazna futrola za revolver bila mu je prikopčana vezom nisko uz butinu u stilu revolveraša.

— Svemogućí bože...

Holidej je iz svojih bisaga izvadio oštar nož i prišavši mestu gde je ko-

nopac bio vezan oko drveta, jednim zamahom presekao užu. Malo kasnije, u džepu obešenog našao je pismo Kes Voker upućeno dragom Mortu.

Kao i prethodnog dana Holidej je odjahao iz doline Pajn Noć i ulogorio se i proveo noć u istoj pećini. Ali, to više nije bio isti Holidej kao i dan ranije, zaokupljen samo predstojećim sastankom sa Semom Gaterom. Ovaj Holidej odneo je jednog mrtvog čoveka njegovoj sestri, video njen bol i prisustvovao ceremoniji koju su građani Testamenta priredili nesrećnom mladom Mortu Vokeru.

On je sada bio čovek skoro bolestan od onoga što se desilo, mada ni nasilje ni nasilna smrt nisu za njega bili ništa strano. On je sada bio učesnik svega toga, sapatnik Kes Voker u njenom bolu, i na neki način povezan sa Elderom Džeksonom i njegovim sledbenicima. I odjednom, bio je obuzet mržnjom prema hulji koja je bila dovoljno podla da iz svetilišta bratstva ukrade njima dragu statu i dovoljno surova da ubije jednog mladića usijane glave, koji je želeo da učini nešto plemenito. Udarac pištoljem po glavi bio je za takvu priliku više nego dovoljan.

Holidej, naravno, nije sigurno znao da li su Brenon, Greks i Flet odgovorni za to ubistvo, ali sve je ukazivalo na njihovu krivicu. Ipak, budući da nije bio siguran, nije hteo da ih optuži za taj zločin, jer bi to sigurno dovelo do obračuna i možda do fatalne greške. Nije video da su obesili mladića i zato je morao dopustiti makar malu sumnju u njihovu korist. Ali naimanje što je mogao da učini, ili što je morao da učini, bio je pokušaj da nađe statu. Ako bi to uspeo, i statu vra-

tio u Testament, to bi bila izvesna naknada za ono što se desilo.

Nije očekivao da će to biti lako, ali konačno, Doku Holideju, pustolovu, kockaru, čoveku rizika, nikada ništa nije išlo lako. No lako ili ne, bio je odlučan da tu svoju zamisao sprovede do kraja, u stvari, nikada nije bio odlučniji da nešto izvede nego te hladne noći u pokrajini Čok To.

III

Krater Krik blistao je na svetlosti Sunca. Jedini zvuci koji su se čuli bilo je zvonko kucanje čekića na čeličnom nakovnju, koje je dopiralo iz obližnje kovačnice i jogunasto njanje neke tvrdoglave mazge.

Visok konjanik gospodstvenog držanja izgledao je kao nešto nesvakidašnje dok je preletao pogledom sivoplavih očiju po oronulim kućama i po lažnim fasadama trgovina i saluna u glavnoj ulici. Ono malo ljudi koji su prisustvovali njegovom dolasku zaključili su, po njegovom držanju i načinu kako je gledao, da je on tip čoveka koga bi trebalo ostaviti na miru.

Dok Holidej nikada nije bio u oblasti Čok To, niti u Krater Kriku. Tu i tamo razbacane kuće neurednog izgleda, nekoliko trgovina, dva saluna, prilično velika gradska štala, kovačnica, pekara i jedna dosta velika impozantna kuća u zapadnom delu grada, koja je izgledom odudarala od ostalih zgrada, nisu ostavili na njega naročit utisak. Nigde nije video natpis na kome bi pisalo „Šerif“, niti je video nešto nalik na crkvu. Tako nešto bilo je skoro nezamislivo za grad kao što je Krater Krik.

Holidej je odjahao direktno u štalu, čiji je vlasnik bio čovek po imenu Mak Daf, da bi tamo ostavio svog konja. Blejni Mak Daf, stari

nevaljalac opakog izgleda, sa velikim žutim zubima pomoću kojih je mogao zagristi i jabuku kroz rešetke, pogledao ga je sa neskrivenom radoznaošću kada je sjahao pred štalom.

— Dolazite li izdaleka, došljače?

— Zovem se Batler — rekao je Holidej smatrajući da je najbolje da se drži već lansiranog imena, i počeo da otkopčava kolan na sedlu.

— Prilično izdaleka.

— Zar ste izgubili revolver?

— Da. Treba da kupim jedan.

— To možete u trgovini Houka Džodija, odmah pored poštanske stanice — Mak Daf je osmotrio Holidejevog konja. — Imate dobro živinče, Batlere.

— Da. Koliko?

— Dolar dnevno.

— To je suviše. Pedeset centi.

— Dogovoreno.

Kada je štalar odveo konja u štalu, Holidej je prišao otvorenim vratima štale i pogledao napolje. Sunce koje je postajalo sve toplije, poigravalo je na limenom krovu saluna tri zgrade dalje od štale. Izvadiвши cigaru iz svoje tabakere, Holidej je pričekao da se Mak Daf vrati. Dok je Mak Daf duvao kroz nos i češkao se po vratu, Holidej je uočio jednu veću kuću na nekih dve stotine metara daleko, koja se izdvajala od ostalih kuća u okolini.

— Ostajete li dugo. Batlere?

— Zavisi. Došao sam ovamo da se nađem sa jednim čovekom po imenu Sem Gater. Da nije možda pitao za mene?

Blejni Mak Daf je nabrao čelo i odmahnuo glavom. — Ne znam nikoga ko se tako zove, mada mi ime zvuči poznato. No, nedeljama nisam u gradu video ni jednog došljaka sem vas.

Odgrizavši vrh cigare, Holidej je kresnuo šibicu o dovratnik i pripa-

lio. Gater, dakle, još nije stigao. Pa lepo, od kaznenog zavoda u Ram Riveru do Krater Krika put je bio dugačak, a sem toga, kada je pisao pismo, Gater nije bio siguran u tačan datum svog otpuštanja.

Odbijajući kolutove dima sa usana, Holidej je pokretom glave pokazao u pravcu velike kuće. — Čija je ono kuća.

— Pripada mister Kordreju — objasnio mu je brbljivi štaljar. Pljunuo je na zemlju i zakačio palce za tregere. — Mister Kordrej je nesumnjivo najvažnija ličnost u okolini.

Holidej je klimnuo glavom. U Testamentu je saznao da Erenon Greks i Flet rade za nekog Kordreja, čoveka koji u Krater Kriku ima svoje prste i interese u različitim poslovima. Pitao se da li je Kordrej znao nešto o aktivnostima svojih namještenika u toku poslednjih nekoliko dana.

— Gde se u ovom gradu čovek može pristojno smestiti, Dak Dafe? — zapitao je Dok posle kraćeg ćutanja?

— Šta? — rekao je Mak Daf kao da se trgao iz razmišljanja. — Izvinite, nisam tačno čuo šta ste rekli, mister Batlere. Razmišljao sam o onom imenu: Gater, kako rekoste... sad mi se čini kao da sam to ime čuo.

— Gde mogu dobiti sobu?

— Sobu? Pa, možete se smestiti u salunu „Poslednja šansa“, vlasništvo mister Kordreja, a mogli biste pokušati i u hotelu „Hard Kejs“.

Holidej je nabrao obrve. — U hotelu? Pri dolasku u grad nisam video nikakav hotel.

Starac se zakikota. — Pa to u suštini i nije baš neki hotel, ali Rand Kviler voli da ga tako naziva. To je upravo njegova kuća u kojoj sa zadnje strane ima četiri ili pet

posebnih soba. Ako podete ulicom, to je druga kuća iza Džodijeve trgovine.

— Pokušacu u tom hotelu — promrmljao je Holidej za sebe i već je bio pošao kada je stari štaljar doviknuo za njim.

— Hej, setio sam se onog imena. Gater, to je jedan mlad čovek... Sem Gater. Tako se zvao momak koji je opljačkao starog Čejnija Celoveja, kopača zlata iz Pajna Galca u brdima Retl Snejk. Bilo je to dosta davno, zar ne? Momak je za to dobio pet godina, ako se ne varam?

— Možda — odgovorio je Holidej i udaljio se. Zastao je na trotoaru razmišljajući o tome kako sudbina često vrti čoveka u vrlo uzanom krugu. U toj pljački pre pet godina učestvovala su dva čoveka. Jedan je u bekstvu ubijen, a drugi nikada nije uhvaćen. U stvari, ljudi su mislili da je uhvaćen i osuđen, mislili su da je pravda zadovoljena, ali to je bila zabluda. Sem Gater, osuđenik, nije bio počinilac tog zločina.

Džodijeva trgovina bila je jedno dugačko uzano zdanje, prašinom pokrivenih prozora i prepuna razne robe, počev od oružja i alatki pa do konzervi sa hranom. Nešto od toga trebalo je Holideju. Oružje. Debeli Hiouk Džodi, čovek prljavog izgleda, koji naizgled nije imao ni toliko energije da se počese kad ga zavrbi, odveo ga je do jedne vitrine u kojoj je na zelenoj čoji ležao prilično veliki izbor revolvera.

— Imate li u vidu neki poseban tip ili marku, došljače? — zapitao je Džodi zevajući.

— Hoću model koji dobro puca — Holidej je pokazao na jedan težak „kolt“ sa drškom od sedefa. — Koliko košta?

— To je najbolji revolver koji imam — rekao je trgovac i digavši

stakleni poklopac, izvadio revolver. Zagladio je krpom cev i osmeonuo se. — Bojim se da će vas ovo koštati dvadeset dolara, ali takvom džentlmenu ne pristaje nešto lošije.

Holidej je pružio ruku u džep i dok je vadio novac, zapazio je drške nekoliko revolvera, koje su izvirivale iz jedne police iza trgovčevih leđa.

— A kakvi su oni tamo? — zapitao je.

— To su polovni pištolji, ser. No, samo budala kupuje polovan pištolj, ser. Ako vam od nečega zavisi život, vi nikada ne znate da li... — Džodi je zastao u pola rečenice jer je primetio Holidejev zainteresovan pogled. — U čemu je stvar, mister?

— Onaj revolver sa drškom od slonove kosti. Dajte mi da ga pogledam.

Slegnuvši ramenima, Džodi je uzeo revolver. — Ne izgleda loš revolver, gospodine, ali mislim da bi za vas ovaj novi bio prikladniji.

Holidej je klimao glavom i uzeo revolver u ruke. Bio je to njegov „kolt“ sa drškom od slonovače. — Hajde da pogađam, trgovče. Neko vam je juče prodao ovaj revolver?

— Neka me nosi vrag! Kako ste to mogli da znate?

— Pa eto, naslutio sam — Holidej je stavio „kolt“ u futrolu. — Uzeću ga. Koliko košta?

— Deset dolara.

Stavljajući novac na tezgu, Holidej je nastavio. — Pretpostavljam da nema smisla da vas pitam ko vam ga je prodao?

Houk Džodi se sada više nije smejao. — Nema smisla.

— Tako sam i mislio — promrm-ljao je Holidej i izašao. Bio je siguran da se među polovnim revolverima nalazi i pištolj Merta Vohera.

Holidej je uzeo sobu u hotelu

„Hard Kejs“ i proveo opružen na tvrdoj postelji više od pola časa. Zatim se obrijao, obukao čistu košulju i očeškao odelo, i laganim korakom išetao na glavnu ulicu.

Bilo je prošlo podne i Sunce je peklo kao u pećnici. Vrtlozi prašine dizani vetrom poigravali su tu i tamo, i ceo grad izgledao je kao da je zapao u podnevno mrtvilo. Ulicom je projahao neki konjanik, neki suvonjav čovek pacovskog lica koji ga je u prolazu odmerio sitnim groznicačnim očima. Na drugoj strani ulice pored privežišta stajala su tri umorna konja terajući repovima oblake dosadnih mušica. U hladu ispred trgovine na prevrnutim sanducima sedela su dva čoveka, na izgled toliko umorni da se nisu ni micali. Talasi vrelog vazduha valjali su se nad gradom, a vrhovi planine Retl Snejk poigravali su u daljini.

Trebalo je da nešto obavi u toj planini i u tom momentu stajao je u nedoumici da li da tamo odjaše još to popodne. Konačno je odlučio da ne ide. Njegov konj je tih dana prešao već mnogo milja i sasvim bi mu odgovarao mali odmor. I njemu samom bio je potreban odmor... i čašica dobrog pića.

Prvi čovek koga je za šankom u salunu „Poslednja šansa“ video sa čašom viskija u debeloj masivnoj ruci, bio je Endi Brenon. — Gle, gle, vidite ko nam je došao — rekao je Džin sa zlobnim osmehom na lici. — Nije li to naš najsrećniji momak u oblasti Čok To. Udi cvamo, šaljivčino, udi i daj da ti platim jedno piće.

Od Brenonovog bezobraznog nastupa Holideju je uzavrela krv. Smiri se, Holideje, rekao je Dok sebi puštajući da se leptir vrata zatvore za njim. Ti si usamišeni pojedinac u

tuđem gradu i nisi došao ovamo zato da izgubim živce i planeš pri susretu sa prvom prijavom huljom i pasjim sinom.

Klimnavši ravnodušno glavom Brenonu, Holidej se uputio ka šanku. Desetak ili više ljudi koji su se nalazili u „Poslednjoj šansi” nuvaajući se između stolova sa čašama u ruci ili igrajući karte, pogledali su kratko Holideja, a onda skrenuli pogled na drugu stranu. Jedini koji nije tako učinio bio je mršav, mršavog lica, naslonjen na zid pored sporednog ulaza. U dimom ispunjenom vazdušnu saluna on je u odnosu na Brenona predstavljao suštu suprotnost. Leo Greks je izgledao uznemiren i napet zbog Holidejevog iznenadnog dolaska.

Došavši do šanka nekoliko stopa dalje od naslonjanog Brenona, Holidej je pucnuo prstima prijavom krcinaru sa zalizanom kosom.

— Pivo.

— Hej, zar nisi čuo, šaljivčino? — rekao je Brenon. — Pozvao sam te da popijemo po čašicu.

Holidej je spustio novac na šank. — Možda drugom prilikom — rekao je uslijeno mirnim glasom.

Prilazeći Holideju, Brenon je nastavio da se osmehuje. Izgleda da je dzin situaciju smatrao zabavnom. — Kako tvoja glava, šaljivčino? — zapitao je tobož zabrinuto.

Holidej se ispravio i oporo pogledao čoveka pored sebe, ali je ipak ćutke podigao svoju čašu. Trebalo mu je nešto da smiri bes koji se skupljao u njemu.

Brenon se oslonio laktom na šank pored Holideja. Pri slaboj svetlosti koja se probijala kroz prašnjave prozore, njegova rida brada izgledala je plamenocrvena. — Kako je u starom, dobrom Testamentu, šaljivčino?

— Loše.

— Ma nemoj? Zašto?

— Zauzeti su sahranom mladića koga su ubili.

U prvom momentu Dok Holidej nije nameravao da to kaže, ali reči su se same silom probile iz njega. Još uvek mu je pred očima lebdela užasna slika Morta Vokera koji se obešen njihao na vetru i sada je pogled na njegovog hladnokrvnog ubicu bio ipak previše za Dokov zgrčen želudac i uzavrelu krv.

Endi Brenon je prestao da se osmehuje. Uspravio se tako da se skoro nadneo nad Holideja i duboko udahnuo vazduh u pluća.

— Govoriš nerazborito. Batlere — rekao je Brenon glasom jedva jačim od šapata. — Slušaj, ti ni do sada nisi na mene ostavio utisak razboritog čoveka, ali smatrao sam da ćeš ipak biti dovoljno pametan da se tigneš i da shvatiš kako je za tebe bolje da se držiš podalje od ovog mesta. Takvi kao što si ti ovde nam nisu potrebni. Ti si čovek koji unesi smutnju; ja sam to i onda osetio, a osećam to i sada.

— Čujte, Brenone — rekao je Holidej upinjući se iz sve snage da ostane pribran i miran — ne želim sukob sa vama. Rekao sam vam da u Krater Kriku imam nekog posla i došao sam. Što se tiče onog događaja u planini, nema, na žalost, drugog izbora nego da sve to zaboravim; tako je bolje za sve nas — začutao je za trenutak. — Ali, to ne znači kako moram da pijem sa vama ili kako moram da trpim vaša zavilavanja.

— Gle, pa ti si postao neki zubati vuk — iscerio se Brenon, a njegova glasna opaska privukla je pažnju prisutnih. — Hej, Leo! — dozvao je mršavka naslonjenog na zid. — Sećaš li se ovog zubatog vuka?

— Sećam se, Endi — rekao je

Greks još uvek nervozan. — Šta sad ima na umu?

— Pa, sad mu je nešto palo na pamet da je suviše otmen da bi ispio čašicu sa mnom — džin je svojim snagom lupio stisnutom pesnicom u šaku i usjaktelim zverskim očima pogledao Holideja. — Mister, ti me dražiš. Da, gospodine, ti me strašno dražiš. Pre dva dana savetovao sam ti da se držiš dalje od Krater Krika, ali izgleda da moje upozorenje nisi shvatio dovoljno ozbiljno. Možda je sada vreme da ti na pravi način kažem da se čistiš.

Zadnja vrata su se otvorila i kroz njih je ušao jedan omalen čovek. Njegovi čupavi žuti brkovi štrčali su u polukrugu iznad tankin usana, među kojima je držao veliku crnu cigaru. Na sebi je imao tamnoplave pantalone, crven prsnik, svezanu leptir mašnu i polucilinder malo nakrivljen na jednu stranu. Njegov izgled nije ostavljao neki poseban utisak, ali je nešto na njegovom licu govorilo da je taj čovek krupnija ličnost nego što izgleda. Čim je ušao, pogled njegovih očiju, upola skrivenih kapcima, odmah se zadržao na dvojici ljudi za šankom.

— Kakva je nevolja, Endi? — zapitao je pridošlicu iznenađujuće dubokim glasom.

— Nikakva nevolja, gazda — rekao je Endi Brenon razgovetno. — Samo se nešto objašnjavam sa ovim došljakom — začutao je, a onda značajno dodao. — On se zove Batler.

Mali pridošlica je nakrivio glavu na jednu stranu i pažljivo osmotrio Holideja, a onda se njegov mali žuti brk pomerio u osmeh i on se izmaku du stolca uputio prema dvojici ljudi za šankom. Leo Greks je pošao za njim.

— Mister Batlere — rekao je srdajčno. — Ovo je zadovoljstvo za mene. Zovem se Kordrej. Hank Kordrej.

Kordrej je pružio ruku, ali je ruka ostala neprihvaćena.

— Milo mi je — rekao je Holidej kratko.

— To je neučtivo, šaljivčino — zamumlao je Brenon. — Ako gazda nekome pruži ruku, taj treba da je prihvati. Izgleda mi da ti imaš dosta loših manira, koje treba ispraviti pre nego što...

— Sve je u redu, Endi — rekao je Kordrej. — Mislim da razumem ponašanje mister Batlera. On, razumljivo, gaji malu srdžbu prema nama zbog nedavnog događaja. Nije li tako, mister Batlere?

Za čoveka odlučnog da karte drži skrivene, Holidej je doživio vrlo teške trenutke da se uzdrži i da ne pokaže šta misli. Kada bi u pitanju bilo samio srećno izbegnuto vešanje kao razlog ljutnje, lako bi to zanemario. Ali, Holideju je bilo teško da zaboravi Morta Vokera, a sada, pošto je upoznao Kordreja, bilo mu je jasno da je Kordrej čovek koji je za to odgovoran.

Nije mu bilo ni na kraj pameti da ostane tu i da vodi učtive razgovore sa Hankom Kordrejom. Želeo je da ga novom šutne u pleksus.

Ruku prekrštenih na uzanim grudima, odbijajući guste dimove iz cigare, Kordrej je dosta dugo pažljivo posmatrao Holideja pre nego što je ponovo progovorio.

— Dakle, mister, ako ima nešto što vas jede, recite to sad, čoveče. Videćete da sam čovek koji ume da sluša i shvati. Ja smatram da nije dobro ako čovek svoju gorčinu zaključa u sebi. Nema ničega na ovom svetu što se ne bi moglo izglediti u jednom dobronamernom razgovoru inteligentnih ljudi.

Holidej je odmahnuo glavom. — Ne mislim da imam bilo šta da kažem na to, Kordreje.

— Pre kratkog vremena imao je mnogo šta da kaže, gazda — rekao

je Brenon stišanim glasom. — Govorio je o nekom mladiću koji je ubijen. Taj mladić se zove Voker.

Kordrej je nabrao čelo. — Voker? Ko je taj?

Brenon je oštro pogledao Holideja. — Ubijte me ako znam. Ali, izgleda da je ovaj svojeglavi došljak odnekud uobrazio da smo ga mi ubili.

— Čujte, Batlere, to je vrlo ozbiljna optužba — primetio je Kordrej. — Pretpostavljam da vi ne biste smeli da tako tešku optužbu izgovorite bez dokaza koji to potkrepljuju.

— Nemam nikakvih dokaza — rekao je Dok uzdržano, shvatajući da je maločas pogrešio.

Hank Kordrej se pobedonosno osmehnuo. — Slušajte, moj dragi prijatelju, razumem vas i shvatam kako se osećate. Još uvek ste gnevni zbog onoga što se desilo u planini između vas i mojih ljudi. Priznajem da je to bio nenio, nesrećan događaj, ali bili voleo kad biste mogli u potpunosti da shvatite okolnosti koje su dovele do tog incidenta. Kao što bez sumnje znate, ovde u Krater Kriku nemamo predstavnika zakona i prinudeni smo da sami branimo sebe i svoju imovinu. Kada smo čuli kako nas optužuju da smo ovo ili ono ukrali iz Testamenta i kako je ovamo poslat neki revolveraš sa ciljem da nam pravi neprilike, onda je, razumljivo, naš interes bio da u cilju samoodbrane preduzmemo neke korake. Recite, ne izgleda li vam to sasvim razumno?

— Možda.

— Izgleda da na njega razumni postupci ne ostavljaju nikakav utisak, gazda — rekao je Brenon mračno. — Ako mene pitate, on je tvrdoglav i glup.

— Lakše, lakše, Endi — utišao ga je Kordrej, a onda se obratio Holi-

deju. — Ako vam je potrebno moje izvinjenje za ono što vam se desilo, imate ga. Ali, što se tiče ove druge stvari, ja o tome ne znam ništa. Daš ništa. A sada, pošto smo tako sve lepo objasnili, dozvolite mi da vas častim pićem, jer ne vidim nikakvog razloga zašto ne bismo bili prijatelji, je li tako?

— Ja moram da idem — odgovorio je Holidej.

Po prvi put Kordrejevo ponašanje je poprimilo neprijateljsku, preteću notu. — Batlere, ponudio sam da vas častim pićem. Ne znam kakav je običaj tamo odakle dolazite, ali ovde u Krater Kriku takvo odbijanje se smatra kao krajnje nevaspitanje. Čak bi se moglo oćcniti i kao uvreda.

— Izvinite, ali nisam raspoložen za piće — procedio je Holidej hladno i okrenuo se da prode pored Kordreja, ali ga je Brenonova velika šak stisnula oko mišice kao klešta.

— Ako mister Kordrej kaže da treba da popiješ čašu pića sa njim, šaljivčino, onda ćeš piti.

— Dalje ruke od mene, Brenone.

— Hoćeš li da piješ sa gazdom?

— Ne — izustio je Dok Holidej kipteći od besa.

Brenon je pogledao Kordreja, koji je sa žaljenjem uzdahnuo.

— Bojim se da mister Batleru treba dati lekciju iz lepog ponašanja, Endi — njegove upola sklopjene oči sijale su kao dva komada leda. — Neka to bude što pre — a onda, kada je Greks pošao napred, on ga je zadržao. — Ne, Leo, Endi je sasvim dovoljan da uzme na sebe rešavanje tog problema.

I Endi je takode tako mislio. Na licu ridobradog džina lebdeo je izraz krajnje samouverenosti i pustivši Holidejevu ruku, on je svom snagom zadao jedan aperkat.

Ali udarac nije pogodio cilj, već

je samo očešao Holideja po vilici, jer je Dok blagovremeno uzmakao. Pa ipak, pesnica je kao težak čekić okrnula Dokovu bradu. On je odmah uzvratio desnim direktnom u srce i udarac je Brenona zaljuljao na nogama.

Dva borca počeli su kružiti jedan oko drugog. Brenon sa širom razmaknutim rukama, kao da ne pomišlja na odbranu, a Dok desnog lakti spuštenog niže da bi zaštitio pleksus. Brenon je odjednom napravio pokret telom sa ciljem da zavara i nasrnuvši sa strane, pokušao da protivnika pritisne uz šank.

Holidej nije dozvolio da bude tako uhvaćen. Skočivši u stranu brzinom neverovatnom za njegovo muskulozno telo, on je izbegao šank i odstupio par koraka da bi sebi stvorio prostor za kretanje. Ali, Brenon je ponovo nasrnio i oni su se našli na sredini odaje. Sudarili su se besno i Dok je zadao nekoliko brzih i tačnih udaraca, a Brenon je odgovorio snagom i veštinom.

Holidej je uspeo da izbegne najteže udarce, ali jedan je ipak probio njegov gard i čvornovata pesnica pogodila ga je po usnama. Ustuknuo je i misleći da je udarac uzdrmao protivnika, Brenon je nasrnio još žešće, još manje vodeći računa o sopstvenoj sigurnosti.

Za tu svoju nesmotrenost odmah je platio, jer mu je Holidej zadao levu direktnu u pleksus. Brenon je imao pleksus čvrst kao drvo, ali čak i drvo može popustiti pod jakim udarcem. Pre nego što se pribrao, Holidej mu je zadao jedan sekući karate „svong” iznad uha, a onda i drugi u vrat. Ošamućeni Brenon pao je na kolena.

Holidej je sačekao da Brenon ustane, a kada je ovaj opet bio na nogama, zadao mu je još dva udarca pesnicom u lice i jedan „svong”

koji je Brenon ipak odbio rukom. Već skoro grogi, Brenon je ustuknuo nekoliko koraka i uzmičući prevrnuo jednu stolicu. Više mahinalno nego svesno, dograbio je stolicu i isturio je ispred sebe da se zaštiti od udaraca, a onda, kao da se pri-setio, i zamahnuo njome na Holideja.

U pokušaju da izbegne udarac, Holidej se okliznuo na podu posutom strugotinom. Zamahnuta stolica zakačila ga je po rukama i oštar bol prostrelio ga je kroz mišice do ramena. Videvši da je Brenon odbacio pravila igre, Dok je ustuknuo, ali se Brenon bacio na njega i obojica su se našli na podu stisnuti u medvedem zagrljaju. Holidej je uspeo da se otrgne tek kad mu je zadao udarac čelom u nos. Brenon je zaurao i zagrljaj njegovih medvedih šapa je popustio.

Konačno su se opet našli na nogama jedan naspram drugog. Brenon je zamahnuo nogom da protivniku zada udarac u donji deo trbuha. Holidej se izvio, primio udarac u kuk i uhvativši obema rukama Brenona za stopalo, naglo potegao. Džin je izgubio ravnotežu, zamlatarao bezglavo rukama da ne bi pao i taj trenutak Holidej je iskoristio da mu zada strahovit udarac desnom pesnicom u vrh brade.

Brenon je zakolutao zakrvavljenim očima i stropoštao se na pod kao vo udaren sekirom. Polomljen zub probio mu se između usana kao opušak cigarete.

Dišuci duboko, krvareći iz povređenih usana i nosa, Holidej je stajao u očekivanju da džin ustane. Ali, veliki Endi Brenon, koji u Krater Kriku nikada nije dobio batine u tuči, ležao je nokautiran.

Čuvši neki pokret iza sebe, Holidej je potegao revolver i okrenuo se prema Leu Greksu. Greks je brzo

ispustio revolver nazad u futrolu, kao da se opekao o usijano gvožđe. Pogled Holidejevih tvrdih očiju preleteo je do Hanka Kordreja. Do tada vešto čuvana poza čoveka u polucilindru, odjednom je nestala kao zbrisana vetrom. Kordrej je netremice zurio u Brenona koji je ležao, kao da mu je bilo teško da veruje onome što vidi sopstvenim očima.

— Izgleda da mi ipak niste mogli dati pouku iz lepog ponašanja, Kordreje — rekao je Holidej. — Pre samo jednog minuta bili ste nadmeni i puni krupnih saveta upućenih na moju adresu, pa mi dopustite da sad ja vama dam jedan savet. Pustimo da se stvar završi na ovome. Vratio sam Brenonu dug i sad smo kvit.

Kordrej se zagledao u Holideja. Zatim je mekanim glasom progovorio. — Ovo što se ovde desilo od malog je značaja, mister Batlere. Ali da sam na vašem mestu, ja se ne bih dugo zadržavao u Krater Kriku.

— Opet mi delite savete — odgovorio je Holidej smeškajući se prezrivo. — Pa da vam odgovorim i na to. Ja ostajem tamo gde želim i onoliko dugo koliko želim — sagnuo se da uzme svoj šešir, a zatim uzmičući pošao prema vratima. Nije skinuo ruku sa drške revolvera sve dok se nije našao na ulici.

IV

Stari žuti pas zarežao je u znak opomene i kovač na usputnoj poštanskoj stanici digao je pogled sa svog posla i na putu ugledao jednog krupnog konjanika. Konjanik je nosio samo jedan revolver na desnom kuku i svojim izgledom podsećao je na osobu koja sa sobom donosi neprilike.

— Šta mogu da učinim za vas, mister?

Sem Gater je nešto promumlao umesto odgovora. Sjahao je i žuti pas se bojažljivo udaljio od njega. Toni Kramp je oprezno osmotrio došljaka. Pred njim je stajao čovek od oko trideset godina, ne previše bistar, ali mišićave i snažne građe. Oči su mu gledale prodorno, a nos je izgledao tako kao da je spljošten udarcem lopate. Crna kosa prošarana mestimično sedim vlasina bila je kratko podšišana, a od ugla desnog oka pa do sredine vilice imao je dugačak neravan ožiljak.

Taj čovek nosio je na sebi pečat zatvora.

— Koliko je daleko odavde do Krater Krika? — zapitao je Sem Gater glatkim glasom.

Toni Kramp je progutao pljuvačku i rekao. — Otprilike dan i po jahanja, mister. Dolazite li izdaleka?

— Prilično — Gaterove prodorne oči izazovno su se zadržale na kovačevom licu. — U stvari, dolazim direktno iz Ram Rivera, ako vas interesuje.

Kovač je pokušao da odglumi iznenađenje. — Prilično ima da se jaše od Ram Rivera.

— Da, naročito kad čovek nije naviknut na jahanje — Gaterovo držanje kao da je navodilo starog kovača da pita ono što je očigledno.

Toni Kramp je po prirodi bio vrlo radoznao, ali u izgledu tog čoveka, u njegovom rovašenom licu i hrapavom glasu bilo je nečega što je ulivalo jezu i što je gasilo radoznalost.

— Mogu li nešto da učinim za vas, mister — rekao je oslonivši se šakom na sapu konja koga je potki-vao. Nakrivio je malo glavu prema rabatnoj kući iza sebe. — Moja stara vam može spremiti obed dok trepnete okom.

— Imate li viskija?

— Nešto malo.

— Onda idite i donesite mi brzo jednu flašu.

Mada mu se došljakov oštar ton nije dopadao, Kramp se nije usudio da nešto zameri i po crvenevši ostavio je teški čekić pored nakovnja i sporim korakom uputio se prema staničnoj zgradi. Kada je izašao otuda sa flašom u ruci, Gater je još uvek stajao na suncu pored svog konja. Videvši starog, nestrpljivo je pucnuo prstima.

— Hajde brže, nemam ceo dan na raspolaganju.

— Ovo će vas koštati jedan dolar, mister — rekao je starac zadighano i pružio bocu došljaku.

Gaterove usne su zaigrale na krajevima. — A šta ako neću da platim?

Kovač se nervozno premestio s noge na nogu i neodlučnim glasom rekao. — Pa znate, ne mogu sebi dopustiti luksuz da neko dode, uzme ono što želi i da mi za to ne plati, mister. Ja nisam neki dobrostojeći čovek, kao što ste i sami verovatno mogli da vidite...

— Ostavi se sad žalopijki i tužnih priča — presekao ga je Gater i iz džepa izvadio zgužvanu novčanicu. — Ja plaćam ono što uzmem, pa ću platiti i tvoj viski. U Ram Riveru čovek se nauči da bude pošten, ako nisi znao.

— Bili ste u zatvoru u Ram Riveru? — Kramp nije mogao da se uzdrži a da ne pita.

— Nemoj se praviti tako naivan, stari — došao je na to grub odgovor. — Čim sam dojahao ovamo, ti si u meni odmah prepoznao bivšeg rbijaša. Vidim da si zapazio moju kosu i cvo odelo koje mi nije baš sasvim po meri. Nanjušio si me kao stari pas zeca u preriji.

— Časna reč, mister, nikada nisam...

Krampov glas je zamro u grlu

jer je Gateu bez reči pojahao konja i umorno oborenih ramena, sa zracima Sunca koji su se presijavali na boci prislonjenoj uz njegove usne, odjahao nazad prema glavnom putu.

Vrteći glavom, Toni Kramp se vratio nazad poslu. Taj konjanik je zaista izgledao kao neki opasan čovek, pomislio je uzimajući u ruke čekić i vadeći eksere iz džepa svoje kožne kecelje. S vremena na vreme bivši zatvorenici iz Ram Rivera prolazili su ovuda. Većina njih su bili dobro raspoloženi, zadovoljni što opet dišu vazduh u slobodi, ali ovaj krupni konjanik sa ožiljkom na licu izgledao je kao da je sa sobom iz zatvora poneo sve muke koje su ga tamo mučile.

Kramp je završio potkivanje konja i prešao na opravljjanje slomljenih kola kada ga je po drugi put u toku jednog časa žuti pas režanjem upozorio na još jedan dolazak.

Čovek koji se približavao bio je takođe sam, a na njegovom konju i opremi videli su se tragovi napornog putovanja. Konjanik je bio visok, mršave građe i odeven u pohabano odelo. Imao je uzano pošteno lice i otvorene plave oči, koje su se srele sa pogledom Krampovih očiju čim je sjahao iz sedla.

— Dobar dan, prijatelju — rekao je zamenik federalnog šerifa Vejd Porter.

— Treba li vam nešto, mister?

— Ne, jako se žurim — visoki čovek pogledao je prema istoku. — Koliko ima do Krater Krika, kovač?

Kramp se osmehnuo. — Izgleda da su se danas svi uputili za Krater Krik. Grad je udaljen dan i po jahanja prema istoku, mister.

— Hvala — Porter se zagledao u tragove konjskih kopita u prašini is-

pred kovačnice. — Izgleda da ste nedavno imali nekog posetioca?

— Da, imao sam.

— Je li to bio jedan krupan čovek kratko podšišane kose, sa ožiljkom na licu?

— Da, tako je izgledao — Kramp se pažljivije zagledao u visokog konjanika. — Vi pratite tog čoveka?

Porter se osmehnuo. — To je jedan moj prijatelj. Cilj mi je da ga stignem, pa hitam za njim. Zbogom, kovaču.

— Zbogom — rekao je Kramp nesigurno, a onda, kada je konjanik pošao, dodao. — Nadam se da ćete stići tog vašeg prijatelja.

— Hoću, sigurno hoću — rekao je Porter ljubazno... da, pomislio je, i uz malo sreće možda će se dočepati pet hiljada dolara u zlatnom prahu.

Porter je napustio teritoriju Vajominga sa zadatkom sasvim različitim od zadatka koje je do tada obavljao. Odležavši pet godina zatvora, čime je isplatio svoj dug društvu, Sem Gater je otpušten iz zatvora u Ram Riveru, ali je još uvek ostalo nerazjašnjeno pitanje zlata koje su on i njegov saučesnik opljačkali od jednog starog kopača zlata u brdima Retl Snejk. Budući da je saučesnik ubijen u bekstvu, a zlato nije pronađeno jer ga Gater pri hvatanju nije imao sa sobom, a uporno je odbijao da kaže gde ga je sakrio, upravnik zatvora u Ram Riveru i Porterovi pretpostavljeni smatrali su da ga je Gater pre hvatanja sakrio negde u brdima. Istina, on je tada i kasnije uporno odbijao da ima bilo kakve veze sa pljačkom, a pošto je stari kopač zlata umro iste noći posle pljačke, niko nije mogao sa sigurnošću identifikovati zločinca. No, nesumnjivo da je Gater lagao, jer je uhvaćen u blizini mesta gde je nje-

gov saučesnik ubijen, jahao je konja kakvog je imao begunac i nije imao alibi. Tako je Gater osuđen, a zlato je ostalo nepronađeno. No, princip je policije da ni jedan zločin ne sme ostati nekažnjen i da ni jedan zločinac ne sme uživati u plodovima svog zločina, pa ako je Gater bio vešt da pre hvatanja zlato sakrije i ako je sada išao u oblast Čok To da ga uzme, onda je Poterova dužnost bila da mu ne dopusti da to zlato potroši.

Noć se u Krater Kriku brzo spustila, a sa njom je došao i blag noćni povetarac i doneo olakšanje od nepodnošljive dnevne žege. Ljudi su u košuljama stajali ispred svojih kuća i uživali u svežem vazduhu.

Kratko vreme posle zalaska sunca Dok Holidej je išao ulicom iz svog hotela. Odelo mu je bilo sveže očišćeno i ispegvano, a duga kosa uredno začešćana, tako da je na njemu bilo malo spoljnih znakova pesničenja u salunu. Imao je samo jedva primetnu modricu ispod levog oka, malu oteklinu gornje usne i nekoliko ogrebotina na grlu. Međutim, dok je u svojoj sobi menjao košulju našao je više tamnih uboja na telu kao dokaz činjenice da Endi Brenon nije bio mačiti kašali.

Kada je prošao drugom stranom ulice salun „Poslednja šansa“ bleštao je u svetlosti. U trenutku kada je jedan pijanac odgurnuo leptir vrata i izašao Dok je za trenutak ugledao Hanka Kordreja, koji je pušio cigaru i razgovarao sa nekim čovekom lica umornog i prašnjavog kao da je prečao dvadeset milja rdavog puta.

Prolazeći na izgled nezaintereso-

vano pored grupe ćutljivih dokoličara koji su stajali okupljeni na tremu ispred saluna „Crveni pas“, visoki pustolov i došljak u Krater Kriku gledao je i zapažao sve, motrio na svakoga i bio, u stvari, na velikom oprezu. Potukao je u pesničenju Endija Brenona, ali je znao da taj obračun nije bio ni početak ni kraj njegovih nevolja u Krater Kriku. Brenon je bio ubica, a bez sumnje da su to bili i Flet i Greks, a Hank Kordrej ostavio je na njega utisak oštroumnog i opasnog malog čovečuljka. Može biti da su oni bili spremni da zaborave sve što se desilo kod „Poslednje šanse“, ali ako nisu i ako su imali na umu da izravnavaju račune, onda svog protivnika sigurno neće zateći na spavanju.

Zastao je i zapalio cigaru na trotoaru ispred trgovine Houka Džodija, koja je još bila otvorena. Miris kafe, žita, luka i štavljene kože širio se iz trgovine na ulicu i mešao se sa mirisima konjskog znoja i dnevne toplote dana koji je prošao.

Bacivši pogled u pravcu odakle je došao, Holidej se uputio ka centru grada sa izgledom čoveka koji želi da utuca vreme. No, pet minuta kasnije stajao je ispod jednog granatog drveta i netremice posmatrao kuću Hanka Kordreja. Ta kuća, izgrađena na blagoj padini u stilu kuća kakve su se na Zapadu gradile, imala je blago okomit krov i dugačak balkon duž cele fasade. Jedan visok bor, koji je možda stajao tu i pre stotinu godina, senčio je prozore sa zapadne strane, a puzavica koja se pela uz drvene potporne stubove pokrivala je galeriju i pružala se skoro do borovih grana. Elegantno za Krater Krik, pomislio je Dok, ali možda ne i za Hanka Kordreja. Jedan mali brb-

ljivi vozač u hotelu „Hard Kejs“ rekao mu je, bacajući česte nervozne poglede oko sebe, da Kordrej ima prste u skoro svakom kolaču u oblasti Čok To; u salunu, u trgovini stokom, u rudniku zlata u kome više zlata nema, deonice u Džodijevoj trgovini. Vozač je nagovestio da drugi Kordrejevi interesi nisu baš čista posla, ali je odbio da bude uvučen u otkrivanje daljih pojedinosti.

To se Holideja nije ticalo. Posle manje od dvanaestak časova provedenih u Krater Kriku, izgradio je o Kordreju sopstveno mišljenje. I u drugim gradovima sličnim Krater Kriku sretao je takve ljude. Oni su tamo bili sve i sva, vladali su se po svojim zakonima i bili su spremni na sve ako se samo verovalo da se tako mogu provući. Iskustvo u planini Vip Lok i ono što se desilo Mortu Vokeru, a posle toga i ono što se desilo u salunu „Poslednja šansa“, sve je to pružalo dosta jasnú sliku o tome kakav je čovek Hank Kordrej.

Holidej je bacio opušak cigare na zemlju i pritisnuo ga petom kada je na istočnoj strani bleštavo osvetljene kuće ugledao neku tamnu siluetu. Stigavši do ugla, taj čovek se okrenuo, pogledao oko sebe, a onda nastavio laganim korakom pored verande kuće; bio je to jedan omalen punačak čovek sa dva „kolta“ i puškom u ruci. Flet.

Kada je debeljko zastao na uglu, osvrnuo se opet oko sebe i onda nestao u senci džinovskog bora, lako mrštenje nabralo je Holidejevo čelo.

Holidej je stao da sačeka šta će dalje biti. Minut-dva kasnije Flet se ponovo pojavio na drugoj strani kuće, a onda pošao laganim korakom pored kuće. Kada je prolazio ispod balkona, iz bleštavo os-

vetljenog hola izašao je Leo Greks. Flet je zastao i njih dvojica proveli su u razgovoru skoro minut pre nego se Greks uputio u grad i presekaвши preko padine, ušao u glavnu ulicu nekih pedesetak metara daleko od Holideja.

Flet je, međutim, nastavio da patrolira.

Kada se desetak minuta kasnije Holidej uputio nazad istim putem kojim je došao, bio je duboko zamišljen. Ono što je video ukazivalo je očigledno na jedno: kuća Hanka Kordreja bila je pod stražom.

Postavljao je sebi pitanja zašto bi neko tako budno čuvao svoju kuću. Očigledno da je unutra bilo nešto što je trebalo zaštititi. Nešto vredno i skupoceno, kao na primer zlatna statua bogorodice?

— Hej, gde ste se uputili, mister? Zamalo što me niste odgurnuli sa trotoara.

Holidej je odsutno zatrepao pre nego što je prepoznao malog vozača Marča Morena. Shvatio je sa zaprepašćenjem da je isto tako mogao naleteti na Brenona i da je skupo mogao platiti svoju ležernost i predavanje mislima.

Prinudio je sebe na osmeh. — Izvinite, Marče, bio sam u mislima miljama daleko.

Stajali su pred pekarom, čiji su kapci bili zatvoreni. Moren mu uzvratilo ljubaznim osmehom i nastavio. — Sve je u redu, mister Batlere, čujte, šta kažete na jedno piće?

— Možda kasnije — Holidej je bajagi slučajno pogledao u pravcu Kordrejeve kuće. — Hank Kordrej ima lepu kuću tamo na brdu.

— Pa ako on ne može sebi dopustiti da ima pošten krov nad glavom, onda niko ne može.

— Verovatno da je tako. Recite mi, Marče, ima li on uvek stražare oko kuće?

Pripaljujući cigaretu, Marč Moren je zažmorio sitnim lukavim očima. — E, to ne bih tačno znao da vam kažem.

— Da li je kuća uvek čuvana? — insistirao je Holidej.

— Rekao sam vam da ne znam — rekao je Moren ustežući se da govori. — Kao što sam vam već danas kazao, ja ne volim da imam mnogo veze sa ljudima kao što je Hank Kordrej i sa onim što oni rade — uvukao je i odbio gust dim iz cigarete. — Ovde je tako mnogo sigurnije, mister Batlere.

Holidej je nezainteresovano odmahnuo rukom. — Samo sam razdoznao.

— Ovde u Krater Kriku radoznalost može čoveka uvaliti u grдне nepravilike... — Moren je začutao, osvrnuo se oko sebe da bi proverio da li ima nekoga u blizini, a onda tihim glasom dodao. — Ali ako stvarno želite da znate... koliko sam mogao da vidim, samo poslednje nedelje, ili tako nekako, Flet i Greks su stalno u blizini te kuće. I to je sve što ću vam reći. A sad, šta kažete na to da popijemo po jedno piće?

Holidej je stavio ruku na čovečuljkovo rame i ponovo se osmehnuo. Ovaj put taj osmeh je bio spontan, jer se ono što mu je Moren rekao sasvim uklapa u ono što je on već sumnjao.

— Naravno da ćemo popiti po piće, Marče. I da znate, držite dalje ruke od džepova. Ja plaćam.

— U tom slučaju šta još čekamo? — ucaklio je očima Marč Moren i odbivši žustro nekoliko dimova, poveo Holideja ka salunu „Crveni nas”.

V

Pošto je odgurnuo ispred sebe prazan tanjir u kojem je pre toga bio svinjski kotlet sa povrćem.

Hank Kordrej je iz kuhinje ušao u svoju kancelariju. Seo je, zagladio svoje čupave žute brkove, a onda uzeo cigaru. Endi Brenon, sa licem nalik na komad bifteka, ustao je sa svog mesta, kresnuo šibicu i prišao svom poslodavcu. Pripaljujući cigaru, Kordrej je nešto promumlao.

— Dakle, gazda? — rekao je Brenon spuštajući ugašenu šibicu u veliku bakarnu pepejaru na stolu. — Jeste li za vreme jela nešto odlučili?

Hank Kordrej je sačekao neko vreme da odgovori. Nije voleo kad ga neko požuruje. U prošlosti je doneo više ishitrenih odluka koje su ga odvele u različite zatvore, u kojima je proveo ukupno nešto više od deset godina, a sam je imao tek četrdeset pet godina. Kada je trebalo, znao je biti brz kao zmija zvečarka, ali u poslednje vreme nije bio sklon akciji pre nego što bude sasvim siguran u uspeh.

— Sedi, Endi — rekao je na kraju. — Sedi, smiri se i naspri sebi jedno piće.

Brenon se svom težinom spustio u stolicu sa visokim naslonom, ali se nije smirio i nije nasuo sebi piće. Endi Brenon je žarko žudeo za akcijom. Bio je spreman sve od trenutka kada je došao sebi na podu saluna.

— Neka me đavo nosi ako znam zbog čega se ustežeš, Hank — rekao je Brenon češljajući prstima svoju plamenoridu bradu. — Taj kućkin sin mora dobiti svoje. To je jasno kao dan.

— Možda — Kordrej se zavalio na naslon stolice i zaokrugljenim usnama izbacio savršen košut dima. — Ali, možda i ne.

— Gazda, taj Batler zaudara na neprimlike. On nije neka obična skitnica ili lupež. On je čvrst orah i sigurno je u dosluhu sa onim

psalmopevcima iz Testamenta, a mi ne znamo ko je on, šta je i šta traži u gradu. Šta ako je predstavnik zakona? Je li vam to palo na pamet?

— Naravno — rekao je Kordrej mirno. — Štaviše, izgleda mi da je tvrdi i energičniji od većine policijskih pasa koje sam upoznao.

— Ali gazda, morate nešto preduzeti... i to hitno!

— Endi — rekao je Kordrej tonom učitelja koji se obraća nekom prigrupom đaku — kao što sam ti već ranije rekao, tvoja velika slabost je nestrpljenje. Ne primi to suviše lično, jer ti si moj najvredniji čovek budući da uvek izvršno sprovodiš sve moje naredbe, što dokazuje i način kako si se rešio Vokera. Ali ipak, morao bi s vremena na vreme biti smireniji.

— Dobro, i šta sada? Šta ako...

— Ne, pusti da završim. Pretpostavimo da je taj Batler policajac, mada ja ozbiljno sumnjam u to. Ako se zaletimo i prosviramo mu glavu kuršumom, šta će biti rezultat toga? Naravno, mi ćemo ga se otarasiti, ali to bi samo privuklo druge policajce, koji bi došli da ispituju šta mu se desilo. Nije li to logično?

Trljajući izubijan nos, Endi je žmirnuo na ono jedno zdravo oko. Morao je da prizna da u tome ima logike.

— Tačno — rekao je Kordrej. — A sad dopusti da podem malo dalje — Kordrej se nagnuo prema stolu i svetiljka je jače obasjala njegov polucilindar, koji je nosio i dan i noć da bi prikrrio ćelu. — Sa tim Batlerom moramo malo pričekati. Možda će on otići. Ako bude tako, neka mu je srećan put. Ali ako ne ode, neće nam trebati mnogo da saznamo ko je i šta je. I mogu da ti kažem ovo, Endi...

ako nas taj čova bude nečim ugrozio, on će dobiti svoje.

Brenon se osmehnuo naduvenim usnama. — Ako je tako, gazda, onda mi je malo lakše.

— Naravno, Endi. A sada, naspinam piće i ovusti se.

Brenon je izdašno nasuo viski u čaše i nekih desetak minuta dvojica ljudi su tiho razgovarali. Imali su o mnogo čemu da govore, jer su Kordrejeve aktivnosti obuhvatale mnoge poslovne oblasti i on je poslednjih meseci bio vrlo aktivan.

Došavši pre dve godine u ovu paklenu rupu skoro bez prebijene pare, Kordrej je, uglavnom lopovlucima, krađom stoke i drugim nečasnim poduhvatima, došao do velike sume novca. Sada je mali Hank bio spreman da uđe u krupne poslove. Ali pre nego što napusti Krater Krik, nameravao je da iz njega izvuče i poslednji dolar i zbog toga su Brenon, Greks i Flet bili prezaposleni.

Kod treće čaše viskija odjeknulo je kucanje na vratima i na njima se pojavio mršavi Leo Greks. Brenon je pozdravio svog pajtaša i ustao da i njemu naspe čašu viskija, a Kordrej je progovorio. — Je li sve u redu u kući, Leo?

— Naravno, gazda — odgovorio je Greks skidajući šešir. — Ali imam neke novosti za vas.

— Da čujem.

— Tiče se Batlera.

— To me interesuje da čujem — rekao je Brenon pružajući mu piće. — Šta taj pasji sin sada radi?

— Koliko znam, ne radi ništa — odgovorio je Greks otpivši gutljaj viskija. — Ali, nisam siguran kako da shvatim ono što sam čuo — rekao je palcem u pravcu saluna. — Maločas sam razgovarao sa Bleinijem Mak Dafom, gazda, i on mi reče da je Batler, kada je ostavio svog konja u štali, rekao da je u

Krater Krik došao da se nađe sa nekim čovekom.

— Kojim? — zapitao je Kordrej hrapavim glasom.

— To je ono što je najčudnije. Mak Daf misli da je Batler došao ovamo da se nađe sa nekim tipom koji se zove Sem Gater.

— Gater? — ponovio je Brenon nabirajući obrve. — Ko je, do đavola, taj Gater?

— Bivši robijaš — odgovorio je Greks spremno. — Po Mak Dafom pričanju, pre nekih pet godina Gater i još jedan tip opljačkali su nekog starog kopača zlata koji se zvao Čejni Gelovej. Izgleda da je taj Gelovej u brdima veti Snej imao skrivenu priličnu količinu zlata. Gater i njegov pajtaš digli su to zlato i pobegli ali su negde naleteli na poteru. Onaj drugi je poginuo, a Gater je uspeo da pobegne iz klopke, ali je uhvaćen desetak milja dalje. Potera je dovela Gatera u grad i on je dobio nekih pet godina zatvora.

Zainteresovan pričom Kordrej je nestrpljivo ustao i rekao. — Jesi li siguran u to što govoriš, Leo? Hoću da kažem da Bleini Mak Daf ima ponekad običaj da izmišlja stvari ili da priča nešto neprovereno.

— Sto posto sam siguran, gazda — rekao je Greks bez predomišljanja. — Kada mi je Mak Daf to ispričao, ja sam otišao u vel „Hard Kejs“ i proverio kod Renda Kvileira. I Rend Kviler mi je potvrdio da se Batler raspitivao za Gatera. Otuda, izgleda, nema sumnje da je Gater razlog Batlerovog dolaska u grad. Uklapa se u računicu, jer je Gater odležao svojih pet godina i Batler je došao da se s njim nađe.

Laganim pokretima Hank Kordrej je uzeo i drugu cigaru, pripalio je i žmireći zamišljeno očima

počeo da se šeta gore-dole po maloj kancelariji.

Konačno je Brenon prekinuo tišinu. — Sta sad da radimo, gazda?

Kordrej je napravio još jedan krug po odaji pre nego što je zastao iza svog pisaćeg stola. Spustio je vrhove prstiju desne šake na izgrebanu površinu stola i ostao tako nekoliko sekundi. — To mi se ne sviđa — pogledao je značajno svoje saučesnike. — Pod ovim okolnostima to mi se nimalo ne sviđa.

Nije morao da objašnjava šta je time mislio. U jednoj sobi Kordrejeve luksuzne kuće nalazila se zlatna statua vredna čitavih deset hiljada dolara. Bio je to najvredniji pojedinačni predmet koji je Kordrej ikada imao u svom posedu i mada nije ni pomišljao da bi neko mogao pokušati da mu je ukrade u Krater Kriku, Kordrej nije želeo ništa da rizikuje i zato je sve vreme njegova kuća bila pod stražom. Očekivani dolazak jednog zločinca kalibra Sema Gatera, uz prisustvo jednog spretnog čoveka kakav je bio Batler, otvarao je odmah neizvesne i nepoželjne mogućnosti.

— Gazda — rekao je Brenon posle dužeg ćutanja. — Ne mislite, valjda, da je taj Gater našao nešto o statui?

— Nemoguće — rekao je Kordrej odlučno. — Apsolutno nemoguće. Ne, mislim da on i Batler imaju u vidu neku vrstu posla, drugog posla, ali vreme njihovog sastanka je, najblaže rečeno, vrlo nesrećno odmereno.

— Mak Daf je nagovestio da taj Gater nije bio neki loš čovek, gazda — umešao se Leo Greks.

Primivši i sam nešto Greksove nervoze, Brenon je dodao. — Možda bi trebalo da tu statuu odnesemo iz grada, gazda. Možda bi je mogli sakriti negde u brdima i

odatle je uzeti tek kada dignemo jedra.

— Ni govora — presekao ga je Kordrej. — Neću ništa da rizikujem sa tolikim zlatom. Statua će ostati tu gde je i biće odneta onda kad mi pođemo.

— Ali, šta ćemo sa Gaterom i Batlerom?

Kordrej je dugo zamišljeno ćutao pre nego što je odgovorio. — Čekaćemo.

— Kako?

Kordrej se ispravio i stavio ruke u džepove svojih kariranih pantalone. — Pokušajte da logično razmišljate. Batler i Gater dogovorili su se da se nađu u Krater Kriku. Šta ovde ima privlačno za njih? Ovaj grad, kako ga je jedan duhoviti novinar opisao pre godinu dana, je bogu iza leđa. Ne, što više razmišljam, sve više sam uveren da su Karter Krik izabrali samo kao mesto sastanka. Kad se nađu, oni će otići.

— Zaista? — upitao je Brenon.

— A šta ako ne odu?

— Onda ćemo odigrati karte kakve budu potrebne.

Brenon je zavrteo svojom velikom glavom. — Meni se to ne sviđa, gazda, nešto u svemu tome zaudara. Smatram da bi trebalo da se rešimo Batlera sada, dok još nema nikakvu podršku. A onda, ako budemo morali, možemo srediti i Gatera. Tako ne bismo morali da brinemo i provodimo besane noći.

Kordrej je odjednom postao ledeno hladan. — Ko ovde naređuje, Brenone, samo to mi reci?

Džin je pocrveneo. — Do đavola, gazda, hteo sam samo...

— Ko je smislio i isplanirao tu pljačku? Ko je došao na ideju da se domognemo statue?

— Naravno vi, gazda.

— Ko je do sada sve planirao i

ko se postarao da se sve uspešno završi?

— Do đavola, gazda, nisam hteo da kažem...

— Suviše mnogo govoriš — Kordrejev glas bio je nabijen autoritetom. — Radićemo onako kako ja kažem. Čuvaćemo kuću, budno ćemo motriti i čekaćemo. Ako nam sreća bude naklonjena, Gater i Batler će mudro otići odavde. Ako ne, onda ću odlučiti šta valja učiniti. Je li jasno?

— Naravno, gazda, naravno.

Otpustivši ih pokretom ruke, Hank Kordrej je prišao ormariću za piće, nasuo punu čašu žestokog pića i sručio ga sebi u grlo kratkim brzim pokretom zglavka ruke, što je bio siguran znak da je čovečuljak zabrinut.

No, sudbina je htela da, pre nego što protekne nekoliko dana, bude još zabrinutiji.

•

Nekoliko milja južno od Krater Krika, iza širokog pojasa sivog granita na kome čak ni potkovana konjska kopita nisu ostavljala trag, pekla se na prepodnevnom suncu planina Retl Snejk. Tu u podnožju okomitog brega, koji se na vrhu završavao izlomljenim grebenom, potok nazvan Indijen Krik dubio je svoje korito u brdskoj litici i teкао dalje žustrim i brzim tokom.

Od mesta na obali potoka gde je Holidej zaustavio svog konja, brdske padine dizale su se u vidu nepravilnih ispucanih kamenih stepenica, ali su obale potoka bile zelene, obrasle travom i vrbama. Nešto dalje na peskovitoj obali, polurazvaljena i naherena od udara vetrova i prolećnih bujica, dizala se jedna stara koliba.

Nekada je ta koliba morala biti čvrsto zdanje sa debelim slojem

dasaka na krovu i staklom na prozorima. Sada je to bila napuštena ruina sa jednim srušenim zidom i provaljenim krovom iz koga su rasli bokori žute trave, ali i takva kakva je, bila je Holideju dragocen putokaz ka cilju koji ga je tu doveo. Njeno postojanje svedočilo je da priča Džonatana Kodijsa može biti istinita.

Holidej je ostao duže vremena na mestu pokušavajući da se priseti pojedinosti koje mu je Kodi ispričao grcajući u samrtnom ropcu. Sa mesta gde je stajao jedva je razaznavao puteljak zarastao u travu, koji je vodio ka uzanom prolazu između hrapavih granitnih stena. Verovatno da je taj prolaz vodio do skrivenog trezora.

Da li je zlato još uvek bilo tamo?

Kada je Holidej ujahao u uzani kanjon gde-gde obrastao kržljivim drvećem i krovom nad planinom Retl Snejk vladao je mir. Sjahavši nedaleko od naselja prerijskih kunica, koji su povremeno radoznalo izvirivali iz svojih rupa, privezao je konja i uputio se kroz žbunje uzanim puteljkom za prolaz divljači do pljosnate gromade žute stene nalik na izvrnutu piramidu, koja se pre ko zna koliko vekova obušila sa vrha da bi se zarila u podnožje litice. Pored te velike stene, verovatno odlomljen pri padu i sasvim priljubljen uz nju, nalazio se jedan njen manji deo do polovine zariven u zemlju. Po Kodijevom pričanju, ispod toga komada trebalo je da se nalazi zlato.

Holidej je prišao steni, raumakao nekoliko strukova trave i dohvatio odlomljeni komad. Morao je dobro zapeti da bi iz ležišta podigao kamen težak pedesetak kilograma. Posle drugog trzaja kamen je kliznuo u stranu i otkrio malu rupu u kojoj je, zasuta suvom zemljom, le-

žala vrećica od nepromočivog platna.

Izvadiвши vreću, povukao je vrp-
cu vezanu u mašnu. Otvor vrećice
se raširio i žarki sunčevi zraci od-
blesnuli su od zlatnog grumenja
koje je punih pet godina počivalo
mirno u skrovištu. Džonatan Kodi
je govorio istinu.

•

Holidej se u mislima vratio šest
meseci u prošlost. Prolazio je kroz
oblast Rebo Kaunti, na krajnjim
obroncima planinskog masiva Vip
Lok, pedesetak milja od Krater
Krika. Pre toga proveo je nekoliko
časova u Rebo Sitiiju, gradiću zvuč-
nog naziva, a u stvari naselju od
pedesetak rabatnih i bedno održa-
vanih udžerica, u kojem je sve ja-
ko zaudaralo na najcrnje nasilje i
zlo. Na prvi pogled sve je izgledalo
u redu; šerif impozantnog držanja
sa pogledom ptice grabljivice, čiji
je autoritet izgledao neprikosnoven,
usluga u maloj krčmi neuglednog
izgleda, čiji je vlasnik podsećao
na izgadnelog vuka i opšti red u
gradu, koji se odvijao kao satni
mekanizam; ali ipak, nešto se nije
uklapalo. Po bojažljivom držanju
nekolicine ljudi koje je sreo i na-
činu kako su izbegavali da ga po-
gledaju, Dok je naslutio da u tom
tobožnjem gradu ispod skrame re-
da i mira vlada neka opaka sila
koje se svi plaše. Tek tada se pri-
setio da se šušćalo o nekom rudni-
ku u kojem su ljudi radili pod rop-
skim uslovima, ali mu ni tada, kao
ni ranije, nije dopiralo do svesti
da je tako nešto uopšte moguće, a
još manje da je to moguće u gra-
du sa šerifom tako britkog drža-
nja. U stvari, razmišljanju o sve-
mu tome posvetio je malo vreme-
na, jer budući da se nije namera-
vao duže zadržati u gradu, nije ga

se mnogo ticalo šta se u njemu do-
gđa. I verovatno da bi njegova
poseta Rebo Sitiiju bila brzo zabo-
ravljena da se na nekoliko milja
od grada nije desilo nešto što je
tok njegovog života usmerilo u
pravcu Krater Krika i ka ličnosti
ma sa kojima do tog trenutka nije
imao nikakve veze. Kada je, jašu-
ći odmerenim kasom, izbio iza jed-
ne oštre okuke, niz strmu neravnu
padinu, obraslu suvim bokorima
trave i retkim trnjem, na put is-
pred njega skotrljala se neka oso-
ba.

U prvom momentu Holideju se
učinilo da je to neka životinja, ali
je odmah, kada se to nešto s mu-
kom uspravilo na dve noge i okre-
nulo prema njemu, po avetinjski
bledom licu i izbezumljenim us-
jaktelim očima zaključio da pred
njim stoji čovek, iako se po dugoj
neobrijanoj bradi i kosi, dronjcima
koje je umesto odeće imao na se-
bi i jadnom izgledu teško moglo
pomisliti da se radi o ljudskom bi-
ću. Čovek koji je stajao pred njim
izgledao je zaista jadno, a kada se
na zaravni iznad obronka sa kojeg
je pao na put začuo lavež pasa i
topot kopita, on je iz grla počeo
puštati neartikulisane glasove, ko-
je je tek sa mnogo muke Dok ra-
zumeo ka opreklinjanje za pomoć.
Prišavši bliže, oslovio je nesrećni-
ka.

— U čemu je stvar, čoveče? Iz-
gledate kao da dolazite iz pakla.

— Baš tako, gospodine — izustio
je jadnik jedva hvatajući vazduh
široko otvorenim ustima. — Pakao
je mala reč za mesto gde sam bio.
Uspeo sam da pobegnem, ali... —
začutao je i pogledao prema ivici
obronka, odakle se lavež sasvim ja-
sno čuo. — ... ali ponovo će me
uhvatiti. Samo, radije ću razbiti
glavu o stenu nego da se vratim.

Sve, pa i smrt, bolje je od onoga tamo.

— Čekajte, čoveče. priberite se — rekao je Dok ophrvan sažaljenjem prema tom jadniku koji je izgledao kao da je ustao iz groba. — Šta je sa vama, ko će vas uhvatiti?

— Oni! Dželati, mučitelji! Ovoga puta tući će me do smrti!

Holidej je ostao zaprepašćen. Nije bio načisto da li pred sobom ima sumanutog umobolnika ili očajnika kome zaista preti neka opasnost. Bez obzira na jadnikov nepovezan govor i ludački izgled, nešto mu je govorilo da je u pitanju ovo drugo. No, nije imao vremena da o tome duže razmišlja jer su se tog trenutka niz padinu sjurila dva ogromna psa praćena dvojicom konjanika. Besno režeći, psi su nasrnuli na begunca i oborili ga na zemlju. Užasnut strašnim prizorom. Holidej je u magnovenju potegao revolver i zanemarujući opasnost da pogodi jadnika, sa dva hica usmratio pse. No, zlo je već bilo učinjeno; teško izujedan nesrećnik je, jedva živ, ostao da leži na zemlji i Dok je skočio sa konja da mu ukaže pomoć. Pogled mu se pri tome zadržao na dvojici konjanika koji su neodlučno zastali desetak metara daleko od begunca. Očigledno da nisu očekivali ovakav obrt događaja i da nisu bili spremni da odgovore na izazov s kojim su se suočili, pogotovu što je Dok i dalje držao u ruci revolver. čije su fatalno dejstvo videli samo nekoliko sekundi ranije.

— Šta ovo znači — rekao je Dok ledenim glasom i presekao ih pogledom. — Čovek je verovatno mrtav zahvaljujući vašem razbojničkom postupku.

— Za njega bi bilo bolje da je-

ste — odgovorio je viši od dvojice konjanika, čovek suvonjav i mlohavo opuštenih obraza ispod vodnjikavih očiju. — A možda i za vas, mister. Niste smeli da se mešate u ono što vas se ne tiče. Mak Grou ne voli kad se neko meša u njegove poslove.

— Ma ko da je taj Mak Grou, mora da je veliki nitkov kad se bavi gonjenjem ovakvih jadnika.

— Nećete tako govoriti kad vas dočepa... što nećete dugo čekati. Još kad sazna da ste mu ubili dva psa... mister — rekao je suvonjavko i nasmejao se, ali je njegov smeh zvučao kao pretnja. — Zažaljećete što ste ikada kročili u Rebo Kaunti. Sada je, na žalost, kasno da to izmenite.

— Da li je kasno za to, ne znam — rekao je Dok osećajući da ga obuzima bes — ali znam da još uvek nije kasno da vam obojici prosviram lobanju... kao ovim psima. Čistite se dok još imate vremena i da vas moje oči više ne vide, inače...

Holidej je zapeo obarač pištolja i metalni zvuk odjeknuo je u grobnoj tišini kao vesnik smrti. Gonioci su se zagledali i žurno okrenuli konje. Uz jedno kratko. — Haide-mo, Slime — unučeno svom pratiocu, konjanik mlohavih obraza oboje konja i u trku odiurio niz put. Nekoliko trenutaka kasnije oba gonioca nestali su u oblaku prašine.

Tek tada Dok je vratio revolver u futrolu i kleknuvši pored jadnika, uzeo ga za ruku. Puls mu se jedva osećao pod prstima. Nesrećnik je bio živ, ali sa malim izgledima da preživi. Nekoliko uieda po rukama i telu nisu bili opasni, ali iz jednog na butini obilno je tekla krv. U nekoliko skokova Dok je priskočio svom konju i uzevši iz bi-

saga zavoj koji je uvek nosio sa sobom, vratio se do ranjenika. Rasjekao je nožem rite od pantalona i previo i ulegao ranu. Kada je završio sa previjanjem, uzeo je čuturicu sa vodom i ovlaživši maramicu, obrisao ranjeniku lice. Ovaj je uzdahnio i otvorio oči. Pogled mu je kratko vreme bio mutan a onda se u njegove zenice vratila svest.

— Hvala, mister — rekao je jedva čujnim glasom. — Ali, uzalud ste se uvalili u nevolju... ja sam gotov.

— Ne budite malodušni — pokušao je Dok da ga ohrabri mada je i sam video da su begunčeve šanse slabe. — Još...

Nesrećnik je odmahnuo glavom. — Ne, ne trudite se, Džonatan Kodi zna kada je vreme da se prekinе igra — sklopio je umorno oči i nastavio. — Pitali ste me da li sam došao iz pakla? Reći ću vam, baš iz pakla. Nitkovi su me na prevaru uhvatili i strpali u rudnik, gde sam sa još mnogim njihovim žrtvama četiri i po godine radio kao rob. Jednom sam pokušao da pobegnem, ali sam to skupo platio...

Holidej se zagledao u nesrećnikovo napućeno lice. Da li bunca? Ne, nije tako izgledalo. Mada slab i na ivici života, Džonatan Kodi je bio sasvim svestan.

— Obecajte da ćete mi nešto učiniti, mister. Želim da pre smrti ispravim jednu nepravdu koju sam prouzrokovao. Želim da se odužim jednom čoveku koji leži na robiji... mada i ja nisam bolje prošao. Iako nisam osuđen od ljudi, sudbina me je osudila da patim baš kao i on. Razlika je samo u tome što je on nevin i strada na pravdi boga, a pravi krivac sam ja.

Ranjenik je začutao. Disao je

naporno i lice mu je bilo sve blede.

— Pre nepunih pet godina — započeo je begunac drhtavim glasom — sa još jednim čovekom opljačkao sam nekog kopača zlata. Sakrio sam zlato i uspeo da pobegnem. Međutim, umesto mene uhvaćen je i osuđen drugi čovek. On je sada na robiji u Ram Riveru. Zove se Sem Gater.

Dok Holidej je klimnuo glavom.

— Još je tamo?

— Da, ali za koji mesec biće na slobodi. Neće mu biti lako kad izađe, a pošto sam ja kriv za njegovu sudbinu, želim da mu pomognem. Time ću mu bar delimično nadoknaditi ono što je pretrpeo.

— Ne znam kako to mislite. U ovom momentu ni vi sami...

— Rekao sam vam da sam ukrađeno zlato sakrio. Na moju nesreću, ja od njega neću imati nikakve koristi... to je pravično obzirom kako sam ga stekao. Ali, sa tim zlatom Sem Gater bi mogao početi nov život.

Holidej je počeo da shvata. Imao je pred sobom bivšeg razbojnika, a zatim mučenika i pokajnika. Klimnuo je glavom. — Hoćete da mu ga date?

— Da. Zato mi je potrebna vaša pomoć. Znam da su ljudi pohlepni, ali vi izgledate kao častan i ponosan čovek, i verujem da ćete održati reč. Predlažem vam nešto: kažući vam gde je zlato ako mi date reč da ćete polovinu dati Semu Gateru. Drugu polovinu zadržite vi.

— Ni govora — presekao ga je Dok — meni ne treba ništa od toga. Ali, uradiću to što tražite, ako je u pitanju ispravljanje nepravde.

— Kako hoćete. Možete uzeti polovinu, jer je moja sreća što sam našleteo na vas... i znajte da ću lakše umreti ako znam da sam u

životu učinio i nešto dobro. Dakle, evo kako ćete naći zlato...

Tihim, umornim glasom, prekidajući rečenice da bi došao do daha, Džonatan Kodi je opisao Holideju put do trezora u planini Retl Snějk. Kada je završio, još jednom je molećivo pogledao Holideja, a potom sklopio oči da ih više nikada ne otvori.

Sedeći u senci nakrivljenog platana, sa teškom platnenom kesom u rukama, Holdej je pokušao da zamisli kako izgleda biti kao životinja zatvoren pet godina. I uz to još nevin? Pakao! Tresao se pri pomisli kako život bez nade može uništiti čoveka.

Bez nade?

Može biti da je Sem Gater bio nevin, ali je možda za nešto drugo bio kriv. Možda je bio dobar i pošten čovek, a možda zao i pokvaren? Ništa od svega toga Dok nije znao. Bilo kako bilo, obećao je Džonatanu Kodiju da će Gateru predati ukradeno zlato kao naknadu za pretrpljene patnje i sada više nije imalo smisla da o tome razmišlja i da se kaje. Konačno, Gater je zaslužio da posle pet godina jada dobije šansu za nov početak.

Gakanje staklooke vrane smeštene na grani obližnjeg drveta vratilo je Holideja u stvarnost. Uz dubok uzdah vratio je vrećicu nazad u rupu i navukao kamen na svoje mesto, a onda ispravio korov i izbrisao tragove oko stene. Zatim se kroz žbunje vratio do svog konja.

Jašući ka Krater Kriku koji se video u daljini drhtav u podnevnoj izmaglici, pitao se kako će naći Gatera. Pre nekoliko meseci uspeo je da mu uz pomoć jednog podmićenog stražara proturi pisamce i da mu zakaže sastanak u Kra-

ter Kriku. Da li je Gater primio pismo i da li će doći, bilo je pitanje. No, jedno je bilo izvesno. Ako Gater dođe, predaće mu zlato sa željom da ga pošteno iskoristi.

VI

U Krater Kriku postojala su samo tri mesta gde se moglo jesti: hotel „Hard Kejs“, salun „Poslednja šansa“ i salun „Crveni pas“. Samo jedan obrok u takozvanom hotelu uverio je Holideja da je cenjena misis Kviler bolja pralja i švalja nego kuvarica. Atmosfera kod „Poslednje šanse“ mu nije odgovarala i tako mu je preostao samo „Crveni pas“.

„Crveni pas“ nije bio najelegantniji salun u koji je Dok ušao i viski koji je veće pre toga ispio imao je ukus terpentina, pa je zbog toga narudžbini prženih jajca sa šunkom prišao sa dosta zebnje. No, bio je prijatno iznenađen kada mu je jedna prsata kelnerica sa živom izvezenom keceljom donela hranu i kada je, okusivši je, našao da je ukusno spremljena i da je posude iznenađujuće čisto.

— Jeste li vi momak koji je juče izlupao Endija Brenona kod „Poslednje šanse“, mister? — zapitala ga je kelnerica.

— Da, bilo je među nama nekih nesuglasica, gospodo. Zašto?

— U tom slučaju kafu ćete dobiti na račun ove kuće. Odavno je taj lupež trebalo da dobije dobru porciju batina.

Holidej se osmehnuo i kelnerica se udaljila njišući glomaznim kukovima. Nije ga čudilo što Kordrejevi ljudi nisu bili baš mnogo popularni čak ni među onima od kojih se to moglo očekivati.

Kada je dovršavao drugu šolju kafe, u salun je vukući noge ušao Dik Flet. Kada ga je video, debelj-

koo se trgao, a onda je prišao šanku i naručio piće.

Holidej ga je gledao s leđa, pri-sećajući se spremnosti tog debeljka da ga dva dana ranije obesi. Bilo bi mu veliko zadovoljstvo da je mogao prići do šanka i šutnuti Fleta u stražnjicu. Ali, obuzdao je iskušenje. Njegov cilj nije bio da izravna račune, već da vidi kako da se dočepa statue. Misleći o tome, digao se, platio račun i izašao.

Nameravao je da se prošetala do Kordrejeve kuće i da proveri da li je još pod stražom.

Prolazeći pored kovačnice i trgovine, posmatrao je bleštavo obasjanu kuću. Neka mršava silueta prošla je pored osvetljenog prozora i on je prepoznao Lea Greksa. No, u tom trenutku instinkt ga je upozorio na prisustvo neke osobe u sporednoj ulici.

Sa licem u senci, obasjan mutnom svetlošću prve mesečine, čiji je odsjaj žućkasto svetlucaao na mecima u opasaču zategnutom preko bedara, tamo je stajao neki visok krupan čovek. Holidej je uhvatio odsjaj njegovih tvrdih očiju i u grudima osetio nagoveštaj sumnje. Oprezno i uzdržano pošao je prema toj osobi.

— Mister Holidej?

Holidej je prišao bliže, još uvek sa rukom pored revolvera.

— Gater?

— Da, to sam ja — odgovorio je neznamac.

— Dobro, najzad smo se našli. Pitao sam se kako će to biti.

— Nije bilo baš lako, jer vas ovde znaju pod drugim imenom. Ipak, setio sam se da ste taj Batler sigurno vi.

— Da, to drugo ime nekako je uletelo. Imao sam razloga da se tako predstavim. Ali, hajdemo da uz čašicu porazgovaramo.

Otpivši nekoliko gutljaja piva, Holidej je pri žućkastoj svetlosti u „Crvenom psu“ pažljivije zagledao Sema Gatera. Verovatno da Gater nikada nije bio lep čovek, ali je pet godina tamnovanja crtama njegovog lica dalo grub pečat. Ako je u njemu nekada bilo topline i srdačnosti, onda su godine zatvora to iz njega iscedile, pa je ostao samo čovek tvrd kao gvozdene rešetke koje su mu zatvarale put do slobode. Mada po godinama blizak Holideju, Sem Gater je izgledao bar petnaest godina stariji.

Posle prve čaše ispijene pored šanka, poneli su drugu do jednog stola u uglu i praćeni radoznalim pogledima, počeli razgovor. Prvi je, naravno, temu naćeo Gater.

— Pa, mister Holideje, ili Batlere, kako već hoćete, čemu mogu da zahvalim za ovaj sastanak?

— Biću sasvim kratak — rekao je Holidej motreći pažljivo kakav će efekat na bivšeg robijaša ostaviti njegove reči. — Zlato je razlog ovog našeg sastanka.

Gater se uozbiljio. — Zlato? Kakvo zlato?

— Ono isto koje je Džonatan Kodi digao od kopača zlata Geloveja.

Bivši robijaš je zažmirio i u njegove oči uvukli su se sumnja, nepoverenje i neki neodređen sjaj nalik na sjaj pohlepe. — Čujte, mister Holideje, nisam došao ovamo da sa mnom terate šegu. Za ono što sam učinio, tačnije što nisam učinio, ja sam odležao i molim vas da mi to više ne spominjete.

— Ne radi se o šali, čoveče. Vama, naravno, ime Džonatan Kodi ništa ne znači i zato ću vam reći da je to čovek koji je opljačkao Geloveja, čovek umesto koga ste odležali pet godina u Ram Riveru.

Gater je sedeo kao skamenjen i netremice zurio u Holideja, a na

njegovom licu lebdeo je izraz gneva, neverice, uzdržanosti i radosti istovremeno. Zatim su ta njegova osećanja naglo splasnula i iz Gatera je izbio umor i očajanje. — Vi, dakle, znate da sam nevin? — zapitao je.

— Od nedavno. Kad sam to saznao, bilo je već kasno da vam pomognem, barem time što bih pokrenuo postupak za vaše oslobođanje. Uostalom, nisam to ni mogao jer me je vezivalo obećanje.

— Ne govorite u zagonetkama, čoveče, objasnite mi u čemu je stvar.

— Kao što rekoh, u zlatu — ponovio je Dok i izvadiвши pozlaćenu tabakeru, ponudio Gatera. Ovaj je uzeo jednu cigaru i žustro kresnuo palidrvce. Sačekao je da i Dok pripali ne skrivajući svoje nestrpljenje. — Pomenuo sam već Džonatana Kodija, koji je posle pljačke srećno izmakao poteri. Umesto njega potera je šćepala vas i vi ste osuđeni. To znate. Ali, ne znate da je sudbina Kodiju odredila kaznu sličnu vašoj. Da ne dužim, ja sam ga sreo i na samrti on je tražio da vam predam opljačkano zlato koje će vam, po njegovom mišljenju, nadoknaditi ono što ste pretrpeli. Kako vam se to čini?

Gater je sedeo malo nagnut napred i netremice zureći u Holideja. gutao njegove reči. — Čujte, mister Holideje, ako je to neka šala, znajte da ću vas raskomadati rukama. Istucalo sam toliko kamena da i vas mogu samleti u prah.

— Nije nikakva šala, zlato postoji.

— I vi ćete mi ga predati?

— Naravno, ja se držim svojih obećanja. Šta ćete vi uraditi sa zlatom, to je vaša stvar. Ipak, na vašem mestu ja bih poslušao savet dobronamernog čoveka.

— Savet? Kakav?

— Kad dobijete zlato, moći ćete njime raspolagati. No, postoje dve mogućnosti: prva, da zlato predate vlastima i da zatražite da budete rehabilitovani, u čemu bih vam ja svesrdno pomogao kao svedok. I druga, da novac potrošite. No ponavljam, Kodij nije postavio nikakav uslov, zlato je vaše.

Gater je ukočenog lica netremice zurio u Holideja. Pogled mu je bio tvrd, čak leden, ali je svetlucanje njegovih zenica otkrivalo da grozničavo razmišlja. Konačno je Gaterovo lice razvukao samoživ, zadovoljan osmeh i on je progovorio.

— Do đavola sa rehabilitacijom, kome je ona još potrebna. Odležao sam pet godina i niko mi ih ne može vratiti. Zadržaću novac i pokušaću da bar delimično nadoknam ono što sam propustio. Koliko ima tog zlata?

Holidej je osetio grč mučnine u želucu. Ako je nekada i bio, Gater sada više nije nevinašće. Godine robijanja učinile su svoje. Holidej je zamišljeno odbio gust dim.

— Ne znam tačno, biće oko pet hiljada dolara — rekao je praznim glasom. — Kad želite da ga uzmete? — želeo je da što pre završi s tim i da bude slobodan. — Možemo odmah poći ako želite.

— Ne.

— Zašto ne?

— Do đavola, to bi trebalo da znate.

— Pa, ne bih rekao da pogadam.

Gater se nagnuo napred i oslonivši se na laktove, dodirnuo se prstom u prsa.

— Mister, ja sam Sem Gater, osumnjičen da sam ukradio zlato onog starog kopača. Pet godina je dosta vremena, ali ovde ima i takvih koji nisu zaboravili Gatera i činjenicu da zlato nikada nije pro-

nađeno. Ako bih ja sad iz ovih stopa pošao nekuda, možete se kladiti u poslednji dolar da bi neko pomislio kako sam pošao da to zlato uzmem. Svako živi u Ram Riveru, počev od upravnika pa do najglupljeg zatvorenika, smatra da sam ja pre hvalnja negde sakrio zlato, pa sad vi sami izračunajte šta će ljudi pomisliti kad me vide u žurbi.

Puštajući kolutove čima da mu lebde ispred lica, Holidej je rekao. — Pre ili kasnije moraćemo da odemo i uzmemo zlato.

— Onda neka to bude kasnije.

— Koliko kasnije?

— Možda nekoliko dana, tek toliko da se ljudi naviknu na moje prisustvo u gradu.

Misleći na svoje drugove obaveze, Holidej se usprotivio. — Mislim da ne treba da brinete. Ovde nema šerifa i niko na nas ne obraća pažnju sem nekoliko radoznalih građana.

— Nisam tako obavešten. Čuo sam da u ovom gradu ima nekoliko oštroumnih i opasnih tipova — Gater je odlučno odmahnuo rukom. — Odložićemo to za nekoliko dana.

— Neka to bude sutra.

— Ne, ne sutra — Gater je namignuo. — Čujte, mister Holideje, nezavisno od svega drugog, ja treba nešto da uradim. Hoću da kažem, pet godina bez viskija, bez žena i bez mnogo čega drugog je suviše dugo vremena za mladog, zdravog čoveka. Nemojte mi reći da to ne razumete?

— Onda prekosutra?

— Možda.

Holidej je začutao. U glavi su mu se počeli vrteti nejasni planovi o predstojećim akcijama. Neće biti moguće dočepati se statue bez gužve, ali i taj rizik bio je deo poduhvata. Studirajući Gaterovo lice, počeo je shvatati da prisustvo tog čoveka može biti prednost. Ako stva-

ri uzmu nezgodan tok, mogao je računati na Gaterovu pomoć, ako ni zbog čega drugog, a ono zbog toga što je za Gatera vredeo samo ako je živ.

Tu pomisao odjednom je zamračila jedna druga. Šta ako Gater nanjuši nešto o statui? Mogao bi postati opasan, čak mnogo opasniji nego Kordrej i njegovi saučesnici.

Još uvek je razmišljao o tome kada je začuo škripanje leptir vrata. Okrenuvši se, ugledao je Endija Brenona i Lea Greksa, koji su ulazeći pogledali prema njemu.

— U čemu je stvar, mister? — zapitao je Gater primetivši njegovu napetost.

— Budući da ste sada sa mnom, Gater, mogli biste da znate. Oni tamo za šankom su siledžije i ja lično nisam baš u dobrim odnosima sa njima.

Gater je odmerio ridobradog Brenona i mršavog Greksa, i rekao. — Zar onaj snagator? Je li to onaj snagator? Je li to onaj kojim ste obrisali pod u salunu „Poslednja šansa“?

Holidej ga je pogledao. — Otkud znate za to?

Gater se osmehnuo. — Rekao mi je štalar. Nisam još sreo ni jednoga koji ne voli da brblja.

— Da. Tako je, ono je Brenon.

— Krupan je. Imali ste dosta hrabrosti kad ste se namerili na njega — u Gaterovom glasu bilo je prigušenog divljenja.

— Opasni su, Gater, vrlo opasni. Imajte to na umu dok ste ovde.

Gater je slegnuo ramenima. — Meni ne izgledaju baš takvi — nabrao je čelo. — Mnogo su zainteresovani za vas i mene. Zbog čega?

Holidej je slegnuo ramenima. — Pretpostavljam da misle da ste moj prijatelj i da možda smeramo da im priredimo neko iznenađenje.

Gaterov pogled odvojio se od dvojice čutljivih ljudi za šankom i zadržao se na Holideju. — Da ne skrivate vi nešto od mene, mister Holideje?

— Zašto bih nešto skrivao?

— Ne znam... — Gater je ponovo pogledao Brenona i Greksa. — Izgleda mi da ti lupeži imaju na umu nešto više nego što vi mislite. To je samo moja slutnja, ali moje slutnje se često ispunjavaju.

Holidej je ustao od stola. — Umoran sam, Gater. Vreme je da se povučem. Videćemo se sutra.

Gater se nije bunio. — Aha. Su-tra, mister.

Kada se Holidej udaljio, Sem Gater je nastavio da zuri za njim sa čudnim izgledom rovašenog lica. Za one koji su ga dobro znali, to je bio izraz koji je Gater uvek imao kada je osećao da se događa nešto o čemu bi trebalo više da sazna.

VII

Blejni Mak Daf, koji je radio, obedovao i spavao u svojoj štali u ulici Krou, upravo se popeo uz stepenice do svog ležaja na tavanu kada je na šljunku ispred štale začuo odjek konjskih kopita. Gundajući i stenjući, natakao je na glavu svoj izgužvani šešir i sišao sa tavana baš kada je jedan visok konjanik sjahao pred vratima sa svog prašnjavog ždrepcu.

— Dolar dnevno — progundao je, a onda je nastavio da mumla o ljudima koji nemaju razumevanja za druge i koji svoju prokletu kljusad dovode u svako doba noći, mada je bilo tek nešto više od pola deset.

— To je pošteno — rekao je pri-došlica.

Blejni je iznenađeno zatreptao. Bio je naviknut da se ljudi sa njim pogađaju. Odmah bolje raspoložen,

zapitao je. — Dolazite li izdaleka, mister?

— Zovem se Porter — odgovorio je šerif, koji u svojim iskrpljenim pantalonama i iznošenoj jakni rascepanoj na jednom ramenu nije uopšte izgledao kao predstavnik zakona. — Da, izdaleka, štalare — svukao je čebe sa konjskih leđa i dodao. — Izgleda mirno za subotu uveče.

— Većinom je mirno. Ovde u okolini kauboji platu primaju petkom, a u subotu obično nemaju više ni prebijene pare.

— Aha — Porter je tracio pogled do krupnog zvezdastog alata u jednom boksu. Pružajući štalaru dolar, dodao je. — Izgleda da ovde nemate mnogo putnika, budući da je Krater Krik malo zabačen od puta poštanskih kola?

— Nema ih mnogo, ali nekim slučajem vi ste drugi došljak ove večeri.

— Zaista? Pa ja baš očekujem da se pojavi jedan moj poznanik, jedan momak sa kojim nameravam da tražim zajednički posao. Taj čova je onižeg rasta i ima okruglaste uši kao slepi miš.

— Ne, gospodine, nije mali. Taj došljak ima bar devedeset kilograma i ružan je kao šugav pas. I svakako nije kauboj.

To je bilo sve što je Porter želeo da zna. Udaljio se ležernim korakom i ušao u glavnu ulicu.

Zavivši cigaretu, Porter je pripalio pre nego što je laganim hodom pošao ka centru. Na tremu ispred pekare sedela su dva pijanca i on je zastao da ih zapita da li neko u okolini traži kauboja. Na reč „posao“, pijanci su se trgli i ponudili mu gutljaj pića. On je odbio i nastavio dalje.

Prešao je preko glavne ulice i prišavši „Poslednjoj šansi“ pogledao preko leptir vrata. Očigledno

da je to bio lepši i elegantniji od dva saluna, koliko ih je bilo u Krater Kriku sa klavirskom muzikom, zabavljačicama i tridesetak gostiju.

Među kojima je bio i Sem Gater.

Bivši zatvorenik iz Ram Rivera stajao je pored šanka sa muskuloznom rukom prebačenom oko golih ramena jedne žene jako našminkanog lica. Druga Gaterova ruka držala je kriglu piva, a mutno svetlo petrolejke presijavalo se na njegovoj kratkoj, zatvorski podšišanoj kosi.

Porter je ramenima odgurnuo lepru vrata i zveckajući mamuzama, doša odo šanka nekoliko stopa daleko od Gatera.

— Šta ćete naručiti, mister? — zapitao je krčmar.

— Čašu piva.

Krčmar je nasuo čašu piva i vratio kusur od jednog dolara.

— Tražim posao, prijatelju — rekao je Porter. — Zna li nekoga u okolini kome treba kauboj?

Krčmar ga je pogledao od glave do pete i uočio njegovo iznošeno i izbleđelo odelo i dvodnevnu neobrijanu bradu.

— Čuo sam da traže radnu snagu na ranču „Dabl ju“ — rekao je prijateljski. — Mogli biste tamo pokušati. Recite da vas je poslao Džoe Brigs.

— Mnogo hvala, Džoe — Porter se osmehnuo, uzeo svoju čašu i uputio se ka jednom praznom stolu.

Zauzevši mesto, skinuo je šešir, izvadio duvankesu i dobro potegao pivo iz čaše pre nego što je ponovo pogledao prema šanku. Primetio je da mu je Gater još avek okrenut leđima i to mu je donelo osećaj olakšanja. Do tada je sve išlo dobro.

Dižući ponovo čašu, čuo je da je Gater nešto rekao i da se zabavlja-

čica na to zakikotala, a onda su ona i Gater pošli prema vratima koja su vodila u spavaće sobe. Šerif se osmehnuo i pružio noge ispod stola. Shvatao je zašto je Gater više zakupljen drugim stvarima nego mislima o zlatu.

Nedelja u Testamentu.

Elder Džekson je završio nedeljnu liturgiju i držao je propoved sa svog mesta pored oltara. U njegovim rečima bilo je milosrđa, bratske ljubavi, oprostaja i poziva onima koji ne veruju; ali dok je govorio, Džekson je osetio da njegove reči ne stižu do pastve, što je u Testamentu značilo do svakog čoveka, žene i deteta u gradu.

Njegove reči nisu privlačile pažnju ne zbog toga što su građani doline Pajn Noć odjednom postali cinični prema milosrđu, bratskoj ljubavi i žrtvovanju. Njihovu pažnju odvlačila je prazna niša iznad oltara.

Negde na kraju crkvene dvorane braća Miler i Smit, dvojica vernika koji su prikupili novac i poslali mladog Morta Vokera na njegov sudbonosni zadatak u Krater Krik, stajali su oborenih glava, kao pokorni vernici koji su zgrešili protiv zakona mira i nenasilja. Pa ipak, oni nisu u potpunosti prihvatili svoju krivicu. Bilo je zaista šteta za mladog Morta Vokera, ali Miler i Smit su i dalje smatrali da za povratak statue treba učiniti nešto više nego samo moliti se, a to njihovo uverenje delili su i mnogi drugi članovi bratstva. Tog jutra vernici su hteli da čuju kako će nešto biti preduzeto i zbog toga reči Eldera Džeksona nisu primane onako kako je on to inače naučio.

Na trećoj klupi sedela je Kes Voker sa nekim devojkama sa kojima

je inače delila kuću. Još uvek u crnini, i ona je obraćala manje pažnje Džeksonovom pričanju, koje se sada već približavalo kraju.

Mada su devojčine plave oči počivale na praznom udubljenju, njene misli manje su bile obuzete statutom nego Dokom Holidejem.

Visoki čovek prefinjenih crta lica, sjajnih sivoplavih očiju i nežnih, toplih ruku, nije joj izbijao iz glave od one noći kada ju je vratio u Testament, pa ni sada, kada je njen bol za bratom počeo čileti. Sećala se svih pojedinosti o njemu: njegovog hoda, njegovog govora i pogleda, a najviše od svega njegovih zagrljaja i milovanja. Kako joj je samo bio drag!

Dok Holidej, ili Batler kako ga je ona znala, bio je čovek i muškarac od glave do pete. Nije mislila da nekoliko mladih neženjenih članova bratstva, koji su joj se u toku poslednje dve godine udvarali i od kojih je neke nagradila svojom naklonošću, nisu dovoljno odrasli ljudi. Ali ako je i prihvatala njihovo udvaranje, a dvojici od njih čak i poklonila nešto više od svog srca, nikada nije mogla duže da zadrži interesovanje za njih. Kada je propoved završen i kada se pevanje himne približilo kraju, zapitala se da li će ikada više videti tog hrabrog muževnog muškarca plavin očiju, koje su iskrile kao kapljice planinskog potoka. Uputila je molitvu nebu da bude živ i zdrav i da joj jednog dana ponovo dođe.

•

Pedesetak milja zapadno od doline Pajn Noč, u Krater Kriku, bila je takođe nedelja, ali sasvim drukčija. Za stanovnike Krater Krika nedelja je bila dan lečenja mamurluka. Ako je čovek imao energije, hrabrosti i novca, onda je odlazio u salun „Cr-

veni pas” ili „Poslednju šansu” da čašicom razbije mamurluk.

Sem Gater je sedeo pred „Poslednjom šansom”, sa snažnim dugačkim nogama isturenim ispred sebe. Gater se odmarao od naporne noći sa Dulči i tog jutra bio bi voljan za mir sa celim svetom da nije bilo jedne sitnice. Kada je nešto ranije otišao do hotela „Hard Kejs”, nije tamo našao Doka Holideja i dok je umornim pokretima ruku terao mušice i razmišljao o mogućnosti da se još jednom sretne sa Dulči, gledao je pomno ne bi li ga negde video.

Na tremu pred salunom nije bio sam. Sa druge strane leptir vrata, na drvenoj klupi, sedeli su Dik Flet i ridobiadi Endi Brenon. Dvojica Kordrejevih revolveraša motrili su budnim okom na kratko podšišanog bivšeg zatvorenika. Do tada je već ceo Krater Krik znao ko je Sem Gater nije ni pokušavao da prikrije svoj identitet, znajući da će ga pre ili posle neko svakako prepoznati.

Ko je i šta je Sem Gater nije mnogo brinulo Hanka Kordreja. Više ga je brinulo što je čuo da se onaj drugi stranac ne zove Batler, kao što se predstavio. To se proćulo od momenta kada se Gater raspitivao za nekog Holideja i pošto je kasnije viđen sa Batlerom, osnovno se moglo pretpostaviti da je našao onoga koga je tražio. Da li je Gater pogrešio ili se Batler stvarno zvao Holidej, to niko nije mogao reći, kao što niko nije znao šta se iza tog ponašanja skriva. I baš to zadavalo je Kordreju veliku brigu.

Na drugoj strani ulice, na prevrnutom sanduku, ispod drveta pred hotelom „Hard Kejs” sedeo je šerif Vejd Porter. Dok je bajagi nezainteresovano motrio na ulicu, a posebno na salun „Poslednja šansa”, predstavnik zakona je duboko razmišljao. Kao i ljudi pred „Posled-

njom šansom", i Porter je imao mnogo materijala za razmišljanje. Pijuckajući prošle noći sa meštanima, saznao je sve o Džimu Batleru, njegovoj tući sa Brenonom i njegovom susretu sa Gaterom. Svem u što je od meštana saznao, dodao je još nešto što oni nisu znali: taj Batler činio mu se jako poznat i skoro se smeo kladiti da nije niko drugi nego poznati pustolov Dok Holidej, ali nije bio siguran u to. Holideja nije lično poznao i samo jednom davno video je njegovu sliku u novinama, no to nije bilo dovoljno da bi se mogao zakleti koga ima pred sobom. U svakom slučaju, pitao se šta bi Dok Holidej mogao tražiti u tom gradu udžerica, zabačenom bogu iza leđa. Nikako nije mogao da pročita Batlera, tačnije rečeno Holideja, i da uhvati njegovu vezu sa Gaterom. Kada je ranije tog jutra sreo Holideja u kupavionici pansiona. „Hard Kejs" i pokušao da sa njim stupi u razgovor, visoki pustolov mu je uputio pogled koji mu je rekao da od prijateljstva sa njim nema ništa.

Tako je Vejd Porter sedeo, pušio, posmatrao i čekao svoj trenutak. Čudio se, takođe, zbog čega je Hank Kordrej smatrao potrebnim da postavi stražara s puškom ispred svoje kuće.

Za to je, naravno, postojao veoma jak razlog i baš u tom trenutku Hank Kordrej ga je posmatrao. Nikada mu nije dosadilo da se tom razlogu divi, jer u svom pohlepnom životu nikada nije posedovao predmet takve vrednosti. Statua u njegovim rukama blistala je mlečnim, žutim bleskom na toplim zracima Sunca koji su se probijali kroz prozor. Statua bogorodice bila je jedva osamnaest inča dugačka. Milujući je svojim sitnim rukama, Kordrej u njoj nije video zlatarevo otelotvorenje

nje Dajke Hristove, već veliku, debelu gomilu suštavih banknota.

Kada je konačno završio sa naslađivanjem, Kordrej je zaključao statuu u jedan drveni ormarić, navukao zavese i izašavši iz sobe, zaključao vrata za sobom. Onda je otišao do Lea Greksa, koji je stajao na verandi, u hladu lodije, sa puškom u naručju.

— Je li sve u redu, Leo? — zapitao je vadeći cigaru iz džepa prsnika.

— Da, gazda. Sve je tiho kao na groblju.

Zmireći očima zbog bleska Sunca, Kordrej je pripalio cigaru i pogledao duž ulice Krou.

— Da li ono vidim Gatera na trotoaru ispred saluna? — zapitao je.

Leo Greks je klimnuo glavom. — Da, to je on, gazda, izgleda da se odmara — Greks se osmehnuo. — Izgleda da mu je odmor potreban posle okršaja koji je sinoć imao sa Dulči u njenoj sobi.

No, Kordrej nije bio raspoložen za šalu. Čovečuljak je bio praktično imun na tu ljudsku slabost.

— Jutros sam razmišljao o tom tipu — rekao je posle kraćeg ćutanja. — Dosta sam razmišljao o njemu.

— Jeste li nešto smislili, gazda?

— Možda — Kordrej je stavio nogu na uzvišenje verande i naslonio se laktom na koleno. — Blejni Mak Daf i Tophevi Toliver rekli su mi sinoć da zlato koje je taj Gater opljačkao od onog kopača zlata u Reti Snejku, nikada nije bilo nađeno.

— Da, i ja sam to čuo, gazda.

Iskra pohlepe kresnula je u Kordrejevim skoro bezbojnim očima. — Pitam se... upravo se pitam nije li možda sakrio to zlato pre nego što su ga šćepali. Nije li možda to razlog koji ga je doveo ovamo?

Leo Greks, koji je bio isto toliko pohlepan kao i njegov poslodavac, ali nije bio dovoljno pametan da sebi priušti dovoljno novca, pogledao je Kordreja širom otvorenih očiju. — Casna reč, gazda, možda tu ima nečega — okrenuo se i pogledao niz ulicu. — Kažu da je digao četiri ili pet hiljada dolara od tog starog nesrećnika. To je, u stvari, bila suma o kojoj se nagađalo posle smrti Čejnija Geloveja.

— Da, tako kažu — promrmljao je Kordrej — tako kažu... — spustio je nogu sa verande i ispravio se. — U svakom slučaju, to ranijim razlozima dodaje još jedan razlog da oštro motrimo na tog tipa — nabirao je obrve. — I na Batlera. Jesi li ga možda video jutros?

— Nisam, gazda.

Kordrej se počeo po potiljku i očima zaklonjenim senkom oboda svog šešira, osmotrio glavnu ulicu i ceo grad koji se pružao pred njim.

Dok Holidej je ležao opružen iza zavese kupina i puzavica na ivici malog šumarka pola milje daleko od Kordrejeve kuće. Sa tog mesta upravio je sočiva svog durбина na malog čoveka u polucilindru, koji je stajao ispred kuće na suncu i razgovarao sa Leom Greksom.

Motreći na sve što se u kući događalo, Holidej je zapazio da su debele zavese bile razmaknute na svim prozorima sem na jednom. Kratko vreme pre toga zapazio je da su zastori na prozoru koji je privukao njegovu pažnju odjednom razmaknuli. Nasuprot prozoru na trpezariji, taj prozor je bio suviše mali da bi se kroz njega moglo nešto videti. Ali, on je ipak pažljivo motrio i pre nego što se Kordrej pojavio pred kućom, zastori su opet bili navučeni.

Usmerivši durbin ponovo ka tom prozoru, pokušao je da sebe zamisli u ulozi Hanka Kordreja i da zamisli i dokuči gde bi on držao zlatnu statu vrednu deset hiljada dolara. Sigurno da ne bi rizikovao da je zakopa ili da je sakrije negde gde je ne bi mogao stalno imati na oku. Najverovatnije da bi je držao zaključanu u svojoj sobi i da bi zastore na sobi navukao za slučaj da neko padne u iskušenje da unutra zaviri.

On bi takode kuću stalno držao pod stražom.

Spustivši durbin, Holidej se okrenuo na leđa i sklopio oči da bi ih odmorio od dugotrajnog naprezanja. Kada ih je ponovo otvorio i iznad sebe kroz lišće ugledao komad jasnog plavog neba, bio je spreman da se kladi da Kordrej statu drži baš u toj maloj sobi. Osmehnuo se i ponovo uzeo durbin. Mogao se kladiti u život.

Prinevši ponovo durbin očima, osmotrio je veliku staju koja se nalazila nekih tridesetak metara zapadno od Kordrejeve kuće. Kroz otvorena široka vrata video je bale žutog sena. Daske od kojih je staja bila izgrađena, kao i sva drvenarija u Krater Kriku, bile su ispucale i sasušene od žarkog sunca. Bilo bi vrlo gadno ako bi neko u nehatu bacio palidrvce u staju. Zgrada bi planula kao barut...

Još desetak minuta ostao je da leži posmatrajući čas kuću čas staju, odmeravajući, proračunavajući, planirajući. Zalazak Sunca i izlazak Meseca delio je čitav čas potpune pomrčine. Jedan čas bio je dovoljan.

Da, učiniće to. Noćas.

Ustavši iz svog zaklona, prešao je kroz senoviti šumarak skoro četvrt milje do jedne travne uvale, gde je njegov konj vezan pasao. Osedlavši ga, vinuo se u sedlo i poterao prema istoku. Posle nekog vremena na-

išao je na granitni pojas koji se pružao skoro dve milje do Retl Snejka. Zastao je i zamišljeno pogledao preko kamcnitog terena, a onda kolenima poterao svog konja još uvek držeći pravac istoka.

Jahao je tako nekoliko milja pre nego što je skrenuo na sever. Tri milje jahanja dovele su ga do puta koji je sa istoka ulazio u Krater Krik, kojim se Holidej uputio prema gradu. Ni jednog trenutka nije mislio da će njegovo odsustvo iz Krater Krika ostati nezapaženo, ali ako vide da u grad dolazi sa istoka, niko neće dokučiti gde je proveo to jutro.

Dok je laganim kasom jahao niz glavnu ulicu, od lažnih drvenih fasada odbijao se odjek kopita njegovog konja. U blizini jedne naherene ruine, koja je nekada nosila zvučno ime hotel „Krater Krik”, na ulicu je zakoračila neka visoka osoba. Bio je to čovek koga je Holidej tog jutra sreo u kupaonici. Porter.

— Gle, još jednom dobar dan — osmehnuo se Porter odmeravajući Holidejevog konja. — Malo ste se prošetali, zar ne?

— Da, baš tako.

— Dan je kao stvoren za to. Da vas častim pićem?

Pogledavši pažljivo tog čoveka, Holidej se zapitao da li mu se učinilo ili je zaista u Porterovim očima ugledao iskru oštre inteligencije.

— Ja sam plaćam svoj viski, gospodine, — rekao je i odjahao do „Poslednje šanse”, gde je na tremu stajao Gater sa palčevima zakačnim za opasač.

— Gde ste, do đavola, bili, mister Batlere?

Holidej je naglo zaustavio konja i ispod njegovih kopita digao se oblaci prašine. Ne silazeći iz sedla, zagledao se u Endija Brenona i Dika Fleta, koji su sedeli na klupi,

a onda se njegov pogled ponovo vratio do Gatera.

— Ne vidim kakvo je vaše pravo da me pitate gde sam bio, Gater — rekao je nabusito. A onda, dodao, zbog Brenona i Fleta, koji su načuljenih ušiju slušali. — Ako baš morate da znate, išao sam malo u pretriju da vežbam pucnje iz pištolja.

Gater ga je pogledao kao da ne veruje to što čuje, ali je odgovorio. — Praksa tu mnogo ne pomaže. Čovek je ili rođen da drži revolver ili nije.

— Ali, u svakom slučaju, ne škodi — rekao je Holidej i okrenuo konja.

— Hej, kuda ćete sad?

— Na ručak. Hoćete li i vi?

— Naravno, zašto ne bih? — Gater je neodređeno slegnuo ramenima i sišavši sa trotoara, pošao za Holidejem prema salunu „Crveni pas”.

VIII

Tamna i neprozirna noć spustila se brzo i slaba svetlost petrolejskih svetiljki s mukom je probijala mrklu pomrčinu. Leptir vrata saluna „Crveni pas” naglo su se otvorila i iz njih je kao topovsko tane izleteo pijani Tophevi Toliver, udaren u stražnjicu nogom kauboja čije je piće neobazrivo ukrao. Daleko u planini Retl Snejk odjeknuo je urlik pume u lovu.

Bilo je prošlo deset časova kada je Holidej ostavio svog konja u šumi i počeo se šunjati niz padinu ka Kordrejevoj kući. Zastao je u baršunastom mraku, ispitujući noć svim čulima. Sve je bilo tiho. Ispod njega kuća je kao uvek bila jako osvetljena, a u tišini se čulo zveckanje manuza Dika Fleta, koji je stražarskim korakom obilazio kuću.

Holidej je stigao do mesta gde ga je staja zaklanjala od pogleda iz kuće. Stajao je tu dosta dugo i os-

luškivao. Znao je da je Kordrej u kući i da je Flet na straži. Bio je siguran da su Brenon i Greks negde u gradu.

Dok se sa revolverom u ruci pognut šunjaao prema kuci, iznad njegove glave širio se crn svod tamnog neba. Kada je stigao do tamnih obrisa staje, nešto se u mraku pomerilo. Okrenuo se munjevito i palcem zategao obarač svog „kolta“, ali je sa olakšanjem dočuo slabo cicanje pacova koji je uplašen šmugnuo u svoju rupu. Nagoveštaj hladnog znoja orosio mu je lice kada je stigao do zgrade. Pipajući je pošao pored zida do okvira vrata i prstima našao ručicu zasuna. Podigao je težak kovani zasun. Vrata su se uz škripanje otvorila i on je nečujno kliznuo unutra.

U staji je vladala tmina, ali ne i potpuna tama, zahvaljujući svetlosti koja je iz kuće dopirala kroz otvorena ulazna vrata. Kada su mu se oči privikle na mrak, ugledao je sanduke, burad i izlizane aniove, jednu klupu pretrpanu praznim kutijama duvana, sada punim eksera, potkovica i druge sitneži. U staji se osećao jak miris sena, a sa krova je dopiralo jedva čujno grebanje golubijih nogu.

Šećući se iza jedne bale sena, Dok je počeo da osmatra kuću. Posle kratkog vremena iza ugla kuće pojavio se Flet, zastao i onda nastavio da hoda pored dugačke niske nadstrešnice. Izgledalo je kao da Flet gleda pravo u staju, ali je Dok znao da ga u njegovom skrovištu ne može videti i kada je debeljko skrenuo i uputio se pored zapadne strane kuće, Holidej je vratio revolver u futrolu i, iz džepa prsnika izvadio palidrvce.

Pošavši do kraja bala sena poređanih u mraku, kresnuo je palidrvce pokretom prsta i odmah ga bacio od

sebe. Istog momenta slama je počela da pucketi. Plameni jezici počeli su lizati brže nego što je mogao i da zamisli. Jednim skokom Holidej je jurnuo kroz zadnja vrata i punom brzinom potrčao uz padinu ka šumarku.

Zastao je zadihan stotinu metara daleko od staje i osvrnuo se. Kroz pukotine na zidovima staje mogao je da vidi podirhtavanje vatre. Plameni jezici kao da su mu boli oči, ali očigledno ništa ne primećujući, Flet se mirno okrenuo i započeo sledeći stražarski krug. Dok je sreća bila naklonjena. Pre nego što Flet završi krug, stići će do kokošinjca, nekih šezdesetak metara iza kuće.

Trčeći preko otvorenog prostora, bio je svestan velike opasnosti, jer je svetlost iz kuće obasjavala dobar deo padine, bacajući blede senke na zemlju. No, za nekoliko sekundi Dok je stigao do kokošarnika, a za to vreme niko nije dao znak za uzburanu. Tek nekoliko sekundi kasnije iz pravca kuće odjeknuo je nečiji promukao povik. — Vatra!

Holidej se osmehnuo u sebi, jer je na taj povik Kratek Krik odjednom oživeo. Ljudi su pokuljali iz saluna, a prozore kuća ispunile su radoznale bunovne glave. U zapaljenoj staji seno je pucketalo kao u paklu i pri svetlosti požara jasno se ocrtavala silueta debelog Fleta, koji je potrčao prema staji. Zatim se začuo tresak vrata u kući, i trenutak kasnije pred ulaznim vratima iskrsnuo je Hank Kordrej i krupnim skokovima potrčao prema staji.

Holidej je zaključio da više ne treba čekati. Desetak džinovskih skokova odneli su ga do pozadine velike kuće i do sporednih ulaznih vrata. Dohvatio je rukom bravu i okrenuo je. Ušao je unutra bez muke. No, druga vrata bila su zaključana, kao što je i očekivao. Pritis-

nuo je ramenom koliko je mogao, ali vrata su izdržala. Koraknuvši dva koraka nazad, uzeo je zalet i svom težinom gurnuo u zatvorena vrata. Pod naletom njegovog tela brava je popustila i odlomljene iverke razletele su se po odaji.

Holidej je zatvorio vrata i kresnuo šibicu. Jedan sveobuhvatan pogled otkrio mu je da u sobi nema drugog nameštaja sem jednog stola, stolice i masivnog drvenog ormarića. Odbacivši izgorelo palidrvce, prišao je ormariću i opipavši ga rukama, otvorio fioke jednu za drugom i dvoje vrata. No, jedna vratanica bila su zaključana. Udario ih je rukom iz sve snage i zastenjao je od bola, ali se vrata nisu otvorila. Potegao je „kolt“ iz futrole i masivnom drškom počeo udarati po hrastovim vratima.

Odjednom je prestao jer ga je sledio glasan bat čizama koji je dopro iz hodnika. Prišao je nečujno vratima, spreman da zamahnutim revolverom udari po glavi onoga ko bi ušao unutra. No, koraci su prošli pored vrata i udaljili se. Čuo je nekoga da glasno psuje, a onda je do njegovih ušiju dopro zveket vedra za vodu. Koraci u trku ponovo su odjeknuli pored vrata. Ma ko da je prošao kroz zamračenu odaju, bio je toliko uzbuđen zbog požara da nije primetio iverke rascepljenih vrata i razvaljenu bravu. Po glasovima koji su u odaju dopirali, izgledalo je kao da se ceo Krater Krik okupio pored Kordrejeve zapaljene staje, bilo da pomogne u gašenju, bilo da uživa u neviđenom prizoru.

Vrativši se ponovo do ormarića, još jednom je zamahnuo i svom snagom udario drškom revolvera po vratima. Drvo je počelo da popušta. Zamahnuo je još jednom, a onda laktom tresnuo naprsu dasku i napravio otvor u vratima. Ne ob-

bazirajući se na iverke koje su ga grebale, zavukao je ruku unutra i pod prstima napipao nešto hladno i čvrsto.

Dograbio je taj predmet i izvučavši ruku, prišao vratima. Odkrio ih je nekoliko santimetara i odsjaj požara u dvorištu pao je na zlatno zagonetno lice statue bogorodice.

Gurnuvši statuu pod košulju, Dok je izašao iz sobe, prošao kroz hodnik i zurnuo na sporedna vrata da bi skoro natrčao na debelog Dika Fleta, koji je, fanatično zanet u svoj posao, punio vedro vodom iz jednog rezervoara.

Na sreću, Flet mu je bio okrenut leđima i Holidej se nije dvoumio. Zamah plavičastog čelika, tup udar i Flet se skljkao preko upola napunjenog vedra. U padu je prevrnuo vedro i voda se razlila preko njega.

Trčeći pod uglom koji je obezbeđivao da se kuća uvek nalazi između njega i zapaljene staje, Holidej je izleteo na plamenom obasjanu čistinu i besomučno pojurio u pomrčinu. Neko je na uslici povikao, da li zbog toga što je video begunca ili zbog nečega drugog, to Holidej nije mogao da zna. Znao je samo da je uspeo da stigne u zaklon drveća a da mu iznad glave nije zviznuo ni jedan ispaljeni metak, i to je za njega bilo dovoljno.

Zadihan toliko da su ga pluća bolela od nedostatka daha, Holidej je za trenutak zastao da se osvrne i ugledao staju koja je buktala kao paklena buktinja. Neko više nije ni pokušavao da ugasi požar, jer je svima bilo jasno da bi taj napor bio uzaludan.

Kada je Holidej u trku izronio iz pomrčine i žurno dograbio vodice svog konja, ždrebac ga je pozdravio kratkim rzanjem. Vinuvši se u sed-

lo, Holidej je zastao samo toliko da statu prebaci iz svojih nedara u bisage na svom sedlu, a onda, dodirnuvši snažno petama konja u bokove, poterao ga punom brzinom kroz mrkli mrak prema brdima Retl Snejk. I nije se više osvrnuo za sobom da baci pogled na stub dima koji se iz kovčlavg mora varnica i plamena dizao sve više i više u nebo iznad Krater Krika.

Obasjan ponoćnom mesečinom, Krater Krik je počivao tih ali ne i pospan. U salunima „Poslednja šansa“ i „Crveni pas“ svetlosti su još uvek gorele, a isto tako i u Džodijevoj trgovini, kao i u Kordrejevoj kući. Nekoliko nakrivljenih užarenih krovnih greda gonila crnog ugljenvlja bilo je sve što je ostalo od zgrade koja je nekada bila Kordrejeva staja.

Pošto je svog konja privezao i ostavio u šumarku južno od grada, Holidej je, šunjavuci se, obišao tihi grad i opet ušao u njega sa istočne strane, tamo gde mu je rečko drveće i nekoliko napuštenih kuća pružalo dovoljno zaklona.

Ušavši u ulicu koja je vodila do zadnje strane hotela „Hard Kojs“, Holidej je zastao da bi iz tabakere izvadio i zapalio u tom času toliko željenu cigaru. Kožulja mu je bila zalepljena za telo od znoja, a desna šaka i podlaktica bile su pokrivene ogrebotinama i bradama sušene krvi. Noge, grudi još su ga bolele od očajničkog trčanja od staje do šumarka. Ali, sve to bilo je sporedno i beznačajno. Ono što je bilo važno, bila je činjenica da se srećno izvukao i da mu je poduhvat uspeo.

Pošto je konačno povratio dah i ritam disanja dovedo do normale i pošto ga je nekoliko dimova jake

cigare smirilo, Dok se ulicom uputio do hotelskog dvorišta, prošao kroz vratnice koje su se škripeći zatvorile za njim i u tišini ušao u neosvetljenu zgradu.

Kroz zatvorena vrata do njegovih ušiju dopiralo je ujednačeno hranje.

Stigavši do svoje sobe, tiho je ušao, zatvorio vrata za sobom i krenuo palidrvce. Istog trenutka njegovo žesto čulo zazvonilo je na uzbunu. Okrenuvši se, ugledao je Sema Gatera, koji je udobno zavaljen sedeo u stolici pored kreveta i značajno se osmehivao.

— Gater? Sta vi, do vruga, tražite...

Napravio je bolnu grimasu lica jer mu je palidrvce dogorelo do prstiju. Krenuvši još jedno palidrvce, upalio je staru ulubljenu petrolejku na umivaoniku, a onda se okrenuo Gateru sa gnevnim izrazom u očima.

— Suviše dugo ste bili u zatvoru, Gater — rekao je ljut zbog načina na koji ga je bivši zatvorenik iznenadio. — Moglo se desiti da dobijete kuršum u glavu. Sta, do đavola, radite u mojoj sobi u ovo doba noći?

— Čekam vas, naravno — rekao je Gater. — Gde ste bili?

Holidej je nasuo vodu u lavor i počeo prati krv sa šake i podlaktice. — Rekao sam vam već... kuda idem i šta radim moja je stvar i nema nikakve veze sa vama.

— Meni se čini da nije baš tako. Nije, obzirom da vi posedujete vreću zlata koju, kako rekoste, treba da mi isporučite.

— Vaše zlato je bezbedno.

— Možda. Ali, vi upadate u rizike, a to je onda isto. Sta ste to radili sa rukom?

— Ni to vas se ništa ne tiče.

Gater je ustao i svetlost petrolejke obasjala je duboke bore na njegovom licu. — Slušajte vi, mister...

— Ne, slušajte vi, Gater! — Holidej ga je presekao energičnim pogledom. — Kada sam pre šest meseci u trenutku bolećivosti dao reč Kordiju da ću ispuniti njegovu poslednju želju, nisam prihvatio obavezu da trpim vaše dosađivanje i neumesna ispitivanja. Ako vas interesuje, Gater, nimalo mi se ne sviđate, a još manje mi se sviđa vaše nametljivo ponašanje. Da račistimo jednom za svagda: nas vezuje određeni posao, koji sam u svako doba spreman da završim. No, vi ste to odložili. E vidite, onda budite malo skromniji ili ćete dobiti po nosu. Da li sam bio dovoljno jasan?

Sa rukama na kukovima Sem Gater ga je ljutito odmerio od glave do pete. Onda se kratko nasmejavao poluglasnim, rasparanim smehom. — Niste me baš uplašili, mister... iako ste izgleda dosta spretni u premalčivanju siledžija... — začutao je i ispod oka pogledao Holideja. — I paljenju staja.

Savlađujući ljutnju, Holidej je progovorio. — Ne znam o čemu to govorite. Kakvu to staju pominjete, do đavola?

— Kordrejevu staju. Ne igrajte se žmurke sa mnom, mister, to ne volim — Gater je iz nedara izvadio pljosnatu flašicu viskija i dobro potegao. Obrisao je usne nadlanicom i nastavio. — Šta ste to uzeli od Kordreja?

Brišući ruke ubrusom, Holidej je mirno izdržao Gaterov pogled. — A vidite, ja ne volim kad neko tura nos u moje poslove. Šta sam uzeo, to je moja stvar.

— Imam utisak da ste mu uzeli nešto jako vredno.

— Mislite?

— Uveren sam — Gater se prigušeno zakikotao. — Do vruga, trebalo je da vidite kako je počeo da se nervira kada je otkrio da je neko

provalio u njegovu kuću dok je on bio zauzet gašenjem požara. — Zna te šta, za onako sićušno stvorenje taj čovečuljak ima vraški žestoku narav.

— Šta kažete? — izustio je Holidej ravnodušno.

— Nego šta. Taj mali petlić počeo je da sumnja na svakoga. Čak se hulja okomio i na mene, i otvoreno mi rekao da sam ja osumljiveni broj jedan.

— Gle, gle, pa kako to da ste ipak ovde zdravi i čitavi?

— Zahvaljujući Dulci. Kada je požar izbio, ja i Dulci smo se držali za ruke kod „Poslednje šanse”. Ona je svedočila u moju korist i to je petličevu sumnju otklonilo od mene.

— To je sreća za vas.

— Da, ali za vas nije.

— Šta bi to trebalo da znači?

— To možete i sami da pretpostavite. Sa Kordrejeve tačke gledišta, niko u Krater Kriku ne bi bio tolika budala da izvede takav poduhvat protiv njega, i razumljivo da je onda počeo da razmišlja o drugim ljudima koji bi mogli biti sumnjivi. To ga je dovelo do mene, do onog kauboja Portera, koji takode ima alibi... i do vas. O, da, Kordrej je žarko želeo da odmah porazgovara sa vama, samo, na žalost, vi niste bili tu. Kada je poslao Brenona da proveru u gradskoj štali, ispostavilo se da tamo nema ni vašeg konja. E, vidite, od tada su stvari počele da se komplikuju za vas.

Holidej je izvadio tabakeru i pipajući odabrao jednu cigaru. Računao je na to da će Kordrejeva razmišljanja ići tim tokom i da će sumnje možda pasti na njega, ali ga se to nije mnogo ticalo. Nije nameravao da se još dugo zadržava u Krater Kriku i nadao se da neće morati da se sukobi sa opasnim čovečuljom i njegovim revolverašima.

— Da — nastavio je Gater prilazeći prozoru. — Mislim da ne grešim ako kažem da je Kordrej u svojoj glavi zaključio da ste vi taj koji je bacio palidrvce u staju kako bi skrenuo njegovu pažnju, i da ste vi taj koji mu je ukrao ono što je ukradeno — Gater je zavrteo glavom. — Da znate, to je nešto vrlo zagonetno. Niko ne zna šta je Kordreju ukradeno. Ja sam ga u jednom momentu otvoreno pitao, ali on mi je kratko odgovorio da gledam svoja posla. Kasnije, kada se uzbuđenje u gradu stižalo, svi su prepričavali i nagađali šta bi moglo biti to što je Kordreja tako uzrujalo, ali izgleda da niko to ne zna. Sa izuzetkom vas, naravno.

Holidej se oslonio na masivni okvir kreveta. — Ja o svemu tome ne znam ništa. Noćas sam odjahao u planinu Retl Snejk da proverim da li je zlato još uvek tamo gde sam ga ostavio. Razumljivo da takav posao nisam mogao obaviti po danu — digao je jednu obrvu i nastavio. — Vi se svakako sećate zlata. Gater? Zato me i čudi kako ste odmah prihvatili neke Kordrejeve ...

Zastao je u pola rečenice. Hotel-skim hodnikom odjeknuo je bat teških koraka. Kada se ispravio i spustio ruku do drške revolvera, Gater je mirno konsatovao.

— Pretpostavljam da je to Kordrej, mister. Bio je ovde već nekoliko puta da vidi da li ste se vratili.

Prelazeći preko odaje da bi stao pored zida na suprotnoj strani od Gatera, Holidej je izvukao revolver. Kada su se vrata širom otvorila i unutra upao Hank Kordrej sa Brenonom Greksom i Fletom, koji su nagrnuli za njim i zakrčili dovratnik, on je bez reči palcem zategao oba-

rač. Metalno „klik“ odjeknuo je u odaji.

Videvši zapet revolver u Holidejevoj ruci, Kordrej je brzo ustuknuo.

— Niste kucali pri ulasku — rekao je Holidej mirno, spreman da pritisne okidač na svaki njihov pogrešan pokret.

Davši rukom znak svojim pratiocima da se drže dalje od revolvera, čovečuljak je lagano ušao u sobu i stao nedaleko od kreveta, sjajnih sitnih očiju zaklonjenih senkom njegovog polučilindra.

— Da sam na vašem mestu, ja bih odložio taj revolver, Batlere.

— Ni govora! On mi je garancija da nećete preduzeti ništa nepromišljeno. A sad, da vam postavim jedno pitanje. Šta vi, do vraga, mislite, ko ste vi kad tako upadate u nečiju sobu. Kordreje?

Endi Brenon je žestoko 'upnuo desnicom i zatvorio vrata za sobom. — Recite samo reč, gazda — rekao je preteći, pri čemu je besnim pogledima odmeravao Holideja. — Recite samo jednu reč i mi ćemo ovog kućkinog sina rastrgunti na komade.

Holidej je sevnuo okom. — Izgleda da vama još nije dovoljno pouke. Brenone. Još niste naučili kako se treba obratiti jednom džentlmenu.

— Zaveži! — razdrao se Kordrej obraćajući se svom pratiocu i zakačivši palce za pazuhe svog prsnika, bacio kratak pogled prema Gateru, a onda pažnju obratio ponovo na Holideja. Glas mu je sada bio nešto blaži, ali je ipak kao oštrica noža presekao napetu tišinu. — Gde je cno, Batlere?

— Gde je šta?

— Statua.

Sem Gater je neprimetno digao

obrve i kratko pogledao Holideja. — Statua?

Holidej i dalje nije skidao pogled sa Kordrejevog lica i cev njegovog revólvera ostala je i dalje uperena pravo u čovečuljkovo srce.

— Govorite, u stvari, nešto što ne razumem, Kordreje. Kakva statua?

— Ona statua koju ste ukrali iz moje sobe — izbacio je Kordrej. — To ste sigurno vi učinili, Batlere. Jedino za vas ne znam gde ste se noćas kretali i šta ste radili, a pošto ste bili u Testamentu, vi sigurno znate za tu statuu.

— Ja i dalje ne znam o čemu vi govorite.

— Vi ste lažljivac! — grmnuo je Dik Flet. Fletov šešir stajao je smešno naheren na glavi i jedan kratak pogled objasnio je Holideju razlog za to. Na jednoj strani glave Flet je imao čvorugu veličine kokošijeg jajeta. — Znamo da ste to bili vi, Batlere. Mora biti da ste bili vi, niko drugi.

— Zašto? Zato što večeras u vreme požara nisam bio ovde? To nije razlog da me optužujete. Inam pravo da idem kuda hoću i slučajno sam bio van grada zauzet jednim poslom.

Sve oči su počivale na Holideju, ali on je ostao miran. Nije smeo da svojim držanjem njihove sumnje pretvori u izvesnost.

— Kakvim poslom? — zapitao je Kordrej.

— Pa, možda sam jednostavno odjahao u okolinu da vidim neću li naći još obešenih mladih ljudi — resko je izustio Holidej, a onda nastavio još oštrijim tonom. — Šta sam noćas radio, to se vas ne tiče. Dođaću vam još i to da ne dozvoljavam da me neko naziva lopovom. Ubuduće pazite kako se izražavate, Kordreje, jer me strpljenje može izdati — pokretom revólvera poka-

zao je prema vratima. — Mislim da je sad krajnje vreme da se izgubite ođavde i da me ostavite na miru.

— Tačno — potvrdio je Sem Gater vadeći revólver iz futrole.

— Tako, dakle — izustio je Kordrej kao da mu je zastao dah od ljutnje. — Vi se pridružujete ovom gospodinu, je li tako, Gater? Pa, to se uklapa. Srodne duše i srodne ptičice se nadaju... — okrećući se Holideju, dodao je. — U redu, mister, odlazim zbog toga što držite revólver uperen u mene. Ali, sledeći put kad se sretnemo, neće biti tako i zato želim da jednu stvar jasno shvatite. Ako do sutra u podne ta statua ne bude u mojim rukma, goniću vas makar do kraja sveta kao psa i ubiću vas. Bez obzira kuda budete otišli, ja ću vas dočekati. Smatrate li da ne mislim ozbiljno ovo što kažem?

— Mislim da suviše mnogo pričate, Kordreje — bio je Holidejev kratak odgovor. — Napolje.

Bez ijedne reči Kordrej se okrenuo na petama. Erenon je brzo otvorio vrata i čovečuljak je energičnim koracima izašao iz sobe, uspravljen kao da ima motku u leđima. Greks je izašao za njim, a onda i Flet. Endi Brenon je zastao u dvoratu i pre rastanka dobacio Holideju pogled pun mržnje.

— Batlere, trebalo je da te sredim još onda kada sam u Vip Loku imao priliku za to. Ali, sledeći put neću ponoviti istu grešku.

Holidej je uperio revólver prema njemu i Brenon je nestao zalupivši vrata za sobom, tako da se ceo hotel zatresao.

— Pa eto, sad i vi nešto dugujete starom Semu Gateru — rekao je Gater proprativši svoje reči lukavim osmehom. — Ne kažem da ne biste izašli na kraj sa njima, ali uz moju podršku prednost je bila u vašu

korist. suviše velika — sačekao je da se šum koraka u hodniku sasvim utiša, a onda vratio revolver u futrolu.

Odjednom obuzet umorom, Holidej je stavio revolver u futrolu i spustio se na stolicu pored kreveta — Niste vi meni učinili nikakvu uslugu. Gater — promrmlija — je provlačeći prste kroz gustu tamnu kosu. — Vi imate interes da ostanem živ.

— Možda čak i veći interes nego što sam mislio. Šta je to sa tom statuom?

— To se tiče samo mene, ne vas — rekao je Dok. Zatim je pogledao gangstera pravo u oči. — Bilo bi bolje da se pakujete.

Gater se iznenadio. — Otkud sad to?

Stavivši noge na ivicu kreveta, Holidej je zametnuo stolicu nazad, tako da se oslanjala samo na zadnje noge. Ispružio je ruke i nekoliko puta stisnuo i otvorio šake razgibavajući prste i mišiće na zglobovima. — Otići ćemo da uzmemo ono zlato noćas čim se grad umiri.

— Noćas? Čoveče, pa neću imati vremena da...

— Noćas ili nikada. Nemam nameru da sedim ovde i čekam da me Kordrej pričepe. Dakle, možete poći sa mnom ako hoćete, ili možete ostanite, meni je svejedno.

Shvatajući da Holidej misli ozbiljno, Gater je slegnuo svojim širokim ramenima i pošao prema vratima. — Ne volim kad me neko prisiljava na nešto, ali pošto ne želim da se oprostim od pet hiljada dolara, nemam drugog izbora, zar ne?

— Nema drugog izbora. I, Gater...

Bivši robijaš je zastao sa rukom na kvaki. — Da?

— Spakujte sve svoje stvari. Nećemo se vraćati.

IX

Spavajući snom pravednika i snevajući divne snove, Blejni Mak Dafe se trgao kada je ispod sebe začuo glasan razgovor. Mrmljajući i proklinjući, sišao je niz lestvice sa tavana, ali su njegove kletve zamukle kada je video ko ga je probudio.

— Mak Dafe! — prasnuo je Hank Kordrej, kome je sve bilo dozvoljeno. — Gde je Batlerov konj?

— Zar se još nije vratio, mister Kordreje? — zapitao je štalariš poštovanjem.

— Nije, a da jeste, gde bi bio? — umešao se Endi Brenon.

Trepćući očima, štalariš je bacio pogled preko četvorice ljudi, a zatim odšepao do pregrade koju je poslednjih nekoliko dana zauzimao Holidejev konj. Pregrada je bila prazna. — Dakle, Batler se još nije vratio. Uzeo je svog konja pred sumrak — dodao je. — Nije rekao kuda ide.

— Nije u hotelu i niko od nas nije ga video kada je odjahao — procedio je Kordrej besno, lica crvenog od gneva. — Nešto čudno se događa — zatim je odlučnim korakom izašao, praćen Brenonom Pletom i Greksom, ostavljajući zbunjeno Blejnija Mak Dafa da se ponovo vrati uz stepenice na tavan.

Kordrej nije progovorio sve dok nisu prišli uglu glavne ulice. Iz poštovanja prema svom poslodavcu Greksu, Brenon i Flet su prihvatili njegovo ćutanje. Nikada nisu videli Kordreja u takvom raspoloženju.

— Zašto bi ostavio konja van grada? — razmišljao je Kordrej glasno čupkajući brkove dok su prolazili ispod svetiljki glavne ulice.

— Može biti da nije hteo da bude viđen kad dolazi u grad — rekao je Brenon. — Mnogo je lakše ušunjati se pešice.

— Možda, možda — promrmljao je Kordrej zureći preko ulice u fasadu hotela „Hard Kejs”. Posle jednog trenutka nastavio je. — Možda namerava da se noćas opet odšunja, uzme statuu i zбриše...

— Još uvek mislite da je to bio Batler, gazda? — zapitao je Plet masirajući čvorugu na glavi.

— Mora biti da je bio on! — rekao je Kordrej samouvreno. — Ko bi drugi imao hrabrosti? Ko nije proveren?

— Pa šta da radimo, gazda? — zapitao je Leo Greks. — Da šćepamo kućkinog sina?

— Razmisli makar jednom, Grekse — presekao ga je Kordrej. — Takvog tipa ne možeš šćepati bez korišćenja oružja, a ako ga ubijemo, nećemo znati gde je statua.

— To je tačno — potvrdio je Endi. — Kako onda da postupimo?

— On je ostavio svoga konja negde van grada... — rekao je Kordrej zamišljeno. — To navodi na pomisao da namerava da se krišom izvuče iz grada, kao što se ušunjao, verovatno zajedno sa Gaterom. Mi, dakle, moramo da motrimo i kad on pode, da pođemo za njim.

— To je pametno — izjavio je Flet, a ostali su klimnuli glavama.

— U redu — rekao je Kordrej oštro. — Evo šta ćemo. Ti, Flete, pazi na zadnju stranu hotela. Endi, ti motri iz „Poslednje šanse”, a ti, Grekse, pođi u štalu; Gater će morati da ode tamo i uzme svog konja. Onaj ko prvi spazi Batlera, neka dođe pravo u hotel da mi to javi. Je li jasno?

Posle kratkog dogovaranja grupa se razišla. Flet na drugu stranu ulice, Greks u ulicu iza štale, a Brenon i Kordrej udaljili su se prema salunu „Poslednja šansa”.

Negde u planini Retl Snejk ponovo se razlegao urlik pume, a kada je odjek jezivog urlika zanro, jedna visoka senka izašla je iz mraka uličice koja je počinjala između kovačeve i Toliverove kuće. Sjaj užarenog vrha cigarete rumeneo je preplanulo lice tog čovka. Bio je to šerif Vejd Porter.

Šerif je bio zbunjen onim što se događalo. Počev od histeričnog ponašanja Henka Kordreja zbog krađe nečeg skupocenog, mada, izgleda, niko u Krater Kriku nije znao šta je to, celo veče je donelo niz zbrkanih zbivanja. Iz prikrajka je posmatrao dok su Kordrej i njegovi ljudi nekoliko časova kao furije tragali za onim što je nestalo, a kasnije, kada se grad utišao, video ih je kada su otišli u hotel „Hard Kejs”, da bi deset minuta kasnije otuda izašli još ljudi. Zatim je došla njihova poseta gradskoj štali, a onda raspoređivanje na osmatračka mesta.

Šta se to događalo?

Nije bilo mogućnosti da sazna, ali izgleda da je Holidej bio umešan u ono što se nešto ranije odigralo u Kordrejevoj kući, a Gater je bio u vezi sa Holidejem. To je Porteru bilo dovoljno i zato je, kao Hank Kordrej, Endi Brenon, Dik Plet i Leo Greks, i šerif stao da čeka.

Tamu u Holidejevoj sobi odjednom je probio kratak blesak zapaljenog palidrvceta i Holidej je pogledao na džepni časovnik.

— Dva časa — rekao je Dok tiho. — Vreme je da se pođe.

Uzevši svoj smotuljak sa čebetom i svoje bisage, Sem Gater ih je prebacio preko ramena i pošao. Tiho su se išunjali iz sobe i pošli hodnikom prema zadnjim vratima. Holidej je odškrinuo vrata i osmotrio mesečinom obasjano dvorište.

Zapazivši neko kretanje pored Dokertijeve staje, zatvorio je vrata.

— Imamo društvo — došapnuo je Gateru. Davši svom pratjocu znak da čeka, prošao je kroz zgradu do prozora na dnevnoj sobi. U polumračnoj „Poslednjoj šansi“ ugledao je nejasne obrise glava i ramena dvojice ljudi.

Vrativši se do Gatera, objasnio mu je nešto tihim šapatom, a onda se vratio u svoju sobu. Lagano je spustio prozor, izašao kroz njea i nečujno se spustio na zemlju. Trudeći se da ostane u senci, kliznuo je do jednog otvora u ogradi, i prošavši kroz otvor, pošao u pravcu Dokertijeve staje.

Ubrzo se našao kod ugla staje, motreći na gromadnu siluetu Dika Fleta, koja se nejasno ocrtavala pri mutnom svetlu sa ulice. Čekao je neko vreme, a onda su se vrata hotela „Hard Kejs“ otvorila i na njima se pojavio teško natovareni Gater. Posle samo nekoliko koraka Gater se sapleo i pručio koliko je dug. Gater je nešto opsovao i počeo ustajati.

Flet je bio toliko zaokupljen Gaterom da nije čuo korake iza sebe i po drugi put u toku šest časova pao je onesvešćen udarcem istog revolvera koji se spustio na njegovu glavu.

Holidej je požurio do kraja sta-

je i izašavši na mesečinu, pomogao Gateru da ustane.

— Jeste li ga sredili? — zapiao je Gater.

— Da.

— Dobro sam odglumio pad, zar ne?

— Tapšaćemo jedan drugome kad se budemo sasvim izvukli.

Dve siluete prošle su dva bloka kuća pre nego što su skrenuli u ulicu Ringo i stigli do ugla. Tu, na malom rastojanju od Kordrejeve kuće, nije bilo nikakvog svetla. Zgrade su duž ulice pružale sasvim solidnu senku, ali postojao je jedan deo puta, otprilike dvadesetak stopa dugačak, gde je mesečina obasjavala svaki detalj na ulici. No mereći rastojanje, sračunali su da imaju dosta izgleda da u trku pređu taj deo neprimećeni i tako se i desilo. Nekoliko sekundi kasnije bili su bezbedni na drugom kraju ulice Ringo i išli su ćutke ka štali Blejinja Mak Dafa.

Tamo su kod korala ugledali još jednu siluetu.

— Sto mu gromova! — rekao je Gater. — Ima ih svuda!

Holidej je samo klimnuo glavom. Osmotrivši položaj, zaključio je da nema mogućnosti da ovom čoveku priđe kao Diku Fletu. Mesečina je bila mnogo jača, a brisani prostor

DRAGI ČITAOCI

OBAVEŠTAVAMO VAS DA ĆE U

JULU I AVGUSTU 1986. GODINE

DOK HOLIDEJ IZLAZITI DVA PUTA MESEČNO.
ŽELIMO VAM PRIJATAN ODMOR UZ ROMANE
EDICIJE DOK HOLIDEJ.

duži. Sem toga, po pokretima tog čoveka videlo se da je na oprezu.

Holidej se počeo vrhom kažiprsta po bradi i njegov pogled odlutao je do Kordrejeve kuće. Pored kuće nalazio se ogradeni prostor za konje, u kojem je bilo nekoliko konja. To je zapazio kada je prolazio da zapali staju.

Misao je majka svake akcije i posle desetak minuta Holidej je išao u pravcu planine. Odmah iza njega na neosedlanom konju jahao je Gater. Umesto uzdom konja je zauzdao komadom konopca.

Ali njihov potez nije ostao neprimećen. Kada su prolazili glavnu ulicu, na uglu ulice Ringo, na šezdesetak stopa daleko od njih, nevidljiv iza razbijenih prozora napuštene berbernice, stajao je šerif Vejd Porter. Sa puno pažnje pratio ih je pogledom dok su izvodili konja iz Kordrejevog korala, a odmah potom dugonogi šerif žurno je pošao u gradsku štalu.

Dok je sedlao svog konja, začuo je korake i okrenuvši se, ugledao Lea Greksa lica izvijenog od sumnje.

— Kuda u ovo doba noći, Porter?

— Primljen sam na ranč „Veliko V”. Počinjem sutra u zoru. Nije li malo kasno za šetnju, Leo? — osmehnuo se. — U čemu je stvar, ne možeš da spavaš?

— Tako nešto — promrmljao je Greks i sklonivši se u stranu, propustio Portera da odjaše u pravcu Retl Snejka.

Slegnuvši ramenima, mršavi nevaljalac vratio se do korala i čučnuvši u senku, stao da motri.

Holidej i Gater bili su još skoro četvrt milje daleko od mesta gde je Holidej ostavio svog konja, kada su pri blistavoj mesečini ugledali jednog usamljenog konjanika koji se približavao putem.

— Ko je to, do vraga? — zapitao je Gater zaustavivši konja.

Holidej je osmotrio konjanika koji se približavao. — Nije Brenon — rekao je posle kratkog vremena. — Nije dovoljno krupan. A Flet još uvek broji zvezde, ako se ne varam — pogledom je i dalje pratio konjanika koji je nestao u jednom ulegnuću, a onda se ponovo pojavio na višem delu puta. — Možda je Greks... slične je grade.

— Da. Lepo, taj nitkov će odmah videti da je trebalo da povede društvo — rekao je Gater ozbiljno vadeći revolver iz futrole. — Zauzmi me busiju.

— Samo trenutak — opomenuo je Holidej dižući ruku. — Ne verujem da je Greks. Liči mi na onog kauboj koji je prekjuče došao u grad. Kako se ono zvaše? Porter, da, ono je Porter.

Gater je piljio kroz rešetku stambala. — U pravu ste — progundao je. — To je onaj kauboj. Ali, zašto nas prati?

— Možda nas ne prati.

— Vraga ne prati. Koji će kauboj ići na jahanje u dva sata ujutro, Holideje? — lice mu je odjednom poprimilo izraz sumnje i Gater je rekao. — Ima nešto neobično u tom kauboj.

Holidej je i sam zaključio da je neobično što Porter ide njihovim tragom u to doba noći. — Sakrijmo se — odlučio je Dok. — Nije zgodno da pođe za nama u planinu. Možda ćemo moći da ga prevaramo.

Sem Gater je klimnuo glavom i poveo konja u šumarak, ali mu je u očima blesnuo plamičak pretnje koju Holidej nije zapazio. Čim su ušli u zaklon, Vejd Porter je izbio na put nastojeći da širom otvorenim očima probije tamu senki. Očigledno da je Porter nešto tražio, a to su svakako bili oni.

Prvi nagoveštaj da Gater nešto smeru bio je prasak „kolta“. Pogođeni Porter zamalo što nije pao iz sedla. Prigušena kletva otela se Holideju sa usana i on se okrenuo Gateru kada se ovaj spremao da opali drugi hitac. Zamahnuvši „koltom“, udario je Gatera po revolveru i metak se zario u zemlju. Bled u licu od šoka, Porter je okrenuo konja i ispalio tri hica prema drveću.

— Gatere, huljo, ubico! — otelo se Holideju kada je Gater crven u licu skočio na noge. — Niste morali da pucate. Nije bilo potrebe.

— Taj nitkov nas je pratio! Šta je to sa vama, bojite se da vidite krv? Izgleda da niste toliki laf kao što se priča.

Holidej je stisnuo vilice i zadržao reči koje više nisu imale smisla. Šteta je već bila učinjena.

— Šta ćemo sad? — zapitao je Gater drsko kada se odjek konjskih kopita izgubio u daljini.

— Kordrej i njegova banda biće ovde za desetak minuta, ali mi im možemo umaći na kamenitom terenu — Holidej se okrenuo prema brdima. — Dovedite vašeg konja, pa da krećemo. Ja ću poći napred da uzmem svoga.

Dve milje od mesta gde je Holidej držao svog konja zašli su na kamenito tlo. Pošto na granitnoj podlozi nije ostajao nikakav trag, gonioći nikako nisu mogli pogoditi kojim su putem krenuli. Jahali su brzo ne osvrćući se, ne znajući da je jedan kuršum iz Porterovog revolvera probušio džakčić sa brašnom na Gaterovom sedlu. Jahali su tako preko granitnog tla, ostavljajući za sobom beo trag brašna koji je vodio prema Pajni Galču.

Krvave glave i još uvek ošamućen, Dik Flet je posrćući izašao iz hotela „Hard Kejs“ kada je do njegovog uha dopro udaljen odjek pucnjave iz pravca planine Retl Snejk. Za nekoliko minuta Kordrej, Brenon, Greks i Flet pojahali su konje i pohitali u tom pravcu. Neda-leko od grada naišli su na Vejda Portera.

Porter je bio pogođen u levo rame. Rana nije bila ozbiljna, ali je krvvarila i federalni šerif je znao da je treba čvrsto utegnuti pre nego što pođe u poteru za Holidejem i Gaterom.

Četvorica konjanika mrgodnih lica zategli su vođice. Porter nije nameravao da im otkrije šta se u planini desilo, ali Endi Brenon je trgao pištolj i prislonio hladnu metalnu cev Porteru na stomak.

— S kim si se to sudario, kauboju? — zarežao je ridobrađi džin. — Hajde, sa nama nema igranja. Bili su to Batler i Gater. Je li tako?

— Za tebe bi bilo bolje da nam kažeš, Portere — izjavio je Hank Kordrej pretećim glasom. — Nas ne možeš prevariti. Samo reč ako kažem, Brenon će ti sručiti svih šest metaka u trbuh.

Porter je pogledao Brenona u oči i shvatio da mu može verovati. Ali, ni na kraj pameti nije mu bilo da otkrije sa kime će morati da se uhvate ukoštac. — U redu — rekao je. — Bili su to zaista Gater i Batler. Ali, oni su moji. Ja... — začutao je odiednom, shvativši da bi otkrivanje sopstvenog identiteta za njega moglo biti fatalno.

— Vi šta? — graknuo je Leo Greks.

— Nije važno — procedio je Kordrej : bocnuo mamuzama konja u sapi. — Uhvatićemo mi već ta dva lupeža.

Porter je iskoristio šansu i poterao konja prema gradu.

U salunu „Poslednja šansa” dočekala ga je Gaterova dama, tvrdokornog izraza lica, ali iznenađujuće nežnih ruku. U prisustvu nekolicine gledalaca izbuljenih očiju, ona je vrlo vešto previla šerifu ranu. Osetivši se odmah bolje, Porter je zahvalio Dulci ljubaznim rečima, ali takođe i novčanicom od pet dolara. Zatim je, zadržavši se samo toliko da kupi bocu viskija kojom će se potkrepiti, izašao iz salona i vinuo se ponovo u sedlo svog konja.

Posle petnaestak minuta jahao je kamenitom prevelakom sledeći brašnati trag koji je vodio i Kordrejevu bandu.

X

Korito presahlog potoka vijugalo je preko doline borova, polazeći od namreškanih planinskih vrhova pa dalje kroz pukotinu u južnoj litici, da bi nešto dalje od velikog platanovog drveta i naopako okrenute stene nestalo u senkama stvorenim mesečinom. Svuda okolo pružao se suv i pust predeo kojim su se šunjali samo šumski vukovi uznemireni pojavom dvojice ljudi koji su stajali pored starog platanu.

Sem Gater je u rukama držao tešku vrećicu od nepremoćivog platna. Izraz pohlepe činio je da njegovo lice izgleda još ružnije dok je užagrenim očima zurio u zlato na svojoj ruci, koje se presijavalo na mesečini. Digao je pogled do Holideja i sa nevericom odmahnuo glavom.

— Znae šta, mister Holideje, moram priznati da vam sve do ovog momenta nisam verovao. Pravio sam se da verujem, ali nikako mi nije bilo jasno zašto bi jedan čovek, koji sa mnom nema ništa i koji me uopšte ne poznaje, prevalio toliki

put do Krater Krika samo zato da bi mi uručio pet hiljada dolara koje niti sam zaradio niti zaslužio. Priznajte da je to nashvatljivo i da treba mnogo mašte da bi se tako fantastičan događaj mogao shvatiti kao svtranost. No, sada vam verujem i moraćete mi oprostiti što sam sumnjao u vas.

Dok Holidej nije ništa odgovorio. Nije osećao ni radost ni zadovoljstvo. Njegova predstava o Gateru kao poštenom, dobrom čoveku, koju je stvorio zahvaljujući svojoj uobrazilji i želji da nedužnom čoveku naknadi njegova ispaštanja, bila je razbijena od prvog treutka kada su se sreli. Već na prvi pogled Holidej je procenio da Gater nije anđeo i da je život i kod njega učinio svoje. Ali, ta predstava kasnije se još pogoršala i otkada je Gater bez razloga pucao na Portera, Holidej prema njemu nije više gajio ništa sem odbojnosti i gnušanja.

— U čemu je stvar? — zapitao je Gater primetivši da se sa Holidejem nešto događa. — Ovo nije trenutak da zurimo u zemlju i čutimo.

— Nemam nikakvog razloga da budem oduševljen, Gater — rekao je Holidej i okrenuo se da svog konja pomiluje po gubici. — To je vaše zlato, vaš uspeh i vaša buduća sreća. Ja sam svoje završio.

— Vraga ste završili, ovo zlato delićemo fifti-fisti, kao što dobri prijatelji sve dele.

Holidej je iznenađeno pogledao svog sagovornika. Nije mogao da proceni šta se iza te ponude krije, ali shvatio je da mu Gater polovinu dobiti ne nudi iz čiste velikodušnosti.

Gater je navukao na lice masku osmeha i ljubaznosti. — Čujte, pa mi smo sada tako reći ortaci i normalno je da ortaci dele na pola —

iskra lukavosti blesnula mu je u očima. — Znam da biste vi sa mnom podelili ono što imate da je situacija obrnuta, zar ne? Hoću da kažem, tako rade prijatelji i ortaci kad imaju nešto od vrednosti, zar ne?

Zureći netremice u Gatera, Holidej je počeo naslućivati šta je Gater imao u vidu kada mu je ponudio deobu zlata, no srećom nije morao ništa da mu odgovori, jer se u tom momentu začuo udaljeni topot kopita.

Sa optužbom u očima Gater se okrenuo Holideju. — Pa, vi rekoste da nas na granitnom tlu neće moći niko da prati!

Nije bilo vremena za razgovor ni za pretpostavke šta se i kako pogrešno desilo, jer su se iznenada, jasno istaknute na mesečnom obasjanom prevoju susednog uzvišenja, na stotinu metara daleko ukazale siluete četvorice konjanika, od kojih je vodeći nosio na glavi svetli polucilinder.

— Kordrej! — izustio je Holidej kroz zube i sa Gaterom za petama potrčao u zaklon iza jedne skupine stena. Konjanici su odmah skrenuli s puta i zašli u šumarak niskog borovog drveća. Nekoliko sekundi kasnije tišinu je prolomio Brenonov gromki glas.

— Eno njihovih konja. Ali, gde su oni?

— Batlere! — povikao je Kordrej. — Izadi i pokaži se, Batlere!

— Kućkin sin! — procedio je Gater između stisnutih usana. — Da ih poskidamo.

— Ne, čekajte malo — Holidej je digao glavu i odgovorio. — Šta želite, Kordreje?

— Statuu, Batlere! — bio je Kordrejev brz odgovor dok su četvorica konjanika nastavili da se približavaju. — Dajte nam statuu i oprosticu vam život. U suprotnom...

pa, ako umete da brojite, Batlere, onda ćete lako sračunati da smo u prednosti od dva prema jedan!

Prodoran smeh Sema Gatera odbio se od oštih stena i gustog žbunja. — Dva prema jedan, zar tako kažeš, patuljče? Takvih kao što ste vi mogao sam skinuti desetoricu i u najgore vreme!

Holidej je znao da Gater žudi za krvoprolićem, ali za njega lično nasilje i smrt bili su samo poslednje rešenje, rešenje kojim je pribegavao samo onda kada su sva druga ostala bez uspeha. Zato je rekao. — Dobro, priznajem da je statua kod mene. Ali, Kordreje, ona ne pripada meni, a ne pripada ni vama. Zbog toga ću je odneti tamo gde joj je mesto... u Testament!

— Nećeš je ti nigde odneti, Batlere, ja ne odlazim oдавде bez moje statue.

— Statue? — rekao je Gater sijajući užagreno očima. — Je li to ono što ste ukrali od ovog čovečuljka, Holideje? Kakva bi mogla biti statua zbog koje bi ovaj čovečuljak bio spreman da rizikuje život?

— To sve nema nikakve veze sa vama — presekao ga je Holidej oštro. Vireći između borovih stabala, zapazio je da su se na Kordrevu tihu naredbu silu-e oko njega polako razišle levo i desno. Holidej je znao da će napustiti. — Ljudi koji su pljačkali i ubijali da bi se dočepali zlatne statue, neće se odreći onog što su šćepali samo zbog nekoliko praznih reči.

No, hteo je ipak još jednom da pokuša. — Kordreje, Gater i ja smo spremni da se borimo do poslednjeg metka. Ta statua vas može koštati života, mister. Zar je ona vredna toga?

Kordrejev odgovor bio je paljba iz revolvera i pucniji su kao grmljavinu prolomili noć u tesnacu, di-

žući sove sa njihovih noćnih odmorista. Jedan kuršum pogodio je stenu pored Holideja i komadići kamena okrnuli su ga po licu. Uvukao je glavu u ramena, a iz Gaterovog teškog „kolta“ planuo je hitac i iz tame se začuo jauk pre nego što je Kordrejev besan povik nadjačao revolversku brzu paljbu.

— Napred, na njih!

Izvirivši iznad stene, Holidej je ugledao napadače kako jure prema njima obasjavajući put pred sobom bleskom ispaljenih hitaca. Jedan hitac odbio se sa desne strane od njega i zviždeći odleteo u noć, a drugo tane zarilo se u platan iza njega pre nego što je na nišanu uhvatio Lea Greksa.

„Kolt“ je poskočio u njegovoj ruci i Greks se trgao u sedlu kao ošinit i ispustio vodice iz ruku. Njegov uplašeni konj jurnuo je prema brisanom prostoru na desnoj strani od branilaca. Ispustivši revolver sav posiveo u licu Greks je očajnički pružio ruke da dohvati vodice, ali nije uspeo da zadrži konja koji je jurio bezglavom brzinom. Nekoliko sekundi kasnije konj i konjanik izbili su na čistinu i jedan revolver je grmnuo. Tane se zarilo u Greksovo mršavo telo i od njegovog udara Greks je odleteo iz sedla. No, čizma mu se zakačila u uzengiju i konj u trku nastavio je da ga vuče kroz trnje i preko oštarih stena, da bi se zaustavio negde daleko, kada je Greks već bio bezoblična lešina.

Ali, ostali su bili živi, što se videlo iz besne paljbe kojom su zasipali gnezdo branilaca među stenama. Kordrej, Brenon i Flet jurili su napred bez obzira što su se izlagali opasnosti. Noć se prolamala od grmljavine pištolja i zvižduka odbijenih kuršuma.

Sagnuvši glavu pred kišom kur-

šuma, Holidej i Gater nisu odgovarali sve dok se protivnički plotuni nisu utišali, a onda su njih dvojica pripucali.

Tada je došlo do izražaja ono što je nasulo poslednju kap u čašu razdora između Doka i Gatera. Mada se u veštini gađanja revolverom nije mogao meriti sa Holidejem, Gater ga je nadmašao u odlučnosti da ubije. Pucajući više zbog toga da obeshrabri napadače, Dok je bio rešen da gađa u metu samo u krajnjoj nuždi. Gater je, međutim, ciljao da ubije kao da mu je to donosilo uživanje. Ako nije odrastao sa „koltom“, život i tamnica naučili su ga surovosti. To je pre nekoliko trenutaka dokazao oborivši jednim metkom Greksa, koji je Holidejevim hicem već bio izbačen iz stroja.

Puneći žurno ispražnjen revolver, Holidej je čuo da Kordrej dovikuje naredbe svojim pomagačima, skriven iza svog ubijenog konja. Brenon je poslušao i mamuzajući konja pojurio prema putu i pošao u širokom luku iza brdskog prevoja prema braniocima.

— Namerava da nas obide — škrgutao je zubima Gater, sagnuvši se iza zaklona da bi napunio revolver. — Moraćete bolje da gađate, mister.

No, Holidej je bio odlučan šta da radi, što je odmah i pokazao.

Sledeći njegov metak pogodio je Brenonovog konja i životinja je u padu odbacila svog masivnog jahaća, koji je preleteo preko njene glave.

— Odličan hitac, mister! — uzviknuo je Gater osmehujući se zlokobno. Izvirivši iz zaklona da bi dokrajčio Brenona, bio je pogođen. Holidej je začuo tup udar olova i bolno stenjanje, i Gater, do tada

na izgled nepovrediv, pao je na leđa dizajući revolver u ornatavoj ruci.

Iz Kordrejevog grna odjeknuo je trijumfalni poklič. Skrenuvši pogled sa svog ranjenog saborca, Holidej je video kuda je čovečuljak ustao i doviknuo Fletu i Brenonu da pođu napred.

Sada više nije moglo biti šale i Holidej je opatio hitac na Kordreja, koji je odmah pao u zaklen. Bio je to odličan pogodak, ne bi mogao biti bolji ni sa rastojanja od jednog metra. Tane je pogodio Kordreja u otvorena usta i izašlo na drugu stranu ispod podiljka. Kordrej se sklijokao iza svog mrtvog konja, a svetlosivi polucilinder otkotirao se do njegovih nogu. U tom sumornom i tragičnom trenutku njegova čela groteskno se sijata na meseč ni.

U neposrednoj blizini odjeknuo je pucanj iz pištolja i Holidej se okrenuo. U magnovenju, video je Gatera na kolenima i oslonjenog na ruke, sa revolverom u desnoj ruci, iz kojeg su bljuvali vatraeni plamčići prema ridojbradom Brenonu, koji se pojavio neposredno iznad njih na ivici jaruge. Iz Brenonovog pištolja planuo je narandžasti plamčić i tane se varilo u Holidejevu štiklu. Od trzaja noge Holidej se zaneo i izgubio ravnotežu.

Holidejev „kolt“ planuo je istovremeno kad i Gaterov, i oba vesnika smrti poletela su ka Brenonu. Džin je opatio još jednom, a onda mu je „kolt“ ispao iz ruke i Brenon se na izgled prazio napred, kao da želi da ga ponovo dohvati. No, nastavio je i dalje da se naginje sve dok se, već mrtav, nije srušio glavačke preko ivice jaruge.

Začurio se kotrljanje, lomljenje grana i konačno tup udar teškog tela, a onda je zavladała nestvarna tišina. Skoro ošamućen od stravič-

nog krvoprolića. Holidej je digao glavu i preko stene pogledao prema sumaku. Dak Flet je besomučno mamuzao svog konja bežeći prema putu, a topot kopita njegovog konja prigušeno je odjekivao sasušanim pešobnim koritom potoka.

Gater se glasno nasmejao. — Počistili smo ih, čoveče... počistili smo celu bandu!

Holidej je umorno klimnuo glavom. Nije osećao da leti na krilima trijumfa; nije moga oda bude zadovoljan jer su pred njim za samo tri minuta života izgubila tri čoveka. Bio je kao ošamućen i želudac mu je stezao grč mučnine. No, odjednom se pribrao jer ga je nešto toplo i tvrdo dodirnulo po ledima. Okrenuvši glavu, ugledao je dovoljski iscereno Gaterovo lice.

— Baci revolver, mister — rekao je Gater prelazeći odjednom na „ti“. To odbacivanje do tada dočeta učtivog oslovljavanja bilo je praćeno snažnim pritiskom cevi revolvra Holideju u bubrege. — Baci revolver!

Holidejev revolver zazvonio je na kamenom tlu. Pritisak cevi na ledima je prestao i Dok se okrenuo. Uprkos krvi koja mu se sivala niz košulju, Gater se osmehivao.

— Šta ovo znači, Gater? Zar ste izgubili razum?

— Ne pravi se glupiji nego što jesi, daso. Trebalo je da znaš da nećeš moći da predeš starog Sema. Znao sam da si sve vreme držao u glavi neko lukavstvo, a sad znam šta je to — osmeh sa njegovog lica je nestao. — Statua, daso. Kordrej je smatrao da za nju vredi rizikovati život. Hoću da je imam i naslućujem da si je sakrio negde u blizini... gde će ti biti pri ruci kada dodemo ovde da mi daš zlato. Gde je? Sve mi se čini da ću sa

ovim zlatom i tom statuom biti obezbeđen za ceo život.

Holidej je uzavreo od besa. — Priljavi bedniče!

— Primiću to kao šalu, mister. Ali ako ponoviš, shvatiću da se ne šališ i onda... — pribretno je Gater. — Pokaži mi gde je statua ili mi mrtav. Znaj da ne olefiram.

Dok Holidej je znao da bi ga za grumen zlata Gater ubio kao psa. Ali uprkos svemu što je prošao da bi satuu vratio u Testament, nije delilo Kordrejevo mišljenje da za njega vredi rizikovati život.

— U redu — rekao je. — Pokažću vam gde je.

Pošao je pored platana prema jazbini prerijskog psa, u kojoj je prethodne noći sakrio statuu. Ustajući sa statuom zavijenom u platno, za trenutak se pogracao željom da je hitne Gateru u glavu i okuša sreću. Ali, Gater ga je motrio kao kobac, spreman da pri najmanjem pogrešnom pokretu pritisne okidač. Zbog toga je pokorno predao statuu.

Odmaknuvši se nekoliko koraka, Gater je odmotao platno i statua je zablistala na mesečini. Gateru je zastao dah. — Do đavola, kakvo bogatstvo.

— Statua vam neće doneti ništa dobro, Gatere — rekao je Dok. — Setite se Kordreje.

— Mislim da ću ipak preuzeti taj rizik, mister — rekao je Gater metalnim glasom. — Ali, jedan drugi rizik neću. Ne želim da mi budeš na tragu da bi povratio ovo blago — digao je revolver. — Vidiš, bez obzira što si se noćas pokazao kao šonja, ja znam da si tvrd čovek i da možeš biti neugodan... što je tvoja nesreća.

Gledajući smrti u oči, Holidej je shvatio kakva budala je ispao. Tre-

balo je da očekuje Gaterovu podvalu.

— Zbogom, mister... bilo je zabavno...

— Gatere!

Povik je odjeknuo sa ivice uvale. Okrenuvši se, obojica su ugledali mršavu figuru Vejda Portera sa revolverom u ruci.

— Baci revolver, Gatere! Ja sam federalni šerif i...

Uz prigušen urlik Gater je opalio. Šerifov revolver planuo je istog trenutka i Gater se lagano okrenuo prema Holideju, sa crnom rupom iznad leve obrve. Koraknuo je jedan korak napred i srušio se licem okrenut zemlji.

— Ne mičite se, Holideje! — naredio je Porter i prebacivši dugačke noge preko ivice jaruge, kliznuo niz padinu držeći sve vreme zapet revolver u ruci. — Nije mi ostavio drugu mogućnost — rekao je prilazeći.

— Da li bi bilo drukčije da jeste — zapitao je Dok.

— Naravno — rekao je Porter uzimajući statuu. — Ja sam federalni šerif, Holideje i...

— Ne lažite, Portere, vi ste samo još jedan iz niza lopova. Svršite onda sa ovim, pošto verovatno ne želite svedoke svog dela.

— Ja sam zaista predstavnik zakona. Ne nosim isprave, jer u ovim krajevima to može biti opasno, ali kad stignemo u Krater Krik, možda ću vas uveriti. Uz put mi možete ispričati kakva je vaša uloga u svemu ovome, pošto mi to nije sasvim jasno.

— Uzmite vreću sa zlatom, Portere, ali dopustite da statuu vratim u Testament — rekao je Dok, uveren da pred sobom ima još jednog pohlepnog bandita.

Porter nije ništa odgovorio, već je napravio bolnu grimasu i dodirnuo rukom utegnuto rame. Tek

tada je Dok shvatio koliko je on bled i slab.

— Vi ćete poći sa mnom, Holideje. Moraćete da objasnite kakva je vaša uloga u otkrivanju ovog zlata... obzirom na vaš stil življenja, nisam očekivao da ćete biti umešani u ovu lupešku ujdurmu. Hajdemo.

Holidej je slegnuo ramenima i pošao prema konjima. Baciivši pogled preko ramena, video je kako se Porter sapleo na koren jednog drveta i zamalo pao. Možda igra još nije završena, pomislio je.

•

Holideju se mogućnost pružila tri milje daleko od Krater Krika. Već pola časa pre toga Porter je neugurno sedeo u sedlu, ali tek kada je njegov konj stao u rupu prerij-skog kunića i spotakao se, on je morao svom snagom da potegne uzde da bi ga zadržao da ne padne. Holidej je video da je Porter pobledeo od bola i iskoristio šansu. Nagnuo se u sedlu, namahnuo pesnicom i pogodio Portera u vrh brade. Porter je onesvešćen kliznuo iz sedla.

— Oprosti — promrmlijao je Dok silazeći da iz pojasa onesvešćenog čoveka uzme lovački nož. Zaista je žalio, jer je u toku jahanja zaključio da Porter u svakom slučaju nije nevaljalac.

Ali kada se radilo o statui, Holidej nikome nije verovao. Još od susreta sa Gaterom obuzimao ga je rastući osećaj krivice i nezadovoljstva samim sobom. Krvoprolie u Palm Galču, mada neizbežno, ostavilo mu je gorak ukus u ustima i od

tada je živio u uverenju da će tu gorčinu odstraniti jedino povratkom statue njenim zakonitim vlasnicima.

Zaglavivši nož između stena, presecao je veze na rukama, a zatim uzeo svoj „kolit“ iz Porterovog pojasa. Pogledao je čoveka opruženog na zemlji i obuzeo ga je osećaj sažaljenja.

Zatim je iz Porterovih bisaga izvadio statuu i vrećicu sa zlatom.

Dosta dugo stajao je sa vrećicom u rukama, zagledan u Portera i obu- zet nađumicom. Da li je Porter zaista bio šerif? Da li bi ga lupež ostavio u životu i poveo u Krater Krik?

Verovatno ne, ali nije bio siguran. No, bio je siguran u jedno: nije želeo da ima nikakve veze sa vrećicom zlata. Bio šerif ili ne, Porter mu je spasao život i za tu uslugu nešto mu je dugovao.

Prvi prsti zore zaparali su nebo na istoku kada je Holidej odjahao.

Prošlo je još deset minuta pre nego što je Vejd Porter zatrepao i otvorio oči. Digao se na laktove i prvo što je doprio do njegove svesti bio je osećaj težine na prsima. Zatrepao je začuđeno očima kada je video da je to kesa sa zlatnim grumenjem. Zatim je primetio da mu je pre toga glava počivala na bisagama i da je pokriven čebetan.

Iako je kao šerif bio naviknut na svakakva iznenađenja, Porter je ustao krajnje začuđen. Pošto je ustanovio da je statua nestala, zapitao se kakav je čovek taj čudni Holidej. Da li je bilo moguće da će statuu odneti u Testament?

Obzirom na to koliko je poznavao ljude, bilo mu je teško da u to veruje.

Postojao je samo jedan način da to proverí, a njegova radoznalost

kao čoveka i dužnost šerifa nisu mogle ostati nezadovoljene.

Potegnuvši gutljaj viskija iz boce, šerif je ustao i pojahao konja.

Holidej je sedeo u hladu nadstrešnice one iste kuće u Testamentu u kojoj je nekoliko dana pre toga proveo neobičnu ali prijatnu noć. Sedeo je, ili bolje reći ležao u udobnoj stolici za ljuljanje, pušio cigaru jakog mirisa i zamišljeno posmatrao plavo podnevno nebo prošarano jastučastim belim oblacima. Sa krova obližnje zgrade dopiralo je dremljivo gukanje golubova, a iz kovačnice na kraju naselja monotono je odzvanjao kovačev nakovanj.

Holidej je odbio gust oblačić dima i sklopio oči. Odavno se nije osećao ovako zadovoljan i spokojan, ali je, prebirajući protekle događaje u glavi, shvatio da za to ima puno razloga. Kada je juče pred podne prispeo u grad sa zlatnom statuom u bisagama, zavladao je slavlje kakvo nije očekivao da će doživeti u gostoprимljivom „Bratstvu bližnjih“. Krotki vernici pokazali su mu da u njima ima još dosta vrele krvi njihovih irskih predaka i na gozbi koju su priredili svom junaku, za koga nisu birali reči hvale, popilo se više domaćeg piva i viskija nego na nekoj gradskoj zabavi. Uz jelo, piće i veselu svirku, zaboravljene su opasnosti i krvoproliće, a ako se i dalje u njegovim mislima zadržalo nešto sumnje u vrednost življenja, te sumnje je raspršio stisak ruke Kes Voker, topao i pun nagoveštaja.

Da se Kes nije šalila, uvideo je kasnije, kada je duboko u noć veselje završeno i kada je ošamućen priličnom količinom prvoklasnog viskija iz rezervi Eldera Džeksona, po-
~~šao~~ na počinak. Doživljaj od pre ne-

koliko dana ponovio se, samo u lepšem i nezaboravnijem izdanju. Kes je pokazala da u ljubavi može biti nežna i divlja i da se vatrenost njenih zagrljaja može obuzdati samo isto tako žestokom vatrom ljubavi. U šaputanju i zagrljajima zaboravili su na svet oko sebe i u stvarnost ih je vratilo prvo bledilo zore. Umorni ali srećni, zaspali su blatkim snom zaljubljenih.

Sklopljenih očiju, zanet u misli, Dok se osmehnulo. Kako život može biti lep, pomislio je. No, istog trenutka neki osećaj hladnoće izazvan treperenjem onoga što je on nazivao šestim čulom, trgao ga je iz sanjarija. Otvorio je oči da bi na nekoliko metara od sebe ugledao jednog čoveka.

Holidejeva ruka instinktivno se pružila prema revolveru, ali je visoki čovek prašnjavog odeva umirujući digao ruku i osmehnulo se.

— Budite mirni, Holideje. Taj revolver vam neće trebati.

Vejd Porter, sa šerifskom zvezdom na prsima iznošene jakne, pogledao je prema kući Eldera Džeksona. — Stari vođa kongregacije potvrdio mi je da ste statuu predali vlasnicima. Ali, interesovalo bi me da saznam kakva je vaša uloga u nalaženju zlata starog kopača Gaioveja. Voleo bih da mi to objasnite.

Holidej je odbio dim i pozvao Portera da sedne. U nekoliko rečenica objasnio je svoj susret sa Dženatom Kodijem i sve što se posle toga desilo. Kada je završio, Porter je zakimnau glavom.

— Mogao bih da vam ne poverujem i da pokrenem istragu, Holideje. Ali, prihvaću vašu priču. I priznaću vam da mi je drago što smo se upoznali... bez obzira na onaj udarac pesnicom.

Dok Holidej se osmehnuo. — Pokušaću da to popravim čašicom dobrog pića. Pristajete?

— Pri sledećem susretu — složio se Porter i pružio mu ruku.

Nešto kasnije federalni šerif Porter odjahao je iz Testamenta, žaleći što odlazi iz tog raja na zemlji. Čak mu se činilo da zavidi jednom čoveku koji je ostao da u njemu uživa.

KRAJ

čitajte sledeći broj DOKA HOLIDEJA

BROJ 183

izlazi 15. jula 1986.

IZDAJE I ŠTAMPA NIŠRO FORUM OOUR MARKETPRINT, 21000 NOVI SAD V. MIŠIĆA 1.
